

Národní knihovna
České republiky
National Library
of the Czech Republic

Výroční zpráva **2012**
Národní knihovna České republiky

Obsah

Úvodní slovo generálního ředitele	3
Události roku	4
Revitalizace Klementina, výstavba nového a rekonstrukce stávajícího Centrálního depozitáře v Hostivaři	4
Redislokace vyvolané II. etapou revitalizace Klementina	7
Poradní sbor revitalizace Klementina – zpráva za rok 2012	8
Vytvoření Národní digitální knihovny	9
Kooperativní systém pro budování a správu novodobých konzervačních knižních sbírek v ČR	10
Odborná komise pro posouzení fyzického stavu Vyšehradského kodexu a Pasionálu abatyše Kunhuty	11
Spolupráce se společností Google	12
EBSCO Discovery Service (EDS)	13
Elektronizace vstupu do systému ISBN	15
Ptejte se knihovny	16
Zpřístupnění historických prostor Klementina veřejnosti	17
Noc s Andersenem	18
Z hlavních činností knihovny	19
Doplňování novodobých knihovnických fondů	19
Zpracování novodobých fondů	19
Historické a hudební fondy	20
Slovanská knihovna	22
Knihovnický institut	23
<i>Analýza mzdové, věkové a vzdělanostní struktury pracovníků knihoven ČR</i>	23
Projekty a programy	25
Ekonomické ukazatele, statistika, grafy	35
Základní statistické údaje o Národní knihovně v roce 2012	35
Finanční hospodaření	36
Odbor doplňování a zpracování fondů	41
<i>Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2012</i>	41
<i>Přírůstek domácí literatury za rok 2012</i>	44
<i>Přírůstek zahraniční literatury za rok 2012</i>	47
Mezinárodní agentury	52
Statistiky zpracovatelských útvarů	53
Statistické ukazatele služeb	54
Slovanská knihovna	60
Knihovna knihovnické literatury	61
Správa knihovnických fondů	62
Ochrana knihovnických fondů	65
Archiv NK	68
Referát vnitřního auditu NK	70
Kalendárium významných akcí	71
Výstavní činnost NK v roce 2012	75
Publikační činnost NK v roce 2012	81
Dárci	86
Organizační struktura k 31. 12. 2012	98
Zaměstnanci	99
Zkratky	103
Důležité údaje a kontakty	104

Úvodní slovo generálního ředitele

Uzavřít, či neuzavřít Národní knihovnu, toť otázka, která znívá mezi zdi areálu Klementina v roce 2012. Důvodem je pokračující revitalizace sídla Národní knihovny, která se v tomto roce posunula do své druhé a náročnější etapy. Uživatelé i zaměstnanci tak více pocítili její dopady. Odpověď na úvodní otázku jsme si řekli záhy po jejím vznesení. Neuzavřít! Všichni kolegové v této instituci jsou si vědomi odpovědnosti, kterou máme vůči našim uživatelům, občanům České republiky i odborné veřejnosti u nás i ve světě. Shodli jsme se, že napneme všechny síly a ve ztížených podmínkách dostojíme plnění našich úkolů vyplývajících ze statutární činnosti Národní knihovny i těch přesahujících její rámec.

V roce 2012 jsme rozšířili řadu služeb, například byly zavedeny zápůjčky elektronických čteček. Tato činnost má u našich uživatelů v době masového rozvoje nových médií a e-knih pozitivní ohlas. Naši pracovníci se rovněž velmi intenzivně podíleli na práci na mnoha domácích a mezinárodních projektech, byli a jsou členy týmů v rámci českých i mezinárodních institucí. Dále pak Národní knihovna prostřednictvím Knihovnického institutu poskytuje významnou metodickou činnost pro celé české knihovnictví.

Národní knihovna však neposkytuje jen služby v oblasti knihovnictví. Historický areál Klementina je vyhledávaným turistickým cílem. V roce 2012 byly po revitalizaci zpřístupněny jeho nejkrásnější historické prostory – Barokní knihovní sál a Astronomická věž. Návštěvníci tak mohou opět obdivovat jeden z nejstarších sálových galeriových systémů v Čechách s typickou ukázkou dobového uspořádání barokní knihovny. Jsou zde uchovány knihy z let 1501–1800 v celkovém počtu 27 500 svazků. Nepřehlédnutelná dominantka – Astronomická věž, která se dříve nazývala též Matematická, opět představila ve svých prostorách vzhled do historie průkopníků astronomie v Klementinu, expozici dobových měřicích přístrojů a v neposlední řadě překrásný výhled na Prahu přímo z jejího historického centra.

Nemohu opomenout intenzivní práci na digitalizaci, která probíhala také v roce 2012 hlavně díky projektům Národní digitální knihovna, Manuscriptorium, Kramerius a spoluprací se společností Google. Cílem této činnosti je uchování českého i evropského kulturního dědictví v digitální podobě. Zásadní posun nastal v projektu NDK. Dle plánovaného harmonogramu začal zkušební provoz samotné digitalizace, který na přelomu roku 2012/2013 po úspěšném nastavení nutných procesů přešel do provozu ostrého.

Prostor, který mi byl poskytnut v rámci výroční zprávy instituce, v jejímž čele mám tu čest být, není dostačující pro vyjmenování všech činností, kterými jsme se v roce 2012 zabývali. Dovolte mi však i letos poděkovat všem našim zaměstnancům, kteří vynaložili mnohdy velké úsilí pro zachování chodu Národní knihovny. Jsem na ně velmi pyšný. Poděkování patří i našemu zřizovateli, Ministerstvu kultury ČR, za podporu. Opominout nemohu ani sponzory a dárcy, kteří v těžké ekonomické době nezapomínají na podporu kultury. Nemalé díky zasílám do všech spolupracujících institucí. Vám všem jménem Národní knihovny ČR děkuji.

Foto: Eva Hodíková

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tomáš Böhm'. The signature is stylized and fluid.

Ing. Tomáš Böhm
Generální ředitel Národní knihovny ČR

Revitalizace Klementina, výstavba nového a rekonstrukce stávajícího Centrálního depozitáře v Hostivaři

Revitalizace Klementina

Už od konce roku 2011 probíhalo postupné stěhování knih a knihovnických provozů jednak do prostor zrekonstruovaných v I. etapě revitalizace, jednak do provizorně upravených prostor ve východním křídle areálu. Výběrové řízení na dodavatele stavebních prací II. etapy revitalizace probíhalo od listopadu 2011, smlouva s vítězným uchazečem byla podepsána v srpnu 2012. Vítězem se stalo Sdružení pro obnovu Klementina (Subterra, a. s./UNISTAV, a. s.) s nabídkovou cenou 478 500 750,- Kč.

II. etapa revitalizace proběhne ve dvou částech – v 1. části bude zrekonstruován objekt SO 05 (křídlo do Křížovnické ulice), ve 2. části objekty SO 06 a SO 09 (část kolem Studentského nádvoří).

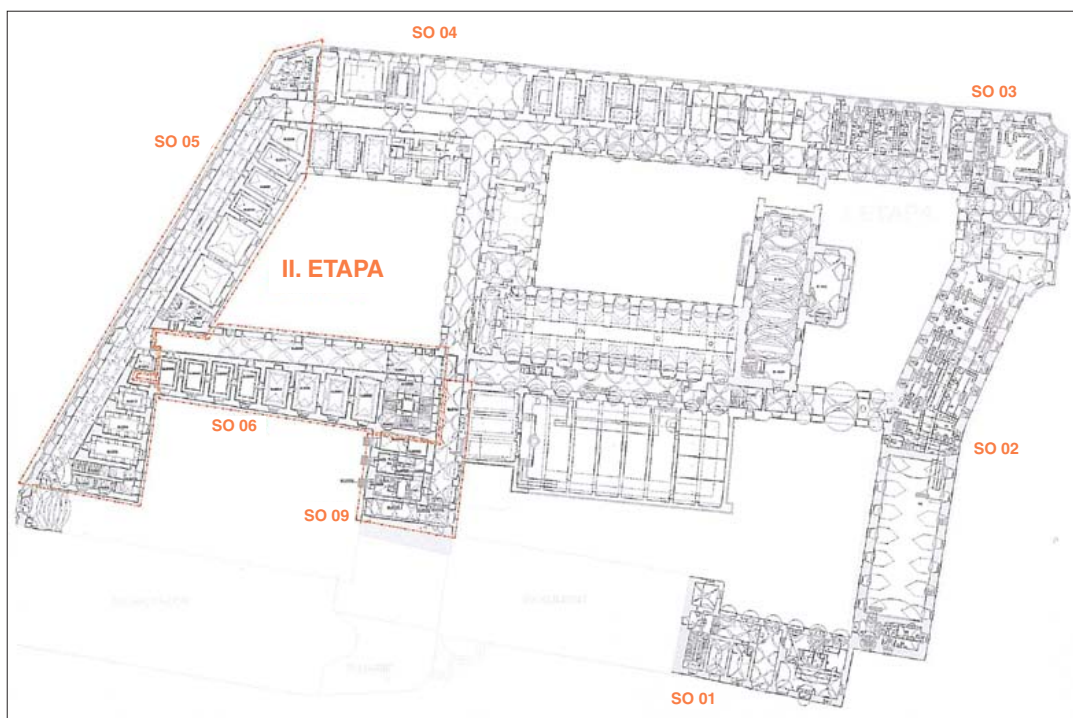

Schéma II. etapy revitalizace Klementina

Součástí revitalizace je i rekonstrukce přípojek na Studentském nádvoří. Do konce roku 2012 proběhla převážná většina (cca 95 %) bouracích prací 1. části II. etapy.

S rozsáhlými pracemi na nádvoří souvisí i archeologický výzkum – kromě přípojek kanalizace dojde za dohledu památkářů i k rozšíření anglických dvorků a snížení podlah v suterénu objektů z důvodu zajištění jejich kvalitního provětrávání. Území dotčené II. etapou je terénem se značným archeologickým

Foto: Eva Hodíková

Výkopové práce
na Studentském nádvoří.
Foto: Eva Hodíková

potenciálem (dominikánský klášter s pohřebištěm), a je zde tedy předpoklad velmi rozsáhlých, finančně i časově náročných výzkumných prací. Ty jsou samozřejmě koordinovány s vlastními stavebními pracemi. Archeologický výzkum provádí Územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu (NPÚ). Smlouva s NPÚ byla podepsána 30. května 2012, do konce roku proběhl výzkum související s přípojkami na Studentském nádvoří.

V letních měsících roku 2012 proběhla také samostatná akce – rekonstrukce výtahu v objektu SO 04. Dodavatelem byla společnost VHL, s. r. o.

Výstavba nového depozitáře NK v Hostivaři

V prosinci 2012 proběhla úspěšně kolaudace nového Centrálního depozitáře v Hostivaři. Celkové náklady na jeho výstavbu včetně projektových a přípravných prací činily cca 386 mil. Kč. V depozitáři bude uložen Národní konzervační fond, kromě toho sem budou z Klementina přestěhována pracoviště spjatá s uloženým fondem – zejména Odbor doplňování a zpracování fondů a Odbor správy fondů. Ve 4. podlaží objektu je vyhrazen prostor pro digitalizaci knih – projekt Národní digitální knihovny. Nový depozitář je propojen se stávajícím objektem spojovacím krčkem.

Nová budova CDH se spojovacím krčkem – pohled jižní. Foto: Pavel Macenauer

Na stavbu nového depozitáře přímo navázalo výběrové řízení na projekt vybavení interiéru, v němž zvítězila společnost Ultramarine, s. r. o. Projekt byl do konce roku konzultován se všemi dotčenými pracovišti. Teprve po vybavení interiéru nábytkem v průběhu roku 2013 budou moci být do depozitáře přesunuta společně s Národním konzervačním fondem všechna příslušná pracoviště. Zároveň zde bude otevřena nová studovna Národního konzervačního fondu.

Rekonstrukce stávajícího depozitáře NK v Hostivaři

K zahájení projektu rekonstrukce stávajícího depozitáře přistoupila Národní knihovna poté, co se v souvislosti s konečným doladěním celkové koncepce areálu Klementina ukázalo, že do Hostivaře bude z Klementina přesunuto téměř 200 zaměstnanců. Část pracovníků pojme nový depozitář, část musí být přesunuta do depozitáře stávajícího. Z hlediska dispozičního dojde při rekonstrukci pouze k drobným změnám. Hlavní těžiště prací bude spočívat v rekonstrukci nefunkční klimatizace depozitářů, doplnění klimatizace do kanceláří při jižní fasádě objektu, rekonstrukci a zprovoznění nefunkční jídelny pro zaměstnance obou depozitářů, rekonstrukci fasády a změnu systému stabilního hasičkého zařízení.

V červnu 2012 byl ukončen výběr zpracovatele projektové dokumentace. Vítězným uchazečem se stala společnost FABIONN, s. r. o. Do konce roku byl zpracován projekt pro stavební povolení a projekt pro výběr dodavatele.

Redislokace vyvolané II. etapou revitalizace Klementina

V rámci přípravných prací, které byly zahájeny již v roce 2011, byla vystěhována z traktu do Křižovnické ulice (objekt SO 05) většina fondů a sbírek. Na tyto přesuny navázalo v roce 2012 stěhování dalších pracovišť nebo jejich částí.

Do již revitalizovaných prostor části traktu bývalé Státní technické knihovny a tzv. Anglické knihovny (objekt SO 03) byly přemístěny pracovny vedení a další odborná pracoviště Slovanské knihovny a Knihovnického institutu. Byla sem rovněž přemístěna pracoviště Odboru komunikace a Odboru digitálních fondů.

Do zatím nezrekonstruovaných prostor bývalé Státní technické knihovny (objekt SO 02) byla přestěhována pracoviště linky zpracování dokumentů, což si vyžádalo komplexní řešení uspořádání prostoru obzvláště v bývalé studovně ve 2. nadzemním podlaží. Ve zde vybudovaném open space s třiceti pracovišti koexistují dvě stěžejní pracoviště linky zpracování (jmenný a věcný popis). Nově vybudovaný prostor bude sloužit jako provizorní pracoviště i v dalších etapách revitalizace.

Další pracoviště, která byla přemístěna do zmíněných nebo dalších uvolněných prostor, spadají pod Oddělení správy rezervních fondů, Oddělení výstav a pracoviště restaurátorů pro projekt Google. V souvislosti se stavebními pracemi byly rovněž demontovány a deponovány dva unikátní rozměrné objekty – recepční pult s vitrínou a vstupní portál – navržené pro prostor bývalé Galerie Klementinum.

Celkově bylo přemístěno více než sto pracovníků, pro něž musela být v provizorních podmínkách vytvořena funkční plnohodnotná pracoviště splňující veškeré parametry BOZP. Vzhledem k tomu, že

Foto: Eva Hodíková

většinou těchto pracovišť procházejí dokumenty, musela být věnována zvláštní pozornost dostupnosti a bezbariérové průchodnosti jednotlivých pracovišť. V této souvislosti byly vybudovány zcela nové trasy pro „průtok“ dokumentů v rámci celé Národní knihovny.

V roce 2013 dojde k dalším rozsáhlým přesunům v souvislosti s pokračující II. etapou revitalizace. Budou redislokována další pracoviště a fondy. Přesuny nebudou omezeny již pouze na areál Klementina, ale bude pro ně využita i nová budova Centrálního depozitáře v Hostivaři.

Poradní sbor revitalizace Klementina – zpráva za rok 2012

Poradní sbor revitalizace Klementina navázal v obměněném obsazení na svou činnost, kterou zahájil v roce 2011, revizí koncepčních materiálů.

Členové sboru v roce 2012:

1. Nezávislí odborníci: PhDr. Josef Holeček; Ing. arch. Martin Kotík; PhDr. Jan Vojta
2. Zástupci projektanta – METROPROJEKT Praha, a. s.: Ing. David Krása, generální ředitel; Ing. arch. Hana Vermachová; Ing. arch. Miroslav Rous
3. Zástupce zřizovatele – MK ČR: p. Josef Straka
4. Zástupci Národní knihovny ČR: Ing. Tomáš Böhm, generální ředitel; Ing. Zdeněk Macoszek, ekonomicko-provozní náměstek; PhDr. Hanuš Hemola, náměstek pro Knihovní fondy a služby; Ing. Michael Hořejš, ředitel Odboru investic; Ing. Jaroslav Kostecký, hlavní koordinátor.

Jednání Poradního sboru byla svolávána podle potřeby v kompletním složení, případně, a to bylo častější, v odborných týmech garantujících jednotlivé problematiky revitalizace.

Hlavními projednávanými okruhy byly:

1. **Finální podoba prováděných prací v rámci III. etapy.** V této oblasti byla projednána především variantní řešení Haly služeb jako vstupního prostoru do Národní knihovny. Byla provedena aktualizace a dopracování požadavků na prostorové a funkční uspořádání prostor pro poskytování knihovnických a informačních služeb.
V otázce architektonického řešení hlavního vstupu do knihovny a Haly služeb jako nástupního prostoru do knihovny bylo přijato základní řešení – vytvoření nového veřejně přístupného podzemního podlaží pod Halou služeb, které bude dále navazovat na stávající suterénní historické prostory pod současnou Všeobecnou studovnou se spojením na zásobování přes současné Divadelní nádvoří, což bude dále rozpracováno v projektové dokumentaci. Realizace je podmíněna mj. archeologickými průzkumy dotčeného prostoru.
2. **V rámci aktualizovaného požárně bezpečnostního řešení je navržen nový únikový východ** do anglického dvorku v Platněfské ulici. Toto řešení otevřelo možnost umístit do jiných prostor novou trezorovou místnost, jejíž parametry, zpracované projektantem a průběžně konzultované s relevantními orgány státní správy a památkové péče, umožní vystavení vzácných děl písemné a kulturní historie.
3. **Pod patronací Poradního sboru proběhla neformální setkání členů sboru s příslušnými orgány památkové péče,** na kterých bylo vždy v konkrétním prostoru projednáno nové řešení jednotlivých projekčně připravovaných prostorů, zejména v bývalé Státní technické knihovně.

Vytvoření Národní digitální knihovny

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
ŠANCE PRO VÁŠ ROZVOJ

MINISTERSTVO
KULTURY

Projekt Národní digitální knihovna (NDK) dosáhl v roce 2012 finále implementace. Národní knihovna ve spolupráci s partnerem, Moravskou zemskou knihovnou v Brně (MZK), poté co proběhly dodávky skenovacích technologií, realizovala pilotní a ověřovací provoz, završený úspěšnou akceptací celé implementace. Nejzajímavější součástí implementovaných technologií jsou robotické skenery, speciálně určené pro skenování knih, schopné obracet a snímat stránky až do velikosti A3, jež byly po jednom kuse instalovány na pracovištích NDK v Praze (NK) a v Brně (MZK). Stroje společnosti TREVENTUS Mechatronics GmbH představují unikátní technologii používanou ve všech moderních paměťových institucích typu „knihovna“. Největším z robotických skenerů je DL-3003, který je velikostí srovnatelný s osobním automobilem. Stěhování těchto zařízení bylo technickým oříškem, který si vyžádal menší stavební zásahy a nasazení těžké techniky. Na každém pracovišti NDK jsou dále instalovány tři robotické skenery menších rozměrů a také malé skenery pro tzv. destruktivní digitalizaci, které jsou zase výjimečně rychlostí skenování.

Vedle skenovací techniky byly instalovány provozní IT technologie. Jedná se o servery, aktivní prvky pro připojení úložišť a samotná úložiště. Na serverové farmě „běží“ aplikace a softwarové nástroje pro zpracování, kontrolu a případnou editaci naskenovaného obrazu. Mimo jiné zde vznikají tzv. metadata, což jsou „data o datech“, která tvoří velmi podstatnou část informační hodnoty naskenovaného díla. Dále zde probíhá proces převodu obrázku do podoby textu prostřednictvím aplikace OCR (Optical Character Recognition). Takto získaný text je uložen jako součást výsledného „balíčku“ pro samotné uložení v LTP (Long-Term Preservation), což je garantované úložiště pro zajištění trvalé archivace digitalizované podoby národního kulturního dědictví. Úložiště je tvořeno kombinací dvou technologií pro trvalou archivaci, a to jsou páskové archivy a disková pole. Získané digitální obrazy jsou ukládány ve velmi vysoké kvalitě tak, aby bylo možno kdykoli v budoucnu mít k dispozici maximum informací o předmětu digitalizace. Systém vedle mnoha jiných funkcí zajišťuje např. automatickou kontrolu kvality obrazu, správnosti metadat atd.

Kompletní provoz má de facto charakter výrobní linky s vysokou náročností na přesnost a rychlost produkce. Personál tvoří asi 40 pracovníků na různých pozicích, kteří pracují v režimu, jenž vyžaduje odpovědnost a přesnost, neboť jakákoli chyba může dostat „historický rozměr“. Pracoviště v NK má „výkon“ nastaven normou na 25 000 stran denně, identickou produkci má i pracoviště v MZK v Brně. V okamžiku, kdy je digitalizované dílo uloženo do LTP, jsou veškeré chyby velmi těžce odhalitelné a složitě odstranitelné, také z toho důvodu je kladen velký důraz na kontrolu kvality před uložením. Řízením a metodikou provozu LTP se zabývá na 15 pracovníků Odboru digitálních fondů, kteří jsou tvůrci metodických pokynů a standardů v oblasti digitalizace pro celou ČR.

Na závěr roku 2012 proběhl ověřovací provoz, při němž byla linka testována a prověřována jako celek včetně obsluhujícího personálu. Výsledky testování byly uspokojivé, zjištěné nedostatky měly charakter odstranitelných chyb, jež byly zdokumentovány a následně odstraněny, tudíž projekt byl úspěšně akceptován a převzat NK k ostrému provozu.

Po spuštění ostrého provozu NDK v roce 2013 se tento projekt stal nedílnou součástí NK. Projekt NDK je z velké části experiment, neboť v tomto rozsahu nebyl obdobný projekt v ČR realizován, a nikdy před tím ani NK nerealizovala takto rozsáhlý projekt (finančně a personálně). Jeho realizací zaujaly NK ČR a MZK vedoucí pozici v ČR v oblasti digitalizace. Výsledkem je zvýšení prestiže a kompetence Národní knihovny ČR v mezinárodním měřítku.

Stěhování skeneru. Foto: Eva Hodíková

Kooperativní systém pro budování a správu novodobých konzervačních knižních sbírek v ČR

Knihovní sbírky českých knihoven tvoří významnou část národního kulturního dědictví, proto je velmi důležité jejich uchování v maximální možné úplnosti dalším generacím. Tento úkol dosud závisel na individuálním přístupu jednotlivých institucí a jejich možnostech. Trvalému uchování knih, novin, časopisů a dalších dokumentů však brání řada faktorů. Prvním z nich je fyzický charakter vlastních dokumentů. Papír, stejně jako další materiály, ze kterých byly knihy vyrobeny, jsou organického původu, a tak podléhají přirozenému stárnutí, které limituje jejich životnost. Nejhorší situace je zejména v případě novin, které byly vyrobeny z kyselého dřevitého papíru, u něhož degradace postupuje nejrychleji. V tomto případě je ještě často kombinována s nadměrným fyzickým namáháním při čtení nebo pořizování různých typů kopií.

Dalším faktorem, který ovlivňuje úplnost uchovávané knižní produkce, jsou ztráty dokumentů způsobené různými příčinami, nebo jejich poškození či zničení při živelních pohromách a haváriích. Kromě toho většina knihoven aktualizuje své knižní sbírky a starší dokumenty hromadně vyřazuje. To všechno vede ke snižování počtu dochovaných exemplářů, což je faktor, na kterém závisí dostupnost daného dokumentu.

Jak se ukazuje, individuální institucionální přístup v oblasti uchování našeho knižního dědictví neposkytuje dostatečné záruky pro uchování jednotlivých knihovních artefaktů do budoucna. Povinnost trvalého uchování mají knihovny, jež jsou ze zákona příjemci povinného výtisku, ale které často nemají dostatečné úložné kapacity a nejsou ani schopny v depozitářích vytvořit potřebné klimatické podmínky. Skutečnost, že knihovny mohly v minulosti vyřazovat ze svých fondů i dokumenty, které získaly povinným výtiskem, také výrazně negativně ovlivnila stav uchování naší národní knižní produkce.

Virtuální depozitní knihovna

Cílem projektu NAKI realizovaného Národní knihovnou ČR, Moravskou zemskou knihovnou a Vědeckou knihovnou v Olomouci je vybudovat systém, který by lépe garantoval uchování tradičních knižních dokumentů. Tento úkol současně naplňuje požadavky „Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015“ formulované v kapitole 5. *Zpracovat a realizovat koncepci trvalého uchování a přístupnosti tradičních textových dokumentů – knihy, periodika, rukopisy, historické fondy, hudebniny.*

Jádrum řešení je vytvoření SW aplikace na podporu budování a správy sbírek konzervačních knihoven. Aplikace pomůže vybudovat Virtuální depozitní knihovnu, složenou z rezervních fondů zúčastněných knihoven, dále bude možné vytvořit společnou databázi konzervačních exemplářů ze sbírek tří zúčastněných knihoven, díky níž získáme přehled o počtu dochovaných exemplářů v systému pro jednotlivé tituly, a také pomůže částečně automatizovat proces vytváření a vyhodnocování nabídek vyřazených publikací veřejnými knihovnami. V rámci projektu se provádí průzkum fyzického stavu novodobých dokumentů (od roku 1801) a budou se navrhovat a ověřovat různé metodiky zaměřené na trvalé uchování knižní produkce.

Součástí činností realizovaných v rámci projektu je i zpracování dokumentů z Rezervního fondu NK ČR, které, jak se ukázalo, má pro knihovnu i celý systém velký význam. Národní knihovna v současné době uchovává až 300 tisíc svazků bohemikálních publikací, často v multiplikátech. V rámci projektu bylo plánováno pět plných úvazků pro pracovníky, kteří postupně tyto publikace zpracovávají. Nejedná se však o kompletní katalogizaci, ale pouze o zpracování údajů o jednotlivých v těch případech, kdy existuje v bázi Národní knihovny záznam. Za druhé pololetí roku 2012 se podařilo takto zpracovat téměř 610 tisíc svazků monografií. Již za toto relativně krátké období se podařilo nahradit 250 ztrát vzniklých v minulosti v Národním konzervačním fondu (NKF) a měsíčně se identifikuje až 500 publikací, které v tomto fondu chyběly a které nyní čekají na zpracování. Obdobná čísla platí i pro druhou konzervační sbírku NK ČR, Univerzální knihovní fond.

V Rezervním fondu NK ČR, který se tak stává základem Virtuální depozitní knihovny, se uchovává maximálně pět exemplářů stejného vydání, sloužících v budoucnu pro doplňování konzervačních sbírek dalších knihoven jako náhrada za ztracené nebo chybějící exempláře. Současně s tím jsme zahájili intenzivnější využívání nabídek vyřazených publikací z veřejných knihoven, což představuje další významný zdroj publikací jak pro konzervační sbírky, tak i pro Virtuální depozitní knihovnu.

Zpracované publikace z Rezervního fondu však mají ještě další neočekávané využití v projektu Národní digitální knihovny. Pokud se objeví v pořadí již šestý exemplář, automaticky se poskytuje pro tzv. destruktivní digitalizaci, při níž se používá dokumentový skener, jenž skenuje jednotlivé strany dokumentu,

kteřý je ale třeba před zpracováním rozvázat. Tím se samozřejmě kniha ničí. Kromě tohoto využití slouží ostatní exempláře pro digitalizaci na robotických skenerech, a tím se šetří konzervační exempláře NKf.

Projekt Národní knihovny ČR *Vytvoření kooperativního systému pro budování a správu novodobých konzervačních knižních sbírek v České republice a vývoj potřebných nástrojů*, realizovaný v rámci programu NAKI, je ojedinělý svým zaměřením na tradiční knižní dokumenty a bude mít význam jak v oblasti plánovaných výsledků, tak i v případě doprovodných aktivit.

Odborná komise pro posouzení fyzického stavu Vyšehradského kodexu a Pasionálu abatyše Kunhuty

V roce 2012 pokračovala činnost odborné komise pro posouzení fyzického stavu *Vyšehradského kodexu* a *Pasionálu abatyše Kunhuty*. Komise pracovala ve složení: Ing. Tomáš Böhme, generální ředitel NK ČR, Prof. Karel Stretti, ak. mal., Doc. Petr Kuthan, ak. soch., Prof. PhDr. Zdeňka Hledíková, PhDr. Milada Studničková, Dr. Ing. Michal Ďurovič, Ing. Jana Dernovšková, Radana Hamsíková, ak. mal. a rest., Jana Tomšů, PhDr. Veronika Procházková, PhDr. Miroslava Hejnová, BcA. Jana Dřevíková, Ing. Petra Vávrová, Ph.D.

V roce 2012 pracovníci Odboru ochrany knihovních fondů, konkrétně pracovníci Oddělení restaurování a Oddělení vývoje a výzkumných laboratoří, pokračovali v průzkumu *Vyšehradského kodexu* se zaměřením na jeho fyzický stav, podmínky uložení a možnost jeho vystavení v budoucnu. Postupně byly provedeny tyto činnosti: částečný mikroskopický průzkum, průzkum stavu pergamenu, konzultace s předními českými odborníky o stavu vazby a maleb, stanovení těkavých organických látek v ovzduší depozitáře a krabici, ve které je *Vyšehradský kodex* uložen, úvodní analýzy kovů u vazby a iluminací

Průzkum stavu
Vyšehradského kodexu.
Foto: Petra Vávrová

pro stanovení dalšího postupu průzkumu, navázání kontaktů s institucemi v Polsku, kde jsou uloženy rukopisy připisované stejné iluminátorské dílně, a konzultace o stavu poškození a technice malby se zástupci těchto institucí. Byla provedena analýza kovových nití a zlacení metodou rentgenfluorescenční analýzy přístrojem Niton XLT. Poškození barevné vrstvy vyplývá ze složení kovové vrstvy a malby na kovové vrstvě a bude komplexněji zkoumáno v dalších letech. Od roku 2006, kdy byl poprvé kodex prohlédnut podrobněji, došlo v některých místech k dalšímu prohlubování poškození barevné vrstvy. Místa barevné vrstvy, která byla nekompatní s podkladem již v roce 2006, jsou nyní na některých foliích ještě více v napětí a odlupují se více pravděpodobně důsledkem uložení rukopisu v sušším prostředí.

Na základě doporučení komise byla pracovníky Odboru ochrany knihovních fondů po celý rok monitorována prašnost v prostorech Klementina, kde jsou tyto vzácné rukopisy uloženy a kde se s nimi pracuje.

Ve sledovaném období byly klimatické podmínky pro uložení těchto vzácných rukopisů přijatelné z hlediska teploty i z hlediska relativní vlhkosti vzduchu. Klimatické parametry depozitáře „Trezor 2“ pro uložení

Test mikrobiologické aktivity Vyšehradského kodexu.

Foto: Petra Vávrová

Vyšehradského kodexu a Pasionálu abatyše Kunhuty jsou vyhovující. Dále byl pracovníky Odboru ochrany knihovních fondů proveden kontrolní mikrobiologický průzkum obou rukopisů i prostoru, ve kterém jsou uloženy. Ze získaných výsledků vyplývá, že na rukopisech není třeba provádět žádná dezinfekční ani jiná hygienická opatření, a rovněž nejsou nutná žádná opatření v depozitáři, kde jsou rukopisy uloženy.

K posouzení vazby a šití *Vyšehradského kodexu* byl na setkání komise dne 14. prosince 2012 přizván odborník – Mgr. Jiří Vnouček z Dánské královské knihovny a dřívější vedoucí Oddělení restaurování v NK ČR, který se podílel na průzkumu *Vyšehradského kodexu* a iluminovaných rukopisů. Mgr. Vnouček měl možnost dne 13. prosince 2012 zkoumat vazbu, šití i barevnou vrstvu v aktuálním stavu. Se členy komise diskutoval o stavu národní kulturní památky a na základě svých znalostí a zkušeností s pergamenovými iluminovanými rukopisy a barevnou vrstvou na pergamentu provedl analýzu současného stavu *Vyšehradského kodexu*.

Spolupráce se společností Google

Cílem projektu v roce 2012 bylo pokračovat v přípravných pracích pro hromadnou digitalizaci historických a vzácných dokumentů, které budou v následujících letech digitalizovány společností Google. Rok 2011 byl zahajovací etapou projektu, která zahrnovala organizačně plánovací a přípravné práce. Rok 2012 probíhal už plně v duchu rutinních prací připravujících dokumenty k digitalizaci.

Důležité bylo celodenní setkání čtyř zástupců společnosti Google s pracovníky Národní knihovny, které se uskutečnilo 11. května 2012. Setkání předcházela výměna testovacích souborů katalogizačních záznamů vzniklých v roce 2011 a dále výměna informací v oblasti předávání dat, které jsou nezbytné pro management konvolutů, vícesvazkových děl a děl na pokračování, pro budoucí předávání celých dávek

Výběr knih pro projekt Google.

Foto: Jana Dřevíková

katalogizačních záznamů a pro předávání komplexních digitálních dokumentů zpět do Národní knihovny. V oblasti předávání dat byla upřesněna pravidla pro přidělování čárových kódů především v případě konvolutů a vícesvazkových děl, tak aby při digitalizaci nedošlo k nežádoucím chybám.

Dále byla řešena problematika transportu historických a vzácných dokumentů na digitalizační pracoviště Googlu. Výsledkem jednání bylo i následně zaslání vzorového vozíku, který Google používá pro nakládání knih určených na převoz k digitalizaci.

I v roce 2012 byly udržovány kontakty se zahraničními partnery digitalizujícími své fondy se společností Google a upřesňovány další informace. Zástupce Národní knihovny se 18. října 2012 zúčastnil pravidelného výročního summitu Google pořádaného pro knihovny digitalizující s Googlem, tentokrát v Národní knihovně v Haagu. Informace ze summitu jsou důvěrné, neboť jde o poslední vývoj technologií Google v oblasti zpřístupňování dat, jejich agregace a deduplikace, OCR, jejich skladbě a využití ve službách Google. Obecně lze říci, že v Google Books je přes 23 milionů knih, že při jejich zpřístupňování jsou respektovány rozdíly v autorských právech jednotlivých zemí a že angličtina jako jazyk dokumentu je již v přehledu jazyků digitalizovaných dokumentů pod 50 %. Na jaře 2013 dojde k další schůzce s vedoucím programu digitalizace Google Books v Praze, kde bude podrobně projednána logistika spolupráce.

V roce 2012 bylo externími pracovníky vytvořeno 20 301 katalogizačních záznamů pro fond starých tisků. Dostupnost výsledku je na adrese: <http://aleph.nkp.cz/F/>, STT – Databáze prvotisků, starých tisků a map 1450–1800.

Pro fond Slovanské knihovny bylo externími pracovníky vytvořeno 4 643 katalogizačních záznamů. Dostupnost výsledku je na adrese: <http://aleph.nkp.cz/F/>, SLK – Online katalog Slovanské knihovny.

Z hlediska fyzického stavu dokumentů a jejich přípravy k převozu na digitalizaci je odhadem od počátku projektu necelých 31 000 svazků prozkoumáno, vyčištěno, opraveno a zkonzervováno tak, aby byly svazky připraveny k digitalizaci. Z toho bylo v roce 2012 připraveno k digitalizaci díky náročnějším restaurátorským zásahům 8 094 knih.

EBSCO Discovery Service (EDS)

V roce 2012 se nabídka licencovaných zdrojů v Národní knihovně ČR rozšířila o přístup k EBSCO Discovery Service (EDS). NK ČR nákupem EDS pro období 2012–2015 navázala na zkušební přístup, který měla k této službě od srpna 2011 do ledna 2012. Po testovací fázi byl systém uveden do ostrého provozu v květnu 2012.

EDS patří do skupiny tzv. web-scale discovery systémů. Výhodou těchto systémů je jednoduché a uživatelsky přívětivé prostředí integrující v jednom rozhraní pokud možno všechny zdroje knihovny, počínaje knihovními katalogy a konče elektronickými zdroji. Základním kamenem web-scale discovery systémů je tzv. jednotný index (někdy je také označován jako centrální nebo velký), který obsahuje data z licencovaných i volně dostupných elektronických informačních zdrojů. Vyhledávání prostřednictvím indexu přináší uživatelům web-scale discovery systémů řadu výhod, např. rychlejší zobrazování nalezených výsledků z různých zapojených zdrojů či snadnější určení míry relevance vyhledaných dokumentů.

Obsah EDS pro uživatele NK ČR je v současné době možné pomyslně rozdělit do dvou skupin. První tvoří centrální index EDS (uvádí se jako EDS Foundation Index nebo EDS Base Index, případně EDS Index), který obsahuje metadata od desítek tisíc poskytovatelů obsahu (cca 20 000 producentů dat a 70 000 knižních vydavatelů), repozitáře typu open access (DOAJ, OAISTER, arXiv.org). V prostředí EDS byly dle možností centrálního indexu EDS pro NK ČR aktivovány licencované zdroje předplácené Národní knihovnou ČR. Po aktivaci propojení do vybraných databází jsou v EDS pro uživatele dostupné i plné texty ze zdrojů, jež nejsou součástí databází EBSCOhost. Tímto způsobem byly pro NK ČR ošetřeny přístupy do databází ScienceDirect, Wiley Online Library, SpringerLink či Web of Science. V prostředí EDS mohou uživatelé NK ČR využívat i SFX služby tak, jak jsou zvyklí např. z Jednotné informační brány.

Druhou skupinu v EDS představují lokální zdroje Národní knihovny ČR. Uživatelé tak v EDS v současné době naleznou záznamy z elektronického katalogu NK ČR – báze NKC, Souborného katalogu ČR, digitální knihovny Manuscriptorium a v plánu je také zapojení digitální knihovny Kramerius po přechodu do verze Kramerius 4.

Integrace elektronického katalogu – báze NKC

Samotné integraci elektronického katalogu, báze NKC, předcházelo vyplnění dotazníku o technických aspektech. Dotazník zjišťoval, jaký systém knihovna využívá, kolik obsahuje katalog bibliografických záznamů, jak často budou zaslány aktualizace. Další otázky se týkaly propojení na záznamy (URL syntax), metadat (jednoznačný identifikátor záznamu, jazyk, formát dat). Preferovaným formátem je MARC21, importovat lze do EDS i záznamy ve formátech UNIMARC, KORMARC či MARCXML. Záznamy NKC byly exportovány ve formátu MARCXML.

Dále se zjišťovalo, v jakých polích jsou uvedeny lokační údaje. V případě NKC byly tyto údaje převedeny do pole 996 (\$h signatura, \$l umístění). Další zjišťované údaje se týkaly identifikace elektronických a zvukových knih a dostupnosti plného textu (pole pro jednoznačnou identifikaci, limity pro vyhledávání podle typu dokumentu, propojovací pole na plné texty). Elektronické knihy v NKC jsou slovně specifikovány v poli 655 \$a – elektronické knihy, zvukové knihy specifikovány nejsou, plný text je označen v poli 856 \$y – Plný text. Pro zajištění dostupnosti v reálném čase může EDS navázat spojení s katalogem prostřednictvím protokolu Z39.50 na základě autentizačních parametrů (adresa serveru, port a jméno databáze).

The screenshot displays the NKC database search results for 'Tycho Brahe'. The interface includes a search bar at the top, a navigation menu on the left, and a main content area with search results. The first result is 'Tycho Brahe : hvězdářova odjезда z Dánska do Čech / František Jáchim', with a red arrow pointing to the 'Získat' (Get) button. Below the search results, there is a detailed view of a record, including fields for 'Zvolte formát' (Choose format), 'Hlavní záznam' (Main record), 'Návl. údaje' (Subject data), 'EXEMPLÁŘE' (Copies), and 'Předmět, heslo' (Subject, keyword). The record details include the title 'Tycho Brahe : Slavnostní přednáška / Dr. František Jáchim', author 'Br. Christoph, J. K., Centarus, 002002, Vol. 44 Issue 3/4, 622', and publication information 'Praha : Eminent, c2000'. The interface also shows a sidebar with 'Vlastní složka' (My folder) and 'Vyhledávání' (Search) options.

Ukázka výsledků vyhledaných v EDS a odkazu na záznam v bázi NKC

Přípravné práce nezbytné pro zveřejnění EDS uživatelům NK ČR, které probíhaly v roce 2012, plynule navázaly na předchozí spolupráci z roku 2011 související s testovacím přístupem k EDS. V létě 2012 byly ve spolupráci s technikou EBSCO řešeny zejména detaily, které souvisely s ostrou integrací NKC do EDS (zobrazování dostupnosti jednotky, překlady dílčích knihoven atd.). Na základě zkušeností z již zmíněného testovacího provozu byl pro bázi NKC zvolen pro potřeby EDS režim aktualizací 1x denně.

Obdobným způsobem byl pro potřeby integrace do EDS definován i Souborný katalog ČR. V případě Souborného katalogu ČR jsou data v EDS aktualizována 1x týdně.

EDS nabízí možnost vytvořit pro větší pohodlí uživatelů i tzv. search boxy, které mohou být vnořeny do běžných stránek knihovny. Uživatel tak zadá dotaz velmi pohodlně na stránce knihovny a v dalším kroku je již přenesen do prostředí EDS. Ve spolupráci s firmou EBSCO byly pro stránky NK ČR vytvořeny search boxy, které respektovaly design webu NK ČR.

Výhodou EDS je i možnost nabídnout přístup k EDS ve dvou režimech. Režim typu Guest je otevřený pro vyhledávání pro kohokoliv, při požadavku na zobrazení záznamu z licencovaného zdroje je však uživatel již vyzván, aby se identifikoval prostřednictvím Centrální autentizační služby NK ČR.

Interface Usage Report					Site: NARODNI KNIHOVNA CR Detail Level: Interface Period: January 2012 - December 2012					
					Requests					
InterfaceID/Version	Year	Month	Sessions	Searches	PDF Full Text	HTML Full Text	Image/Video	Abstract	Smart Link To	Custom Link
eds / live	2012	December	397	78924	238	29	0	407	14	75
eds / live	2012	November	574	116951	473	75	5	679	14	117
eds / live	2012	October	680	112269	296	105	0	695	13	224
eds / live	2012	September	594	95231	331	50	0	619	4	132
eds / live	2012	August	638	116028	859	48	2	466	0	134
eds / live	2012	July	397	48243	347	56	1	430	7	84
eds / live	2012	June	325	53937	339	53	0	367	9	74
eds / live	2012	May	515	52216	288	97	0	489	15	97
eds / live	2012	February	86	13856	31	26	0	112	2	28
eds / live	2012	January	64	5326	17	6	0	50	0	27
Grand Total			4270	692981	3219	545	8	4314	78	992

Statistika využití služby EDS v NK ČR v roce 2012

Druhý režim EDS již vyžaduje od počátku, aby uživatel k EDS přistupoval buď z IP adres NK ČR, nebo se přihlásil prostřednictvím zmíněné Centrální autentizační služby NK ČR.

Ze statistických údajů vyplývá, že služba EDS je v NK ČR využívána stabilně na poměrně dobré úrovni. V průběhu roku 2012 bylo jejím prostřednictvím zadáno téměř 693 000 dotazů.

Elektronizace vstupu do systému ISBN

S ohledem na požadavky vydavatelů i blížící se přesídlení Národní agentury ISBN v ČR do nové budovy Centrálního depozitáře NK ČR v Hostivaři je od roku 2012 umožněn elektronický vstup nových vydavatelů do systému ISBN. Zatímco dosud byl vstup vázán na osobní návštěvu, v případě elektronického vstupu mají noví vydavatelé možnost seznámit se s pravidly účasti v systému v on-line instruktaži. Ta shrnuje nejdůležitější pasáže z *Příručky uživatele systému ISBN*. Nabyté znalosti lze snadno ověřit volně přístupným testem. Pokud je test vyplněn správně, je novému vydavateli umožněn vstup do evidenčního listu (tzn. přihlášky do systému ISBN), z nějž se údaje převedou do databáze českých nakladatelů/vydavatelů.

Formulář ISBN – test k instruktaži

Otázky

Test necht' vyplní GARANT, tj. ten, kdo si v nakladatelství vezme přidělování ISBN na starost.

1. Co je to ISBN (International Standard Book Number)?

(Nápověda viz instruktaž str. 4. Označte obě platné odpovědi.)

číslo přidělované pouze knihám nesoucí trvalou uměleckou či informační hodnotu, tedy splňujícím v tomto ohledu mezinárodní knižní standard

číslo, bez nějž je kniha neobchodovatelná

číslo jednoznačně identifikující knihu, a většinou také jejího vydavatele

číslo, které v Česku může získat každá monografická publikace splňující formální podmínky pro jeho přidělení, bez ohledu na obsahovou hodnotu a kvalitu provedení

2. Která část ISBN odkazuje na vydavatele knihy?

Jinými slovy: Která část ISBN je pevně spojena s názvem nakladatelství? (Nápověda viz instruktaž str. 5.)

zkratka (ISBN)

první skupina číslic (978)

druhá skupina číslic (90)

třetí skupina číslic (identifikátor vydavatele)

čtvrtá skupina číslic (identifikátor titulu)

poslední číslice (kontrolní číslice)

Test pro zájemce o elektronický vstup do systému ISBN

Ptejte se knihovny

Služba *Ptejte se knihovny* (<http://www.ptejteseknihovny.cz>; v textu dále také PSK) zaznamenala i v roce 2012 vysokou sledovanost, když na její stránky zavítalo více než 750 000 návštěvníků. V loňském roce bylo přes formulář zasláno všem kooperujícím knihovnám 3 299 dotazů z nejrůznějších vědních oborů, Národní knihovna ČR obdržela 1 521 dotazů. Do služby je v současné době zapojeno 70 aktivních knihoven, které garantují zodpovídání dotazů. Nejnověji se seznam knihoven rozrostl o Městskou knihovnu Némčice nad Hanou (<http://www.ptejteseknihovny.cz/knihovny/mestska-knihovna-nemcice-nad-hanou/>).

Tato virtuální kooperační referenční služba českých knihoven, která je koordinována NK ČR, si udržovala v roce 2012 nejenom vysoký standard svých služeb a pokračovala v projektech započatých v minulém roce, ale také připravovala nabídku nových služeb pro své uživatele.

Mezi úspěšné projekty služby PSK patří profil služby na Facebooku, u kterého je patrná zvyšující se návštěvnost. Mezi jeho fanoušky patří knihovny, které mnohdy sdílejí zajímavé příspěvky na svém vlastním profilu, i jednotliví uživatelé, z nichž někteří využívají profil PSK také pro položení dotazu. Všichni příznivci se zde mohou poučit i pobavit nad nejzajímavějšími dotazy z archivu služby. V nové rubrice „Mrkněte na...“ se uživatelé mohou také seznámit se zajímavými volně dostupnými zdroji, např. z oblasti genealogie, historie či literatury.

Na základě příznivých ohlasů i nadále pokračujeme ve výběru nejlepšího dotazu týdne, který je každý čtvrtek vystaven na stránkách *Ptejte se knihovny*. Zároveň vždy na začátku roku mohou návštěvníci stránek PSK hlasovat v anketě „Dotaz roku“. V minulém roce jednoznačně vybrali zajímavě zpracovaný dotaz „Jaká věc se považuje za nejvíce smrdící na světě?“. Tento dotaz nahradí v březnu 2013 nově zvolený „Dotaz roku 2012“.

Již v minulém roce jsme informovali o rozšíření nabídky pro položení dotazu prostřednictvím chatu. Služba, která si pomalu nacházela své příznivce, musela být v červenci 2012 pozastavena z důvodu zrušení chatu na straně poskytovatele programu Meebo. V druhé polovině roku byl vybírán nový program, který by splňoval technické a administrativní požadavky služby PSK. Po technické stránce byl chat v nově vybraném programu Zoho připraven ke zveřejnění v polovině prosince 2012. Toto období bývá pro knihovny zpravidla velmi hektické a zajištění chatu vyžaduje po spolupracujících institucích vyšší personální nároky. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli zveřejnit pro uživatele chat *Ptejte se knihovny* až začátkem roku 2013. Na zajišťování on-line hodin chatu se opět podílejí knihovny, které již dříve spolupracovaly s NK ČR na provozu této služby, tj. Národní technická knihovna, Střeďočeská vědecká knihovna v Kladně a Zemědělská a potravinářská knihovna. Program Zoho je podobně jako předchozí Meebo uživatelsky přívětivý, chatovací okno je implementováno přímo na stránce PSK. Uživatel si tak nemusí stahovat žádný program a ihned může položit svůj dotaz.

Další novinkou, na kterou se mohou těšit uživatelé v roce 2013, je mobilní aplikace služby PSK pro iPhony a iPady společnosti Apple (mobilní operační systém iOS 6, verze bude zřejmě funkční také na operačním systému iOS 5). Aplikace, která je postupně připravovaná od října 2012, by měla být dostupná v prvním čtvrtletí roku 2013. Díky této mobilní aplikaci bude služba *Ptejte se knihovny* dostupná vždy a všude.

Úvodní stránka služby PSK

The screenshot shows the homepage of the 'Ptejte se knihovny' service. At the top right, there is a search bar with the text 'Prohledat portál' and a magnifying glass icon. Below the search bar, the main content area features a large red banner that reads 'HLASUJTE DOTAZ ROKU 2012'. To the left of the banner, there is a navigation menu with various categories like 'Úvod', 'Zadání dotazu', 'Archiv dotazů', 'Nedoručitelné dotazy', 'Zůštěné knihovny', 'Informace pro knihovny', 'Obdobné služby', 'Statistika', 'Užitečné odkazy', 'O této službě', 'English', and 'RSS kanály'. Below the navigation menu, there is a section for 'dotaz týdne' (weekly question) with the text 'Lidská řeč' and a 'dotaz roku' (yearly question) section with the text 'Zemědělská a potravinářská knihovna'. A chat window is overlaid on the page, showing a 'Ptejte se online' header, a 'Enter Your Name Here' input field, and a 'Chat' button. The chat window also displays a 'dotaz týdne' section with the text 'Lidská řeč' and a 'dotaz roku' section with the text 'Zemědělská a potravinářská knihovna'. At the bottom of the page, there is a footer with the text 'Hledíte informace z oblasti knihovnictví?' and several icons representing different fields of study: divadlo, fyzika, geologie, and zemědělství.

Zpřístupnění historických prostor Klementina veřejnosti

Jezuitská barokní knihovna, jedna z nádherných historických prostor Klementina, dokončená roku 1727 pravděpodobně podle plánů Kiliána Ignáce Dientzenhofera, byla dne 1. dubna 2012 po revitalizaci opět zpřístupněna veřejnosti. Jeden z nejstarších sálových galeriových systémů v Čechách se dodnes uchoval v původní podobě, a je tak typickou ukázkou dobového uspořádání barokní knihovny.

Součástí revitalizačních prací v Barokním knihovním sálu bylo restaurování dřevěných knihovnických regálů, které se nacházejí po celém obvodě obou podlaží, a to včetně zlacení patek a hlavic. Dále byly restaurovány a repasovány dveře a okna, dřevěné části podlah, štuky, kamenná podlaha, kovové zábradlí, byly instalovány požární rolety a další.

Astronomická věž, dříve nazývaná též Matematická, byla rovněž zpřístupněna veřejnosti v roce 2012, konkrétně 1. června. Na návštěvníky čeká uvnitř jejich prostor vhléd do historie věže i seznámení s průkopníky astronomie v Klementinu, expozice dobových měřicích přístrojů a v neposlední řadě také překrásný výhled na Prahu z jejího ochozu vysoko nad historickým jádrem města.

Znovuotevřením Astronomické věže se veřejnosti zpřístupnila celá barokní prohlídková trasa zahrnující i v roce předchozím zrekonstruovanou Zrcadlovou kapli a Barokní knihovni sál.

*Astronomická věž: exteriér.
Foto: Eva Hodíková*

*Barokní knihovni sál
s restaurovanými
knihovnickými regály.
Foto: Eva Hodíková*

Noc s Andersenem

Noc s Andersenem nabízí od roku 2000 dětem každý rok, v den výročí narození slavného pohádkáře, možnost zaposlouchat se do předčítání z knížek, užít si kouzelné soutěže a hry, přespát mimo domov a najít si nové kamarády. Třináctý ročník slavila už podruhé i Národní knihovna České republiky, která pro malé návštěvníky kromě četby připravila setkání se zajímavými osobnostmi, dobrodružnou honbu za pokladem i promítání filmu. Ač Národní knihovna nedisponuje samostatným dětským oddělením, jsou v našich archívech všechny knížky, včetně těch pro malé čtenáře. Máme tudíž snahu motivovat děti k četbě, a vytvořit jim tak kladný vztah k literatuře do budoucna. Přivítání a předčítání v zahajovací části večera se ujal generální ředitel NK ČR, Ing. Tomáš Böhm. Po něm se knih chopili členové Klubu dětských knihoven SKIP a dorazila i výtvarnice Lucie Lomová, která si s dětmi povídala o svých komiksech *Anča a Pepík* nebo *Divoši* a trochu času zbylo i na kreslicí „workshop“.

Foto: Milena Kárná

Po poklidném úvodu čekalo na účastníky tajemné putování za jezuitským pokladem po areálu setmělého Klementina, při němž jim jednotlivé indicie předávaly mlčenlivé jeptišky nebo záhadní mniši. Když se cesta malých průzkumníků zdárně završila nalezením plných truhel, zjistily děti nakonec, že tím nejvzácnějším jsou v Národní knihovně krásné knížky. I z tohoto pokladu si však každý mohl uloupnout svůj díl, což umožnil dar od nakladatelství Argo, které věnovalo pro každého z účastníků jeden ze skvostů svého portfolia pro mladé čtenáře. Poté na děti čekalo noční překvapení v podobě mladé herečky Veroniky Kubařové, která se zhostila předčítání ze zmíněných knížek i úvodu ke sledování filmu *Nejkrásnější hádanka*, v níž ztvárnila roli princezny. Po pohádce na dobrou noc se zavrtali do spacáků i ti největší raubíři. V sobotu ráno si všichni odnášeli domů nejen příspěvky do své knihovničky, ale hlavně nezapomenutelný zážitek.

Doplňování novodobých knihovních fondů

Průběžné doplňování novodobých fondů bylo financováno z účelových neinvestičních dotací MK ČR ve výši 15 milionů Kč a z rozpočtu 450 tis. Kč na on-line přístup do elektronických zdrojů. Pro realizaci projektu *České knihovny při Univerzitní knihovně v Bratislavě* byla poskytnuta účelová neinvestiční dotace MK ČR ve výši 300 tis. Kč (pro doplňování slovenské literatury ve fondech NK ČR byla prostřednictvím Univerzitní knihovny v Bratislavě využita dotace MK SR ve výši 12 tis. €). Další finanční prostředky byly získány z projektů, jejichž hlavním cílem bylo zkvalitnění informačního prostředí a poskytovaných služeb, a to především na zabezpečení přístupů do elektronických databází.

Oblast doplňování fondů je dlouhodobě poznamenána chronickým nedostatkem finančních prostředků. Nominální výše prostředků, které má akvizice k dispozici, se léta pohybuje zhruba na stejné úrovni, ovšem reálná hodnota je nepříznivě ovlivňována dalšími faktory, jako jsou stálý nárůst cen dokumentů a cen předplatného, sazby DPH, inflační indexy, kurzovní pohyby, ceny poštovního apod. V daném finančním rámci je velmi složité koncipovat a realizovat systematickou a konzistentní akviziční politiku. V oblasti doplňování fondů proto i nadále zůstávají nenaplněny nejen konkrétní požadavky uživatelů, ale částečně i vlastní strategické cíle instituce.

Dokumenty jsou do knihovních fondů doplňovány povinným výtiskem, nákupem, mezinárodní výměnou, dary, příp. z interních zdrojů. Formou individuálních nebo konsorciálních licencí jsou zabezpečovány zejména on-line přístupy k zahraničním elektronickým informačním zdrojům.

Vzhledem k omezeným finančním prostředkům se knihovna snaží nákup zdrojů co nejvíce zefektivnit, jednou z nových cest je od dubna 2012 kvalifikovaný výběr profilových elektronických publikací z databáze EBSCO metodou PDA (Patron Driven Acquisition – akvizice řízená uživatelem).

Doplňování novodobých knihovních fondů včetně statistických analýz je podrobněji pojednáno v oddíle Ekonomické ukazatele, statistika, grafy.

Zpracování novodobých fondů

Vedle běžného zpracování dokumentů pokračovaly rozsáhlé práce související s přípravou záznamů před plánovanou digitalizací v NK ČR i krajských knihovnách. Předpokladem registrace publikací, jejichž digitalizaci knihovny plánují, je existence záznamu v České národní bibliografii a v něm uvedeného **čísla ČNB**. Začátkem roku 2012 došlo k úpravě metodiky přidělování čísla ČNB, byla upřesněna typologie dokumentů a vyčleněna tzv. šedá literatura. V průběhu roku probíhalo v České národní bibliografii doplňování záznamů i úpravy záznamů z retrospektivní konverze. Krajské knihovny žádají o přidělení čísla ČNB prostřednictvím Souborného katalogu ČR.

Pokračovala spolupráce NK ČR, Moravské zemské knihovny a Vědecké knihovny v Olomouci na **projektu sdílené katalogizace** s použitím nástroje Aleph-Cluster.

V průběhu roku byla dále řešena správa **databáze ANL** v rámci Souborného katalogu ČR. V roce 2012 do databáze přispívali členové stávajícího kooperačního systému, část záznamů vznikla v krajských knihovnách metodou tzv. obohacování záznamů s podporou programu VISK 9. Na základě jednání Pracovní skupiny pro analytické zpracování byla řešena problematika evidence excerptní základny prostřednictvím záznamů SK ČR. Knihovny mají nově možnost doplňovat informaci o excerptci v záznamu pokračujícího zdroje v Souborném katalogu ČR prostřednictvím elektronického formuláře.

Historické a hudební fondy

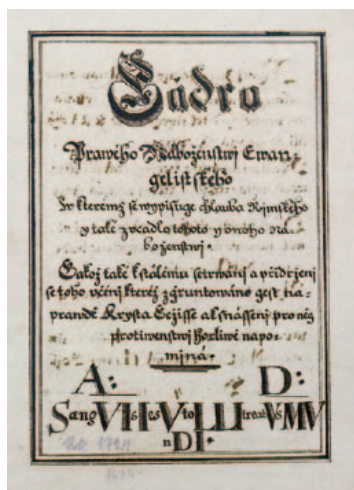
Akvizice historických a hudebních dokumentů

Jednou z hlavních činností HHF je akvizice historických a hudebních dokumentů. V roce 2012 bylo z rozpočtu HHF zakoupeno pro ORST 22 starých tisků a dva rukopisy. Akvizice se primárně zaměřila na knihy bohemikálního původu, především pak českojazyčné tisky, které tvoří většinu z nakoupených knih. Zároveň byly pořízeny i německo- či latinskojazyčné tisky, které byly buď vytištěny na území dnešní ČR, nebo se obsahově týkaly českých reálií. V případě prvního rukopisu se hlavním kritériem pro nákup stala zajímavá vlastnická provenience.

U všech akvizic byla také zohledněna i určitá vzácnost vybraného titulu. Podařilo se získat unikátní díla (např. *Badracharzan, Matthaeus. Wyswětlenj Oných Močných, Vžitečných ... Oleguw ...*), dále Knihopisem dosud fyzicky nezjištěné tisky (např. *Krátký Weytah z Popsánj Žiwota a Zázrakůw blahoslaveného Bernarda z Offidy ...*), či dokonce bibliograficky vůbec neevidované tisky (např. *Nepomucenische Bündnuß ...*) nebo tisky, od nichž NK ČR doposud nevladnila žádný exemplář (např. *Swatého Augustýna ... Knjha o Městě Božjm ...*). K nejvýznamnějším nákupům patří bezpochyby **českojazyčný rukopis z 19. století**. Konkrétně se jedná o rukopisný sborník, který obsahuje opisy několika, původně pravděpodobně samostatných tisků z 20.–30. let 17. století. Tyto rukopisné texty teologického charakteru (pojednávají např. o eucharistii či odpadlictví od víry atd.) pocházejí z prostředí pobělohorského evangelického exilu. Většinu těchto původních tisků Knihopis vůbec nezná.

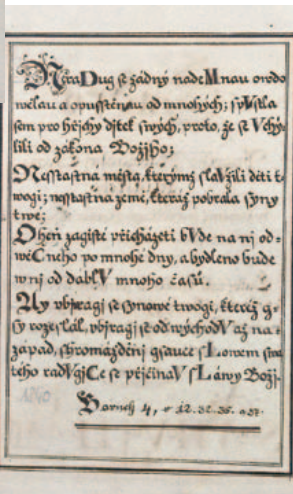
Pro fond hudebních tisků byl zakoupen **soubor literatury určené lesnímu rohu**. Obsahuje hudebniny autorů, kteří komponovali pro lesní roh, a jejichž díla byla vydávána v prestižních hudebních vydavatelstvích na celém světě. Přináší také díla českých autorů vydávaných v cizině. Jedná se převážně o autory 19. a 20. století a o kvalitní světové hudební edice převážně z 20. století. Soubor vhodně doplní fond tištěných hudebnin uložených v NK ČR. Materiál je ve velmi dobrém stavu. Pro návštěvníky oddělení se tak zpřístupňuje hudební materiál, který není v knihovně běžně dostupný.

Sbírkou hudebního oddělení obohatil také přírůstek **čtyř vzácných historických libret** z poloviny 18. století, která byla vydána v Praze, jedno z nich dokonce v tiskárně klementinské univerzitní koleje. Všechna libreta obsahují texty k duchovním oratoriím prováděným v kostele sv. Františka řádu křižovníků a v klášteře milosrdných bratří u sv. Šimona a Judy. Pro badatelský výzkum znamenají tato libreta další stopu při výzkumu hudby provozované v Praze v 18. století. Libreta jsou ve velmi dobrém stavu. Darovala je PhDr. Michaela Freemanová, která se právě touto specializací zabývá.

Titulní stránka českojazyčného rukopisu *Gádro Prawého Náboženstwj Ewangelistského ...*, sig. XVII F 100, v dolní části chronogram s rokem 1624, který byl pravděpodobně převzat z původní tištěné předlohy.

Rub titulního listu (s. 2) a s. 3 téhož rukopisu, v textu na s. 2 se objevuje chronogram s rokem 1840, což je asi doba vzniku rukopisu.

Knihopis

V oblasti **národní retrospektivní bibliografie** *Knihopis jazykově českých a slovenských tisků* byly v průběhu roku 2012 plněny závazky vyplývající z Dohody o spolupráci uzavřené v polovině roku 2011 mezi NK ČR a Kabinetem pro klasická studia AV ČR. Redakce Knihopisu ve spolupráci s pracovníky oddělení knihovního systému vyvinula a definitivně doladila speciální elektronickou šablonu a databázi v programu OpenOffice, do které byly přepisovány knihopisné záznamy z rukopisných katalogizačních lístků. Celkem byly přepsány písmena B–D, F, G, CH–M. Část písmen (konkrétně D, F, CH) prošla i elementární redakcí a byla společně s písmeny přepsanými již v roce 2011 (konkrétně část A, E, H) importována do elektronické verze Knihopisu – *Knihopis Digital*. Ten pak všechna převedená písmena zpřístupnil badatelské veřejnosti. Kromě toho byly vyřešeny i problémy s archivační databází Knihopisu v NK ČR a nastavením parametrů pro import dat do ní. V rámci samotné redakce knihopisných záznamů navštívil redaktor Knihopisu několik pražských knihoven (např. KNM, PNP a Strahovskou knihovnu) či jejich mimopražské depozitáře (např. Terezín), kde prohlédl a zkontroloval příslušné exempláře problematických titulů. Na konci roku 2012 byl také připraven informační příspěvek shrnující dosavadní aktivity kolem Knihopisu. Tato zpráva by měla být publikována v odborném tisku.

Katalogizace starých tisků – standard CERL

V oblasti katalogizace starých tisků přijala NK ČR standardy CERL (Consortium of European Research Libraries) a v roce 2012 začala v rámci CERL aktivně přispívat svými záznamy do evropského elektronického katalogu *Hand Press Book* (HPB) <http://www.cerl.org/resources/hpb/main>. Jedním z hlavních cílů CERL je zpřístupňování a využívání tištěného evropského dědictví. Záznamy v HPB se vztahují k tištěným dílům z období let cca 1455–1830. Databáze umožňuje přístup k informacím významných evropských knihoven z jednoho místa. Národní knihovna byla po řadu let asociovaným členem CERL a teprve v roce 2011 se stala speciálním členem s možností využívat výhod informačních databází, které CERL svým řádným členům nabízí (zejm. báze HPB, báze Eighteenth Century Short Title Catalogue, báze RLIN, báze CURL Union a báze Deutsche Bibliothek Database). Začátkem června 2012 předalo Oddělení rukopisů a starých tisků 20 575 záznamů a bylo dohodnuto, že aktualizace budou probíhat 2x ročně.

Digitalizace sbírky kartografických pramenů

Počátkem roku 2012 uzavřela NK ČR bezúplatnou dohodu s Výzkumným ústavem geodetickým, topografickým a kartografickým, v. v. i. (VÚGTK) o digitalizaci části sbírky historických kartografických pramenů (starých map, plánů, atlasů a glóbulů) uložených v Oddělení rukopisů a starých tisků. Cílem projektu je vytvoření expertního znalostního systému v podobě webového portálu. Důležitou komponentou bude on-line dostupná otevřená databáze starých kartografických děl. V průběhu roku bylo z fondu NK zdigitalizováno 224 map. Během roku 2013 budou digitalizované obrazy map zpracovávány a následně zpřístupňovány v otevřené databázi. NK navíc plánuje jejich začlenění do digitální knihovny Manuscriptorium. Spolupráce s VÚGTK bude pokračovat i v roce 2013.

Manuscriptorium

V rámci provozu a rozvoje digitální knihovny Manuscriptorium byl **koncem roku 2012 naplněn datový prostor NK ČR prezentačními obrazovými daty** dokumentů z interního datového prostoru Manuscriptoria. Došlo tím k zefektivnění provozu digitální knihovny Manuscriptorium v důsledku hromadné úpravy strukturálních metadat komplexních digitálních dokumentů a aktualizace Manuscriptoria s využitím upravených metadat. Zároveň se tím snížily finanční náklady na provoz Manuscriptoria, což bylo nutné úsporné opatření s ohledem na omezení zdrojů.

Slovanská knihovna

Slovanská knihovna (SK) je veřejně přístupná specializovaná vědecká knihovna pro oblast slavistiky a problematiku slovanských zemí. SK je odborem Národní knihovny, při plnění statutárních úkolů spolupracuje s jejími složkami.

Na samém počátku roku 2012 byly do elektronického katalogu SK vloženy poslední katalogizační záznamy přepsané z původních lístkových katalogů. Tím byla dokončena hlavní fáze retrospektivní konverze jejích lístkových katalogů. Další doplňování chybějících či neúplných záznamů provádějí pracovníci SK v rámci běžné pracovní činnosti.

V rámci programu VISK 6 byly zdigitalizovány dva vzácné rukopisy ze sbírek SK, vytvořené na území Ruska v 17. a 18. století. Jejich elektronické kopie jsou zařazeny do digitální knihovny rukopisů a starých tisků Manuscriptorium.

Díky zapojení do projektu digitalizace historických sbírek NK, který probíhá ve spolupráci se společností Google, připravila SK během roku 2012 katalogizační záznamy celkem 4 643 dokumentů. Tyto dokumenty byly následně předány restaurátorům k další přípravě předcházející digitalizaci.

SK systematicky pokračovala v třídění a katalogizaci svých speciálních sbírek. Utříděna, popsána a kvalitně uložena byla větší část sbírky plakátů. Utříděno a zkatalogizováno bylo dále celkem šest sbírek dokumentů listinné povahy (sbírka pozvánek na kulturní akce pořádané příslušníky ruské a ukrajinské meziválečné emigrace, sbírky dokumentující činnost Ukrajinského komitétu, Ukrajinského

Ukázka ze sbírky plakátů Slovanské knihovny. Výřez propagandistického bolševického plakátu z období občanské války v Rusku, jehož autorem je D. Moor (T-P-4-14).

akademického komitétu, Ukrajinské vědecké asociace, Ústředního svazu ukrajinského studentstva a Ukrajinské hospodářské akademie v Poděbradech), které jsou nyní ve studovně SK volně dostupné badatelům. Nově SK získala darem sbírku dokumentů ukrajinského spisovatele a překladatele Ivana Leontovyče čítající 38 inventárních jednotek.

Již sedmým rokem pokračovala realizace projektu Národní knihovny ČR a Univerzitní knihovny v Bratislavě *Slovanská knihovna – Česká knižnica*, který je garantován českým a slovenským ministerstvem kultury. Projekt umožňuje všem útvarům Národní knihovny ČR efektivně doplňovat soudobou slovenskou knižní produkci, a udržovat tak dobrou kvalitu svých sbírek slovenské literatury. V roce 2012 získala SK z prostředků projektu pro svůj fond celkem 241 svazků slovenských knih.

V průběhu roku SK připravila pět výstav a pořádala nebo se podílela na přípravě devíti seminářů, kolokvií, prezentací či literárních večerů. Nejvýznamnější společenskou a kulturní akcí byl podíl na udílení cen Torzo naděje sedmi osobnostem české veřejné scény, které byly předány na základě iniciativy Nadačního fondu angažovaných nestraníků v únoru 2012.

Knihovnický institut

Knihovna knihovnické literatury (KKL) spustila automatizovaný výpůjční systém s cílem zkvalitnit služby i pro vzdálené uživatele. Za rok 2012 bylo evidováno více než 13 000 výpůjček. V roce 2012 pokračovalo budování informačních zdrojů Knihovnického institutu, které jsou určeny knihovníkům a informačním pracovníkům, studentům a pedagogickým pracovníkům oboru a dalším zájemcům.

Jedná se o:

- 1) Elektronický portál *Informace pro knihovny* (IPK), jehož účelem je zpřístupňovat a odkazovat domácí a ve výběru i zahraniční dokumenty, oborové databáze a další informační nástroje z oboru knihovnictví a informační věda. Portál vykazuje vysokou návštěvnost. V prosinci 2012 byla zahájena migrace dat portálu IPK v návaznosti na novou webovou prezentaci Národní knihovny.
- 2) *Oborovou bránu* (KIV) vytvořenou v rámci *Jednotné informační brány* (JIB). Po změně koncepce JIB a oborových bran bylo připraveno spojení KIV a IPK, které se uskuteční v návaznosti na skončenou migraci IPK v roce 2013.
- 3) Facebook Knihovnického institutu založený v říjnu 2011 pokračuje v nastaveném trendu oslovování cílových skupin, zvláště odborné veřejnosti. Máme cca 160 fanoušků (70 % žen a 30 % mužů, nejvíce ve věkové kategorii 25–34 let). Přibývají další, také z řad studentů. Zveřejňované zprávy jsou z oblasti zajímavých knižních novinek Knihovny KKL, knihovnických akcí, akcí pro čtenáře, upozornění na zajímavé články, ale i akcí NK ČR.

S podporou Ministerstva kultury ČR byla v nákladu 4 000 výtisků vydána publikace *Standard pro dobrou knihovnu. Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území ČR*.

V návaznosti na úkoly vyplývající z Koncepce rozvoje knihoven na léta 2011–2015 byly uskutečněny dva rozsáhlé celostátní průzkumy: *Analýza mzdové, věkové a vzdělanostní struktury pracovníků knihoven v České republice 2012* a *Podpora doplňování literatury pro potřebu rozvoje jazykových dovedností obyvatel a pro potřebu migrantů a národnostních menšin*.

Byla zpracována zpráva o výkonu regionálních funkcí za rok 2011 a zpřístupněna na webu. Koordinace výkonu regionálních funkcí knihoven probíhala na bázi komise pro regionální funkce.

Ve dnech 11. a 12. června 2012 se v Pardubicích uskutečnil workshop ve spolupráci se Sdružením knihoven ČR na téma zpracování krajských koncepcí rozvoje knihoven.

Ve spolupráci Národní knihovny a Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR probíhala jednání s kolektivními správci a nakladateli k novele autorského zákona č. 121/2000 Sb. Cílem bylo vytvořit legislativní podmínky pro zpřístupnění výsledků masové digitalizace tištěné produkce vydané na území ČR.

Národní knihovna ČR se podílela v rámci Sektorové rady pro kulturu v projektu *Národní soustava povolání II* na definování typových pozic knihovnických profesí a v projektu *Národní soustava kvalifikací 2* na přípravě profesních kvalifikací pro knihovnické profese.

Po dohodě se Slovenskou národní knihovnou v Martině byl projekt *Benchmarking knihoven* rozšířen i na slovenské knihovny. Na projektu v roce 2012 participovalo 257 knihoven z toho 203 z ČR a 54 ze SR.

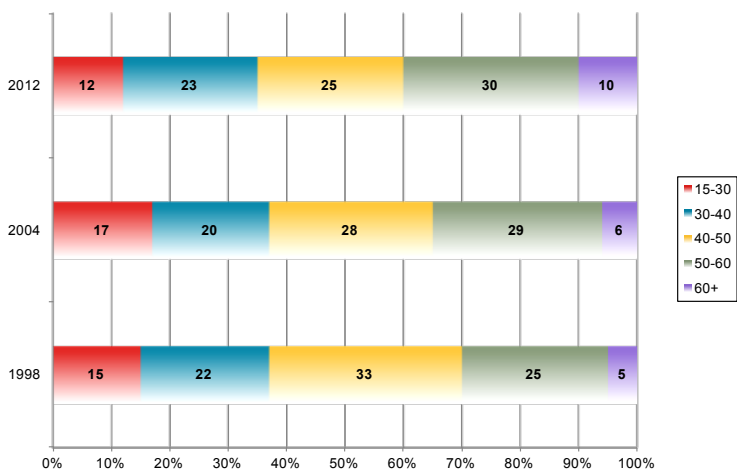
Byl zajištěn výpočet a úhrada odměn autorům za půjčování děl v knihovnách ČR za rok 2011 dle autorského zákona (č. 121/2000 Sb.) a úhrada odměn vyplývajících z kolektivních licenčních smluv na půjčování nosičů zvuku v knihovnách ČR.

Analýza mzdové, věkové a vzdělanostní struktury pracovníků knihoven v ČR 2012

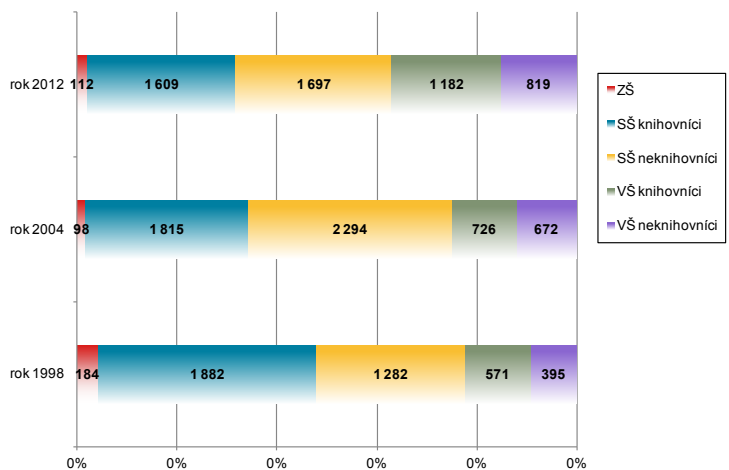
Během května až června 2012 provedl Knihovnický institut NK ČR rozsáhlý průzkum v 862 knihovnách České republiky, jehož se zúčastnily veřejné knihovny všech typů i velikostí. Cílem bylo zjištění stavu a analýza stávající věkové, kvalifikační a mzdové struktury pracovníků v knihovnách ČR a definování priorit v dalším vzdělávání knihovníků pro nejbližší období. Analýza je také východiskem pro další kroky v oblasti lidských zdrojů (priorita 20 Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015), zejména pro tvorbu koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků.

Ze srovnání s výsledky průzkumů, jež NK ČR provedla v předchozích letech (2003/2004 a 1998), je možné sledovat některé trendy v personální oblasti, jako je například velmi zvolna se snižující feminizace profese, zvyšující se průměrný věk knihovníků či vzrůstající stupeň jejich vzdělání.

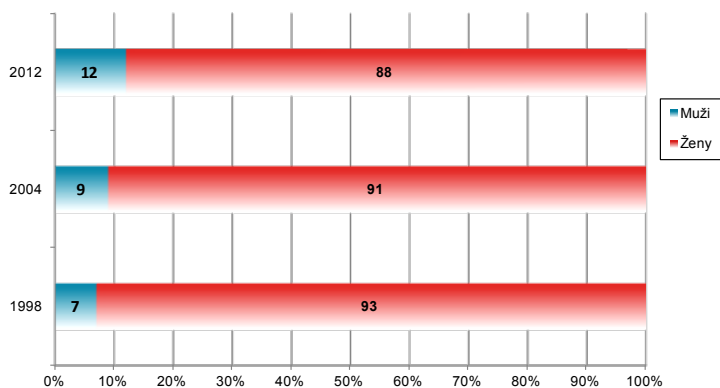
Věková struktura knihovníků – srovnání let 1998, 2004 a 2012

Skladba knihovníků dle dosaženého vzdělání – srovnání let 1998, 2004 a 2012

Vývoj struktury knihovníků podle pohlaví – srovnání let 1998, 2004 a 2012

Projekty a programy

Výzkum a vývoj

Rozvoj Národní knihovny České republiky jako výzkumné organizace

Doba řešení: 2010–2015

Koordinátor: Adolf Knoll

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Národní knihovna České republiky se řídí svou dlouhodobou koncepcí výzkumu a vývoje původně zpracovanou na léta 2010–2015. Tato koncepce je průběžně aktualizována na základě dosažených výsledků a případných nových potřeb. V souladu s ní probíhalo v roce 2012 řešení čtyř níže uvedených oblastí.

Oblast 1. Zdokonalení virtuálního badatelského prostředí Manuscriptoria

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

V roce 2012 pokračovalo rozšiřování sítě partnerů Manuscriptoria agregací švýcarské digitální knihovny rukopisů e-codices (<http://www.e-codices.unifr.ch/>), která obsahuje 961 rukopisů ze 42 knihoven. V rámci evropského projektu EMBARK bylo agregováno 22 rukopisů Národní knihovny Srbska, 18 rukopisů Univerzity knihovny Bělehrad a 4 rukopisy Národní knihovny Plovdiv. Manuscriptorium bylo také rozšířeno o historické dokumenty digitalizované v podprogramu VISK 6 a o dávky dokumentů stávajících partnerů (např. Univerzitní knihovna Wrocław). Koncem roku 2012 obsahovalo Manuscriptorium 288 025 evidenčních záznamů, 22 681 komplexních digitálních dokumentů, 2 422 plných textů a 605 komplexních digitálních dokumentů včetně plných textů. Byla rovněž zpřístupněna webová služba srovnávání plných textů historických dokumentů, byly vytvořeny adaptace hudebního editoru Kancio do podoby M-Conductus pro potřeby Manuscriptoria, jakož i modul Snadné vyhledávání.

Oblast 2. Dlouhodobá ochrana (LTP – Long-Term Preservation) digitálních dokumentů

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Bedřich Vychodil a Ladislav Cubr

V předchozích letech byl výzkum v oblasti dlouhodobé ochrany digitálních dokumentů zaměřen na několik dílčích podoblastí. Na základě výsledků roku 2011 se jako základní předmět zájmu vyprofilovaly dvě základní podpurné oblasti pro další výzkum dlouhodobé ochrany digitálních dokumentů – formáty a systém trvalé identifikace. V těchto oblastech se další výzkum v roce 2012 soustředil na podpurnou aplikaci pro kontrolu formátů obrazových dat nazvanou DIFFER (Determinator of Image File Format propERTies), později na NDK Image Data Validator a na další vývoj nástroje Resolver URN:NBN. Resolver byl v roce 2012 rozšířen o další funkce z hlediska potřeb vzniklých z testování pro vyvíjené digitální úložiště NK a služby pro krajské digitalizace, projekt ANL a nové projekty VISK.

Webová služba (aplikace) NDK Image Data Validator, jež byla v roce 2012 vyvinuta pro kontrolu obrazových dat, vyšla z předešlého projektu DIFFER (Determinator of Image File Format propERTies), který sloužil k ověření konceptu poloautomatizované kontroly obsahu a komplexnosti obrazových souborů. Aplikace NDK Image Data Validator je oproti původní verzi DIFFER postavená na jiných technologiích, je rozšířena o nové funkcionality a podporuje další typy grafických formátů využívaných v procesech digitalizace a dlouhodobého uchování. V obou podoblastech vzniká open source aplikace.

Oblast 3. Archivace a zpřístupnění sklizených webových stránek

Doba řešení: 2011–2015

Odpovědný pracovník: Michal Pupcsik a Zuzana Kvašová

Řešení se zabývá výzkumem vhodných formátů pro uložení webových dat z pohledu dlouhodobého uchování a možnostmi jejich uložení v LTP systému (zpracování před ingestem; analýza a návrh automatických ingest procesů do LTP systému; nastavení profilů metadat a jejich automatická extrakce z interních i externích zdrojů). S daty pořízenými při archivaci webu souvisí

také potřeba vytvoření odpovídajícího modelu archivace, uložení v METS formátu společně s metadaty, atd. V roce 2011 bylo rozhodnuto o přechodu na zapisování sklizených dat do formátu WARC. V roce 2012 byl dokončen přechod na Heritrix verzi 3, takže sklizení do formátu WARC bylo možné už i na produkčním prostředí. Dále bylo rozhodnuto o rozšíření pohledu na sklizená data tak, aby bylo možné nad těmito daty provádět dotazy využitelné akademickou obcí (projekt Big Data) a začalo se i s přípravou projektu na obohacení sklizených webových zdrojů o data z katalogu Aleph.

Oblast 4. Vývoj metodik ochrany, konzervace a restaurování knihovních fondů (historických i novodobých)

Doba řešení: 2010–2015

Odpovědný pracovník: Petra Vávrová

Digitalizace knihovních sbírek výrazně proměňuje podobu veřejných knihoven a jimi poskytovaných služeb. Uživatelé stále více využívají elektronické zdroje a služby na nich založené a tento proces se bude v blízké budoucnosti ještě výrazně posilovat. Současně s tím se proměňuje význam a role knihovních dokumentů. V případě knihoven uchovávajících povinné výtisky se zhodnocuje jejich konzervační funkce, a tedy zachování exempláře v dobrém fyzickém stavu, a v budoucnu se předpokládá jejich význam jako referenčních sbírek využívaných pro identifikaci a autentifikaci elektronických kopií a jako trvalá nebo dlouhodobá záloha. Tím stoupá důležitost konzervačních sbírek Národní knihovny České republiky i dalších knihoven v České republice. V přímém protikladu s tím je ale stav některých částí fondů. Významná degradace se projevuje nejen u novin a dalších dokumentů 19. a první poloviny 20. století, ale i u publikací z pozdější doby. Není dostatečný přehled o rozsahu poškození konzervačních sbírek a stupni i rychlosti další postupné degradace dané stářím, materiálem anebo uložením. Tyto skutečnosti předurčují směr a obsah vývojových aktivit v oblasti péče, konzervace a restaurování knihovních fondů. Zaměřujeme se na průzkum fyzického stavu fondů, upřesňujeme a pracujeme s parametry znalostní databáze, monitorujeme kvalitu ovzduší v depozitářích, vyvíjíme a ověřujeme metodiky ochrany, konzervace a restaurování knihovních fondů a zdokonalování metodik a analýz materiálů knihovních fondů. Vytvořená databázová aplikace s názvem *Centrální znalostní báze RD* je novým nástrojem pro monitorování fyzického stavu knihovních fondů, kde jsou informace týkající se ochrany a zachování novodobých dokumentů pro budoucí generace v dobrém fyzickém stavu. V NK ČR probíhá průzkum fondů již od konce roku 2010. Celkem bylo prozkoumáno přes 34 000 exemplářů knih. Vybíráme materiály charakterizující novodobé fondy, které budou odkyseleny ve světě dostupnými odkyselovacími metodami (hromadnými i individuálními). Zaměřujeme se na průzkum dostupných metod odkyselování a výsledky dosažené těmito metodami. V rámci úkolu testujeme novou funkci v databázi, a to konkrétně následný průzkum a vyplňování další části exempláře po provedení konzervátorského nebo restaurátorského zásahu. Hlavním cílem péče o historické fondy se stávají takové úkoly, jako např. posouzení stavu, detailní průzkum a navržené opatření pro zkvalitnění péče o národní kulturní památky – *Vyšehradský kodex* a *Pasionál abatyše Kunhuty*. Provádí se mikroskopický průzkum originálu, posouzení stavu pergamenu originálu, celková fotodokumentace, kontrola trezoru (kontrola vlhkosti *Vyšehradského kodexu*, kontrola prašnosti, kontrola stavu pergamenu a iluminací, stěr na nejvíce podezřelém foliu, stanovení těkavých organických látek v trezoru).

Programové projekty výzkumu a vývoje

Národní projekty

Nástroje pro zpřístupnění tištěných textů 19. století a první poloviny 20. století

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Jiří Polišenský

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR, program NAKI

Hlavním cílem projektu je vytvořit nástroje, které usnadní přístup k tištěným dokumentům pocházejícím z uvedeného období. Řešení, která se budou v rámci projektu vytvářet, lze rozdělit do čtyř základních skupin:

- aplikace pro práci se znalostními bázemi starších vrstev českého jazyka;
- vytváření slovníků odpovídajících starším pravopisným pravidlům a nástroje pro transliteraci;
- vytvoření jednoduchého lemmatizátoru pro 19. století;

- analýza typů fraktury používaných v první polovině 19. století a vývoj nástroje na podporu jejich rozpoznávání pro jazykově české publikace.

Na realizaci projektu se kromě odborníků z řad Národní knihovny podílí i vědečtí pracovníci z Ústavu Českého národního korpusu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a vývojoví pracovníci společnosti Elsyst Engineering. Rok 2012 uzavřel první fázi řešení projektu. V této etapě byla dokončena betaverze aplikace pro plnění znalostníchází starších vrstev českého jazyka. Naprogramováno bylo několik modulů optimalizujících management oprav textů (například zjednodušení rozhodovacího procesu o způsob zpracování, automatizované ukládání opravených slovních tvarů do databáze a jejich filtrace, deduplikace slovních tvarů atd.) a dále bylo podstatně vylepšeno uživatelské rozhraní, které usnadnilo další práci i navazujícímu pracovišti Ústavu Českého národního korpusu. Pokračovalo i plnění pěti slovníkových databází, které korelují s významnými změnami českého pravopisu a slovní zásoby češtiny. V současné době se rozsah jednotlivýchází pohybuje mezi 300 000–500 000 slovními tvary. Zpracována byla i podrobná analýza lemmatizátoru, která jen potvrdila výsledky prvotní analýzy z roku 2011, jež poukázala, že řešení bude nutné vést jinou cestou než generováním lemmat založeném na logických operacích vycházejících z obecné morfologie češtiny. Optimálním řešením se ukázalo využití vazeb mezi slovními tvary uvedenými ve specializovaných slovnících a jejich lemmaty, přičemž při indexaci bude nutné prostřednictvím transkripce a transliterace transformovat starší tvary. Vzhledem k rozsahu problematiky a charakteru procesu vyhledávání bylo řešitelským týmem rozhodnuto omezit proces lemmatizace pouze na dva slovní druhy a to na podstatná jména a slovesa. V roce 2012 byla dále zpracována studie mapující české vydavatele a tiskárny první poloviny 19. století, která slouží jako jeden z podkladů pro výběr dokumentů, z nichž se budou vytvářet vzorníky písma české fraktury. Ty budou součástí nástroje sloužícího pro zvýšení úspěšnosti rozpoznávání tohoto typu písma, jenž je jedním z cílů dalších projektových aktivit.

Metodika hodnocení vlivu kvality ovzduší na knihovní a archivní fondy

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Jiří Smolík, Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.

Řešitel za NK: Magda Součková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Po celý rok 2012 byly v knihovně ve Zlaté Koruně a v archivu v Třeboni měřeny velikostní distribuce prachových částic a současně probíhal monitoring plyných polutantů pasivními dozimetry. Pro zjištění složení prachových částic byly částice odebírány paralelně z vnitřního a vnějšího ovzduší. Bylo tak získáno 320 vzorků, které jsou následně analyzovány gravimetricky (hmotnostní koncentrace), metodou PIXE (prvkové složení) a iontovou chromatografií (vodorozpustné ionty). Během těchto kampaní byla sledována i mikrobiální kontaminace prostředí depozitářů. Ke zjištění možných škodlivých účinků prachových částic byly na obou lokalitách deponovány prachové částice na celulózové filtry Whatman prosáváním vnitřního vzduchu. Změny byly vyhodnoceny na základě měření barevných změn, měření pH vodného výluhu a stanovení průměrného polymeračního stupně celulózy vzorků před a po umělém stárnutí.

V dubnu 2012 byly do testovaných depozitářů umístěny vzorky celulózových, kolagenních a fotografických materiálů a vzorky vybraných pigmentů a pojiv. Zde budou dlouhodobě testovány na znečištění prachem za současného měření teploty, relativní vlhkosti, světelné energie a plyných polutantů.

V roce 2012 bylo také provedeno vyhodnocení průzkumu „identických inkunábul“, který byl uskutečněn na Zlaté Koruně, v Národní knihovně a v knihovně Regionálního muzea v Teplicích, umístěné v zámku ve středu města pomocí přístroje SurveNIR, doplněný měřením tloušťky testovaných stran a jejich barevnosti.

Interoperabilita v paměťových institucích (INTERPI)

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Marie Balíková

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

URL: <http://authority.nkp.cz/interpi>

Spoluřešitelskou organizací tohoto projektu je Národní archiv. Cílem je podílet se na uživatelsky vříd-ném zpřístupnění národního kulturního, industriálního a přírodního dědictví obsaženého v digitalizovaných fondech a sbírkách paměťových institucí, tj. archivů, galerií, knihoven, muzeí, památkových ústavů i dalších. Projekt nabízí jedno z možných řešení: tvorbu společné znalostní databáze paměťových

institucí na bázi národních autorit odpovídajících potřebám všech paměťových institucí a obohacených o potřebné sémantické informace umožňující i strojové zpracování dat. Přináší také nové paradigma zpracování dat (objektové), které se zaměřuje na obsahovou stránku zpřístupňovaných objektů – tedy na zpracování entit (tříd) a komplexních vztahů mezi nimi, a jehož cílem je zabezpečení sémantické interoperability jednotlivých fondů, sbírek a souborů archiválií.

Ochrana knižního fondu a dokumentů aplikací esenciálních olejů

Doba řešení: 2011–2015

Hlavní řešitel: Zbyněk Večeřa, Ústav analytické chemie AV ČR, v. v. i.

Řešitel za NK: Jiří Neuvirt

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Cílem projektu je zabránit poškozování knih v důsledku napadení plísněmi zejména v depozitářích s nevhodnými parametry vnitřního prostředí a vyvinout metodiku a zařízení na dezinfekci již napadeného fondu. Vyvinutá metodika musí být účinná a s minimálními nároky na obsluhu. V neposlední řadě cílem tohoto projektu je i zlepšení zdravotních a hygienických podmínek v knihovnách a archivních zařízeních.

Na základě provedených analýz složení účinných esenciálních olejů (EO) v ÚIACH AV ČR Brno jsme v 1. fázi vybrali k testování sedm sloučenin, které se v parách účinných EO vyskytují v nejvyšších koncentracích, a lze proto předpokládat, že mají na fungicidních a baktericidních účincích největší podíl. Počítáme samozřejmě i se synergickým efektem jejich kombinací.

Pro testy účinnosti jsme vypracovali postup, který modeluje reálnou situaci při skladování knih a papírových dokumentů.

Česká digitální knihovna a nástroje pro zajištění komplexních digitalizačních procesů

Doba řešení: 2012–2015

Hlavní řešitel: Martin Lhoták, Knihovna AV ČR, v. v. i.

Řešitel za NK: Jiří Polišenský

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR, program NAKI

Hlavním cílem projektu je vytvoření České digitální knihovny (ČDK), jež by se měla stát agregátorem obsahu digitálních knihoven provozovaných na území České republiky. Jejím smyslem je nabídnout jednotné rozhraní pro uživatele a zároveň být centrálním poskytovatelem dat pro nadnárodní agregátory digitálního obsahu, jakými je například Europeana či World Digital Library. ČDK by se zároveň měla stát jedním z pilířů pro zabezpečení centralizovaných služeb knihoven, což je jeden z cílů Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2011–2015. Vedle tohoto hlavního cíle sleduje projekt ještě několik cílů dílčích. Pokračuje vývoj systému Kramerius, který bude základním softwarovým východiskem pro stavbu ČDK nejen z důvodu jeho velké rozšířenosti mezi českými knihovnami, ale i s ohledem na základní funkční předpoklady, jichž bylo dosaženo v rámci dosavadních vývojových aktivit. V rámci projektu se pracuje například na plné implementaci OAI-PMH harvesteru pro zajištění efektivního sklizení dat z dalších prezentačních systémů (mimo instalaci Krameria i DSpace, Eprints atd.), optimalizaci správy procesů a API rozhraní, editoru práv či propojení na stále více používaný VuFind. Mnohé z uvedených funkcí již byly plně implementovány v roce 2012. Cílová verze nazvaná Kramerius 5 bude opět dána k volnému použití všem zájemcům ze širokého spektra paměťových institucí. Dalšími dílčími cíli jsou vývoj nástroje RDflow, určeného pro sledování pracovních postupů a managementu výrobních linek v různých digitalizačních pracovištích, a systému ProArc, který bude za využití mezinárodně uznávaných standardů zabezpečovat dlouhodobou archivaci digitálního obsahu i pro instituce, které si nemohou dovolit silné komerční řešení. ProArc by měl paralelně sloužit i jako produkční systém pro vytváření a editaci metadat a správu digitálních dokumentů. V rámci řešení je od prvotních analýz kladen velký důraz na vzájemnou propojenost jednotlivých systémů, což je klíčové pro zachování konzistentních dat, a dále na implementaci standardních postupů, zavedených metadatových schémat a komunikačních protokolů, aby vyvíjená řešení byla plně použitelná i v mezinárodním měřítku.

Správa elektronických publikací v síti knihoven ČR

Doba řešení: 2012–2015

Hlavní řešitel: Tomáš Svoboda

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Cílem projektu je řešení sběru a zpracování knih a periodik v elektronické podobě včetně elektronických předloh tištěných publikací, vytvoření nástrojů pro sdílení, ochranu a zpřístupnění tohoto typu obsahu v knihovní síti České republiky, návrh metodiky bibliografického popisu tohoto typu dokumentů a analýza legislativy v oblasti elektronického povinného výtisku. V roce 2012 byl v rámci projektu prováděn základní výzkum právních podmínek sběru, sdílení a zpracování elektronických publikací, technické analýzy formátů elektronických dokumentů, vytvoření konceptuálního modelu zpracování a zpřístupnění specifikovaných elektronických zdrojů, identifikace entit a atributů souvisejících s e-knihami a tiskovými předlohami, jejich definice a vyjádření vazeb, stanovení typologie zdrojů a návrh postupů. V závěru Etapy 1, jejíž konec se kryl s koncem roku 2012, byl jako podstatný výstup uspořádán seminář, na němž byla knihovnická obec seznámena s výsledky projektu a s možnostmi, které projekt přinese.

Vytvoření kooperativního systému pro budování a správu novodobých konzervačních knižních sbírek v České republice a vývoj potřebných nástrojů

Doba řešení: 2012–2015

Hlavní řešitel: Jiří Polišínský

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Projekt si klade za cíl vytvořit systém pro budování a správu konzervačních sbírek českých knihoven a vývoj nástrojů potřebných pro maximální automatizaci procesů, jakými jsou například kontrola výskytu počtu bohemikálních dokumentů zastoupených v konzervačních sbírkách významných českých knihoven, evidence bohemikálních dokumentů uložených v jejich rezervních fondech či automatizace nabídkových a poptávkových seznamů, což by usnadnilo obohacování fondů knihoven o potřebné dokumenty. Dále se zabývá sestavením certifikovaných metodik o průzkumu novodobých fondů, budování, uchování a efektivní správě konzervačních knižních sbírek a definicí výpočtu optimálního počtu exemplářů uchovaných pro budoucnost v systému konzervačních knihoven. V roce 2012 začala první etapa řešení projektu, která končí k 31. prosinci 2013. Cílem této etapy je vyvinutí betaverze klíčové aplikace Virtuální depozitní knihovna včetně uživatelského rozhraní a první návrh metodik. S ohledem na harmonogram projektu byla připravena zevrubná analýza výše uvedené aplikace včetně přesné definice agend, jednotlivých vazeb a hierarchie sbírek, které budou obohacovány. Byla navržena technická architektura systému, provedeny první harvesty a navržen uživatelský interface za účelem prvotního testování. Paralelně s programovacími pracemi probíhaly průzkumy fondů Národní knihovny ČR, Moravské zemské knihovny (MZK) a Vědecké knihovny Olomouc (VKOL), zpracování jednotek rezervních fondů NK ČR a VKOL, sestavení prvních verzí matice pro potřeby zjištění tzv. Preservation Indexu, a opomínuta nebyla ani problematika stanovení časové prognózy degradace papíru nutná pro zpracování cílových metodik.

Tisky 16. století v zámeckých knihovnách České republiky

Doba řešení: 2012–2015

Hlavní řešitel: Pavel Hájek, Národní památkový ústav

Řešitel za NK: Zdeněk Bartl

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

Cílem projektu je provést výzkum zámeckých knihovnických fondů 16. století, který by sloužil k prezentaci a edukaci v oblasti historických knihovnických fondů. Část projektu, kterou řeší tým NK ČR, je zaměřena zejména na oblast tvorby autorit a jejich následné využití pro znalostní databázi (prostřednictvím webového portálu). Zpracování metodiky bylo rozhodujícím úkolem pro první rok řešení projektu. Dále byl zpracován prvotní soupis tisků 16. století v zámeckých knihovnách ČR excerpcí stávajících evidenčních podkladů Národního památkového ústavu (NPÚ) a Národního muzea, který byl nezbytným předpokladem pro plánování dalších etap projektu, tj. ověření metodiky zpracování úplných katalogizačních záznamů tiskové produkce 16. století a zajištění částečné či úplné digitalizace. Cílem projektu pro rok 2012 v oblasti tvorby autoritních záznamů pro oblast starých tisků (jmenné autority – personální autority pro autory, historické a příp. jiné osobnosti bez autorské vazby na staré tisky, tiskaře; korporativní autority zejména pro tiskárny a příp. další roli; věcné autority geografické, tematické termíny a termíny pro označení formy/žánru) byla analýza stávajících knihovnických a knihovědných metod, jejich aplikace, příp. modifikace pro systematické poznání a vyhodnocení tištěné produkce 16. století ve fondech zámeckých knihoven v ČR.

Mezinárodní projekty výzkumu a vývoje

CENDARI (Collaborative European Digital Archive Infrastructure)

Doba řešení: 1. 2. 2012 – 31. 1. 2016

Hlavní řešitel (koordinátor): Jennifer Edmond, Trinity College Dublin

Dílčí řešitel za NK: Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: Evropská komise, 7. rámcový program

URL: <http://www.cendari.eu/>

Cílem projektu je vytvořit na dílčích výsečích I. světové války a středověké rukopisné kultury infrastrukturu pro historický výzkum, která spojí digitální zdroje vytvořené systematickým úsilím v posledním desetiletí. Partnery projektu jsou Trinity College Dublin (Irsko – koordinátor), Freie Universität Berlin (Německo), King's College London (Velká Británie), Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique, Paříž (Francie), University of Birmingham (Velká Británie), Národní knihovna České republiky, Praha, Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen (Německo), The European Library (Nizozemí), Consortium of European Research Libraries (Velká Británie), Matematický institut SANU u Beogradu (Srbsko), Universität Stuttgart (Německo), Società Internazionale per lo Studio del Medioevo Latino Firenze (Itálie), Università degli studi di Cassino (Itálie) a Fondazione Ezio Franceschini (Itálie).

Další aplikační projekty

Mezinárodní projekty

EMBARK (Enhance Manuscriptorium through Balkan Recovered Knowledge)

Doba řešení: 1. 9. 2010 – 30. 4. 2012

Hlavní řešitel (koordinátor): Zdeněk Uhlíř

Finanční podpora: Evropská komise, program Culture

URL: <http://embark.manuscriptorium.com>

V projektu EMBARK, který skončil 30. dubna 2012, byly v posledních čtyřech měsících řešení připraveny a vydány jednak doprovodný sborník statí pro výstavy konané v březnu a dubnu v Praze, Bělehradu a Plovdivu, jednak sborník závěrečné konference konané v Plovdivu 3.–5. dubna 2012. Byly také agregovány dokumenty nových partnerů Manuscriptoria (Národní knihovna Srbska, Univerzitní knihovna Bělehrad, Národní knihovna Plovdiv).

Národní projekty

Program Veřejné informační služby knihoven (VISK)

Všechny projekty v jednotlivých podprogramech jsou jednoleté. Tyto projekty se týkají podpory konkrétních činností knihoven v oblasti vzdělávání, provozu digitálních knihoven, produkce digitálních dat (retrospektivní konverze katalogů, digitalizace sbírek), provozu informačních portálů, přístupu k digitálním zdrojům a provozu Souborného katalogu ČR. Národní knihovna ČR se pravidelně účastní VISK za účelem podpory svých základních činností.

VISK 1

Koordináční centrum programu VISK

Odpovědný pracovník: Vít Richter

URL: <http://visk.nkp.cz/>

Koordináční centrum programu VISK zajišťovalo veškeré odborné, organizační a koordináční činnosti související s realizací celého programu VISK. V návaznosti na program VISK 3 byla zajištěna koordinace s *Projektem internetizace knihoven*, který realizuje Ministerstvo vnitra ČR.

VISK 2

Kurzy základní informační gramotnosti

Odpovědný pracovník: Eva Dostálková

URL: http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=04_Vzd/03_OV_Akce/01_kurzy.htm

V rámci kurzů získávají frekventanti znalosti a dovednosti v rozsahu European Computer Driving Licence jako minimálního standardu vzdělání v oblasti práce s informačními a komunikačními technologiemi i pokročilé kompetence v oblasti počítačové a informační gramotnosti.

VISK 4

Zabezpečení provozu a správy Digitální knihovny Národní knihovny České republiky

Odpovědný pracovník: Tomáš Svoboda

Poskytnuté finanční zdroje umožnily splnit hlavní cíl projektu – zajistit síťovou konektivitu nezbytnou pro provoz a poskytování služeb centrálního datového úložiště. Jde v souhrnu o 12 Gbps ethernetové WAN (spojení s vnějším světem) konektivity a 16 Gbps SAN (uvnitř Národní knihovny) konektivity. Služby byly poskytovány nepřetržitě s naměřenou spolehlivostí lepší než 99,9 %. Dále byly hrazeny servisní činnosti k aplikacím Kramerius a Registr digitalizace a podpora naší účasti v organizaci IIPC, zabývající se archivací webu.

Zabezpečení provozu a správy digitální knihovny Manuscriptorium

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

Podpora umožnila zabezpečit základní provoz digitální knihovny Manuscriptorium. Vzhledem ke snížení dotace byl obrazová databanka přemístěna do Národní knihovny ČR.

VISK 5

Retrospektivní konverze Generálního katalogu Univerzálního knihovního fondu Národní knihovny České republiky

Odpovědný pracovník: Nataša Mikšovská

Cílem projektu byl předvýběr a příprava 58 300 záznamů tisků. Záznamy byly připraveny pro další etapu retrokonverze. Zároveň mělo být zpracováno 27 000 nových záznamů do formátu MARC 21. Vzhledem ke snížení dotace bylo zpracováno jen cca 21 700 záznamů, které byly zpřístupněny v bázi NKC a předány do Souborného katalogu ČR.

Rekatalogizace starých tisků uložených v Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny České republiky

Odpovědný pracovník: Alena Smítková

Byly aktualizovány záznamy z Generálního katalogu I s knihou v ruce. Do jednotné báze STT bylo v roce 2012 doplněno 2 700 nových záznamů.

Retrospektivní katalogizace periodik vydávaných na území ČR z fondů Národní knihovny České republiky

Odpovědný pracovník: Edita Lichtenbergová

Cílem projektu je obohatit elektronický katalog Národní knihovny ČR, a tím zároveň databázi České národní bibliografie (ČNB) o dosud nezpracované záznamy periodik české provenience z období převážně před rokem 1945. Bylo vytvořeno 1 700 nových záznamů, zároveň proběhla revize záznamů souvisejících titulů.

VISK 6

Digitalizace historických dokumentů Národní knihovny České republiky 2010

Odpovědný pracovník: Zdeněk Uhlíř

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>

V roce 2012 byly v rámci VISK 6 z fondu Národní knihovny ČR zdigitalizovány 62 dokumenty (tj. 17 143 stran).

Digitalizace vzácných historických rukopisů a tisků z fondu Hudebního oddělení Národní knihovny České republiky

Odpovědný pracovník: Šárka Handlová

URL: <http://www.manuscriptorium.eu>

V roce 2012 bylo v rámci VISK 6 z fondu Hudebního oddělení Národní knihovny ČR digitalizováno 47 dokumentů. Digitalizované hudebniny jsou propojené se záznamem mezinárodního soupisu hudebních pramenů RISM a specializovaným badatelům užívajícím tuto databázi dostupné ke studiu.

VISK 7

Analytické zpracování periodických titulů a konzervační ošetření dokumentů reformátovaných v podprogramu VISK 7

Odpovědný pracovník: Jiří Polišínský

URL: <http://kramerius.nkp.cz>

Národní knihovna ČR (NK ČR) vzhledem ke své úloze v národním programu ochranného reformátování a digitálního zpřístupnění dokumentů Kramerius usiluje o digitalizaci ohrožených a čtenářsky frekventovaných dokumentů, zároveň se však snaží zachránit vlastní fyzické dokumenty. Pro jiné zúčastněné knihovny jsou v rámci tohoto programu a koordinované spolupráce poskytovány služby, které si z ekonomických, personálních nebo odborných důvodů nemohou zajistit samy. K zajištění technické podpory pro zúčastněné paměťové instituce bylo třeba udržovat mikrografická a skenovací zařízení. Pracovníci NK ČR se věnovali i dalším činnostem, například systematickému doplňování chybějících a poškozených částí dokumentů, které byly reformátovány v dřívějších letech, či ukládání ohrožených dokumentů do individuálních ochranných obalů z archivní lepenky, což je činnost, kterou NK ČR dlouhodobě propaguje jako významnou součást komplexního procesu ochranného reformátování. V rámci podprogramu VISK 7 NK ČR tyto obaly pro zúčastněné instituce rovněž vyrábí, neboť není k dispozici srovnatelná komerční nabídka. Pracovníci NK ČR vyrobili ochranné obaly také na své dříve reformátované tituly, u nichž bylo nutné zajistit optimální uchování papírových dokumentů. V rámci výroby ochranných obalů tak bylo v roce 2012 vyrobeno celkem 3 315 ochranných obalů z lepenky archivní kvality pro paměťové instituce realizující projekt VISK 7. Významnou položkou dotace byly prostředky na analytické zpracování periodických titulů na úroveň článků. V rámci projektu tak bylo digitalizováno a zpracováno téměř 55 tisíc stran titulů z roku 2012. Kromě toho byla doplněna některá chybějící čísla titulů z roku 2011 a část i z roku 2010 za účelem kompletnosti jednotlivých periodik. Digitalizace titulů proběhla dle nejnovějších standardů vytvořených NK ČR.

VISK 8

Zajištění provozu Jednotné informační brány v celonárodním měřítku, zpřístupnění informačních zdrojů Národní knihovny České republiky a českých webových zdrojů

Odpovědný pracovník: Edita Lichtenbergová

URL: <http://www.jib.cz>, <http://info.jib.cz>

V rámci projektu byla v roce 2012 rozšířena nabídka zdrojů a možnost autentizace k licencovaným zdrojům NK ČR pomocí Shibboleth. V průběhu roku byly integrovány v rámci ANL+ různé zdroje zachycující články publikované ve vybraných českých periodikách. Kromě metadat a náhledů byly knihovnám v České republice, které se k projektu v roce 2012 připojily, v rámci experimentálního provozu k dispozici i plné texty.

Multilicenční zpřístupnění českých elektronických informačních zdrojů

Odpovědný pracovník: Hana Nová

URL: <http://visk.nkp.cz/VISK8A.htm>

V rámci řešení projektu byla v roce 2012 rozšířena nabídka českých informačních zdrojů o databázi MediaSearch firmy NEWTON Media; o přístup požádalo osm knihoven. Pokračovalo zajištění služby přístupu do Mediální databáze firmy Anopress (53 knihoven) a databáze právních informací ASPI firmy WoltersKluwer (30 knihoven).

VISK 9

Rozvoj CASLIN Souborného katalogu ČR

Odpovědný pracovník: Eva Svobodová

URL: <http://skc.nkp.cz> nebo <http://www.caslin.cz>

Na konci roku 2012 obsahovala báze Souborného katalogu ČR (SK ČR) 5 141 811 záznamů (což je o cca 365 000 záznamů více než v roce 2011). Z toho bylo 153 731 seriálů, 119 378 starých tisků a 300 229 speciálních druhů dokumentů. SK ČR je přístupný na adrese <http://skc.nkp.cz/> a bližší informace o něm na adrese <http://www.caslin.cz/>. Webové stránky SK ČR navštívilo v roce 2012 průměrně 45 200 uživatelů měsíčně, což je cca o 4 000 uživatelů měsíčně více než v roce 2011. K 31. prosinci 2012 bylo v prostředí SK ČR odesláno 8 623 objednávek MVS.

V SK ČR mají běžní uživatelé možnost pohodlně a spolehlivě vyhledávat záznamy a z vyhledaných záznamů se propojit:

- do báze národních autorit (např. pro ověření autoritní podoby původce díla), což podstatně přispělo ke zvýšení využívání souborů národních autorit, a tím i k zúročení jak finančních prostředků, tak práce, která je do budování této báze vkládána;
- do báze Adresáře knihoven a informačních institucí (pro ověření adresy odběratele);
- do výpůjčního systému jednotlivých vlastníků dokumentů, pokud knihovna dodala příslušný odkaz do své báze (pro ověření aktuálního stavu exempláře, popř. jeho objednání);
- k digitální kopii dokumentu, pokud byla vytvořena v rámci projektu Kramerius, nebo k plnému textu dokumentu nebo jeho části, pokud je volně dostupný na Google Books Search, popřípadě k dalším souvisejícím informacím.

V SK ČR se též zobrazuje obálka dokumentu, pokud je dostupná na „Obálkovém serveru“ (<http://www.obalkyknih.cz/>), a obsah dokumentu. V záznamech SK ČR je možno zobrazit citaci dokumentu a také zobrazit dodávající knihovny na mapě. Běžně je využívána možnost přebírat záznamy ze SK ČR prostřednictvím protokolu Z 39.50. Knihovny mají též možnost stahovat soubory záznamů, ke kterým je připojena jejich sigla i přes webové rozhraní. Nově mají uživatelé možnost vidět nejčastěji vyhledávané dokumenty v SK ČR (statistika se aktualizuje každý týden).

Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit

Odpovědný pracovník: Zdeněk Bartl

URL: <http://aut.nkp.cz>

Portál Národní autority: <http://authority.nkp.cz>

Cílem projektu je zapojit české knihovny do kooperativní tvorby a využívání souborů národních autorit a napomoci podstatné racionalizaci zpracovatelského procesu v knihovnách. Do kooperace je zapojeno více jak 100 knihoven (krajských, veřejných i odborných, muzejních a knihoven galerií). Báze národních autorit zpřístupňuje všechny druhy autorit, které jsou přístupné na adrese <http://aut.nkp.cz>.

Integrovaný operační program – Smart Administration

Vytvoření Národní digitální knihovny

Odpovědný pracovník: Tomáš Svoboda

URL: <http://www.ndk.cz>

V únoru 2010 byla ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou (MZK) podána žádost o finanční podporu pro projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny* v rámci Integrovaného operačního programu (IOP) na Elektronizaci služeb veřejné správy. Projekt uspěl a získal finanční podporu v celkové výši cca 300 milionů Kč (včetně 15 % kofinancování z MK ČR). V rámci projektu bude do roku 2014 digitalizováno cca 26 milionů stran novodobých dokumentů. V době povinné udržitelnosti projektu od roku 2015 do roku 2019 bude digitalizováno dalších 26 milionů stran, dohromady tedy 52 milionů stran, což je cca 250 000–300 000 svazků. Všechny digitalizované dokumenty budou společně s příslušnými metadaty dlouhodobě uloženy a ochráněny v důvěryhodném digitálním úložišti a v souladu se zákonem zpřístupněny. V roce 2011 proběhla výběrová řízení na dodavatele služeb a technologií a projekt se posunul do fáze realizace. V roce 2012 proběhly dodávky technologií a jejich zprovoznění. Na konci roku 2012 byl celý systém připraven k zahájení plného provozu.

Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google

Odpovědný pracovník: Miroslava Hejnová (pro NK), Adolf Knoll (pro zahraničí)

Cílem projektu v roce 2012 bylo pokračovat v přípravných pracích pro hromadnou digitalizaci historických a vzácných dokumentů. Důležité bylo celodenní setkání čtyř zástupců Google s pracovníky Národní knihovny ČR, které se uskutečnilo 11. května 2012. Setkání předcházela výměna testovacích souborů katalogizačních záznamů vzniklých v roce 2011 a dále výměna informací v oblasti předávání dat. Řešena byla rovněž problematika transportu historických a vzácných dokumentů na digitalizační pracoviště Googlu. I v roce 2012 byly udržovány kontakty se zahraničními partnery digitalizujícími své fondy se společností Google a upřesňovány další informace. Zástupce NK ČR se 18. října 2012 zúčastnil pravidelného výročního summitu pořádaného pro knihovny digitalizující s Googlem, tentokrát v Národní knihovně v Haagu. V roce 2012 bylo externími pracovníky vytvořeno 20 301 katalogizačních záznamů pro fond starých tisků. Dostupnost výsledku on-line je v databázi STT – Databáze prvotisků, starých tisků a map NK ČR (1450–1800). Pro fond Slovenské knihovny bylo externími pracovníky vytvořeno 4 643 katalogizačních záznamů. Dostupnost výsledku je v databázi SLK – Elektronický katalog Slovenské knihovny. Z hlediska přípravy fyzického stavu dokumentů je odhadem od počátku projektu necelých 31 000 svazků prozkoumáno, vyčištěno, opraveno a konzervováno tak, aby byly svazky připraveny k digitalizaci. Z toho bylo v roce 2012 připraveno k digitalizaci díky náročnějším restaurátorským zásahům 8 094 knih.

Česko-slovenská spolupráce při akvizici dokumentů

Česká knihovna při Univerzitní knihovně Bratislava a Slovenská knihovna v Národní knihovně České republiky

Doba řešení: od roku 2007

Odpovědný pracovník za NK: Světlana Knollová

Finanční podpora: Ministerstvo kultury ČR

V roce 2012 pokračoval projekt *Česká knihovna při Univerzitní knihovně Bratislava a Slovenská knihovna v NK ČR*, realizovaný na základě dohody ministerstev kultury obou zemí. Nákup české literatury pro Univerzitní knihovnu v Bratislavě dotovalo MK ČR částkou 300 tis. Kč, nákup slovenské literatury pro NK ČR pak slovenské Ministerstvo kultury dotovalo částkou 12 tis. €. Národní knihovna ČR nakoupila v roce 2012 pro Univerzitní knihovnu v Bratislavě 888 titulů českých knih a elektronických nosičů, slovenská strana financovala nákup 812 titulů slovenských publikací pro NK ČR. Projekt *Česká knihovna při Univerzitní knihovně Bratislava a Slovenská knihovna v NK ČR* je velmi úspěšný a přínosný pro obě zúčastněné strany i vzhledem ke garanci vzájemné vydavatelské dostupnosti.

Základní statistické údaje o Národní knihovně ČR v roce 2012

Knihovní jednotky celkem	6 829 235
z toho rukopisy	18 895
Počet exemplářů docházejících periodik	10 472
Počet knihovních jednotek ve volném výběru	70 702
Přírůstky knihovních jednotek ve svazcích	89 802
Úbytky knihovních jednotek ve svazcích	4 294
Počet vlastních specializovaných databází (mimo elektronický katalog)	32
Počet licencovaných elektronických informačních zdrojů	195 214
Registrovaní čtenáři	31 263
Návštěvníci v knihovně (fyzické návštěvy)	642 615
z toho návštěvníci půjčoven a studoven	371 410
z toho využívající internet v knihovně	181 999
z toho návštěvníci kulturních akcí	80 201
z toho návštěvníci vzdělávacích akcí	9 005
Návštěvníci on-line služeb z prostoru mimo knihovnu	6 611 048
Návštěvníci webových stránek knihovny	1 900 604
Výpůjčky celkem	733 504
z toho výpůjčky periodik	39 029
Požadavky na meziknihovní služby celkem	17 189
z toho objednané v zahraničí	4 630
On-line informační služby (počet zodpovězených dotazů)	33 558
Porady a konzultace pro knihovníky, knihkupce a vydavatele	12 319
Vzdělávací akce pro knihovníky (semináře, kurzy, aj.)	274
Kulturní akce pro veřejnost (besedy, výstavy, exkurze, aj.)	169
Vzdělávací akce pro veřejnost (semináře, kurzy, aj.)	69
Vydané publikace	11
Počet studijních míst	557
vybavených počítačem	62
z toho s počítači napojenými na internet	35
vybavených jiným technickým zařízením	24
Počet míst v přednáškových sálech a učebnách	102
z toho vybavených počítačem	15
Počet míst k relaxaci a občerstvení	121
Plocha knihovny pro uživatele v m²	7 329
Počet hodin pro veřejnost týdně	80
Pracovníci knihovny (přepočtený stav)	447

Finanční hospodaření

Národní knihovna ČR (dále NK) dosáhla k 31. 12. 2012 za hlavní činnost výsledek hospodaření po zdanění 447 tis. Kč, za hospodářskou činnost 48 tis. Kč, zlepšený výsledek hospodaření je celkem 495 tis. Kč.

K dosažení výsledku hospodaření nebyly použity prostředky rezervního fondu NK dle zákona 218/2000 Sb., § 57, odst. 3 na úhradu provozních nákladů nezajištěných vlastními výnosy nebo příspěvkem Ministerstva kultury (dále MK). Prostředky fondu reprodukce majetku jako doplňkového zdroje financování oprav, údržby a pořízení drobného majetku dle zákona 218/2000 Sb., § 58, odst. 2), písm. b) byly použity ve výši 7 387 tis. Kč. Významný podíl na zisku tvoří výnosy z poskytovaných služeb a výnosy z pronájmu.

NK postupovala v roce 2012 podle účetních předpisů pro tzv. vybrané organizace.

Základní údaje z výkazu zisku a ztráty (v tis. Kč)

název položky	hlavní činnost	hospodářská činnost
A. Náklady celkem	361 505	67
z toho:		
I. Náklady z činnosti	359 039	67
v tom osobní náklady	166 397	12
II. Finanční náklady	186	0
III. Daň z příjmů	2 280	0
B. Výnosy celkem	361 952	115
z toho:		
I. Výnosy z činnosti	27 274	115
II. Finanční výnosy	131	0
III. Výnosy z transferů	334 547	0
C. Výsledek hospodaření po zdanění	447	48

Výnosy a náklady

Výnosy z hlavní činnosti jsou tvořeny tzv. transfery (příspěvek na provoz, účelové dotace od všech poskytovatelů, mimorozpočtové zdroje) a vlastními výnosy NK včetně použití peněžních fondů; zaúčtovány jsou v objemu **361 952 tis. Kč**. Statutární činnosti NK byly financovány z 68 % z příspěvku na provoz poskytnutého zřizovatelem, z 23 % z účelových dotací poskytnutých z prostředků státního rozpočtu z kapitoly MK a 1 % z účelových prostředků získaných od jiných poskytovatelů (Akademie věd ČR, programy EU, dary apod.). Výnosy z vlastní činnosti se na celkovém financování NK podílely 8 %.

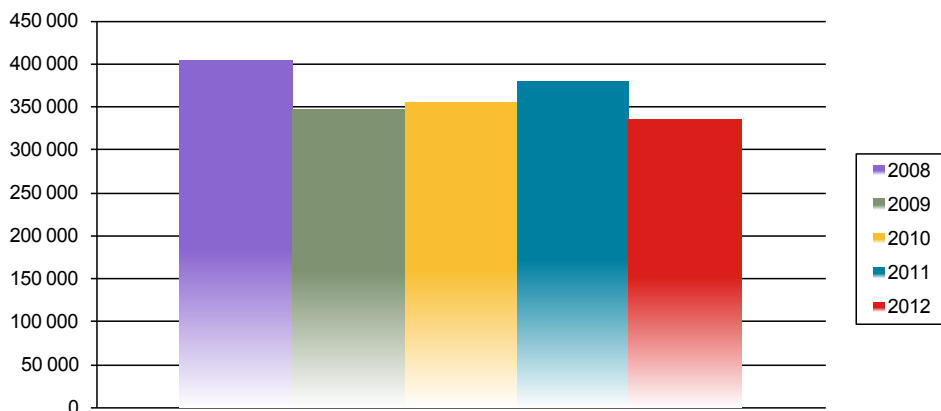
Srovnání neinvestičních transferů v delší časové řadě:

V roce 2008 byly za podpory MK uskutečněny mimořádné akvizice – výkupy historického jádra knihovny premonstrátů v Teplé u Mariánských Lázní a knihovního fondu františkánského kláštera v Chebu.

V roce 2011 pokračovala I. etapa rekonstrukce Klementina, zahájena byla II. etapa a rekonstrukce přípojek. MK uvolnilo neinvestiční prostředky formou účelové podpory na opravy areálu Klementina a služby na stěhování fondů z programu Péče o národní kulturní poklad. Poskytnuto bylo celkem 27 724 tis. Kč. V roce 2012 pokračovala II. etapa rekonstrukce Klementina převážně pracemi investiční povahy, na stěhování a opravy bylo přiděleno 5 596 tis. Kč.

Na projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny* byly uvolněny v roce 2011 provozní prostředky ve výši 12 283 tis. Kč, v roce 2012 bylo čerpáno 17 400 tis. Kč. Meziroční nárůst je způsoben nákupem drobného majetku na realizaci projektu. Projekt je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj (85 %) a spolufinancován ze státního rozpočtu (15 %).

Příspěvek na provoz a neinvestiční transfery od všech poskytovatelů (v tis. Kč)

Výnosy hlavní činnosti v % k celkovým výnosům

Název účtu	skutečnost v tis. Kč	v % k celkovým výnosům
Výnosy z prodeje vlastních výrobků	408	0,11
Výnosy z prodeje služeb	5 579	1,54
Výnosy z pronájmu	13 615	3,76
Úroky a jiné ostatní výnosy	21	0,01
Výnosy z prodeje dlouhodobého majetku	19	0,01
Použití fondů	7 397	2,04
Ostatní výnosy	210	0,06
Finanční výnosy	156	0,04
Výnosy z transferů	334 547	92,43
Celkové výnosy	361 952	100,00

Výnosy z transferů dle zdroje (v tis. Kč)

Činnost/program	neinvestiční prostředky	investiční prostředky	zdroj financování
I. Poskytnuto zřizovatelem			
I.1 Příspěvek na provoz	244 784	0	MK
I.2 Účelové dotace	84 888	596 401	MK
z toho:			
Veřejné informační služby knihoven	20 759	0	MK
Výzkum a vývoj institucionální	3 876	0	MK
Výzkum a vývoj NAKI	14 780	94	MK
Odměna autorům za půjčování děl v knihovnách ČR (autor. zákon)	22 377	0	MK
Pomocný analytický přehled	70	0	MK
Metodický pokyn Standard pro dobrou knihovnu	30	0	MK
Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví, ISO/D	0	500	MK
Program Péče o národní kulturní poklad, akce II. etapa Revitalizace Klementina, akce č. 134V123000007	5 596	77 278	MK/FNM
Program Péče o národní kulturní poklad, akce výstavba depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000004	0	212 464	MK
Program Péče o národní kulturní poklad, akce výstavba depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000004	0	103 744	MK/NNV
Program Péče o národní kulturní poklad, akce rekonstrukce depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000006	0	89	MK
Program Péče o národní kulturní poklad, akce rekonstrukce depozitáře Hostivař, akce č. 134V123000006	0	1 334	MK/NNV
Projekt Národní digitální knihovna, akce č. 234V1170004, Integrovaný operační program EU	8 399	0	MK
Projekt Národní digitální knihovna, akce č. 234V1170004, Integrovaný operační program EU	9 001	200 898	MK/NNV
Celkem ad I. poskytnuto MK	329 672	596 401	MK
II. Ostatní poskytovatelé			
Výzkum a vývoj NAKI	2 679	0	ústavy AV ČR
Spolupráce na vydání publikace	24	0	ÚSTR
Projekty EU	2 162	0	EU
Dary ČR	6	0	RF NK
Celkem ad II. ostatní poskytovatelé	4 871	0	
III. Odpisy z transferu			
Výzkum a vývoj NAKI	4	0	ústavy AV ČR
Prostředky celkem I., II. a III.	334 547	596 401	

Vysvětlivky:

AV ČR – Akademie věd ČR

EU – Evropská unie

FNM – Fond národního majetku

MK – Ministerstvo kultury ČR – zřizovatel

NAKI – program Národní kulturní identita

NNV – nároky nespotebíbovaných výdajů

RF NK – rezervní fond Národní knihovny ČR

ÚSTR – Ústav pro studium totalitních režimů

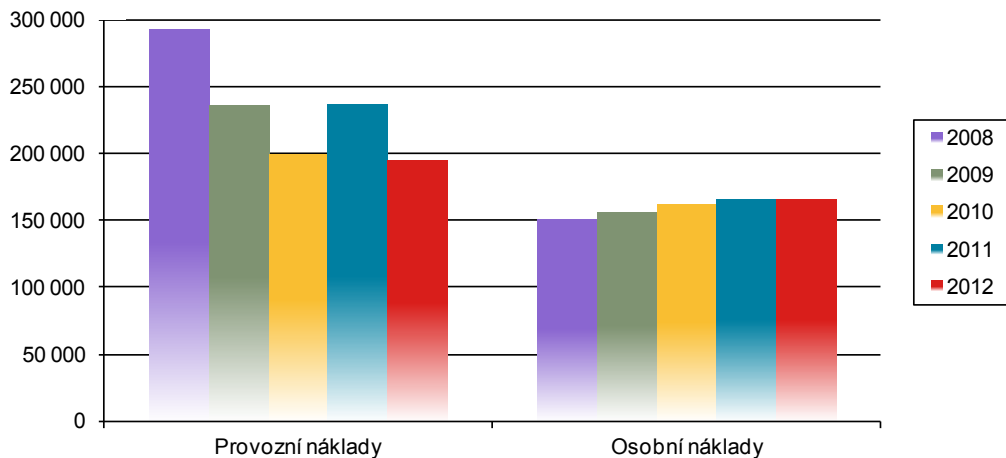
Náklady na hlavní činnost včetně daně z příjmů právnických osob dosáhly **361 505 tis. Kč**.

Podíl věcných nákladů tvoří 53 %, podíl osobních nákladů (mzdové náklady, zákonné sociální pojištění a sociální náklady) 47 %.

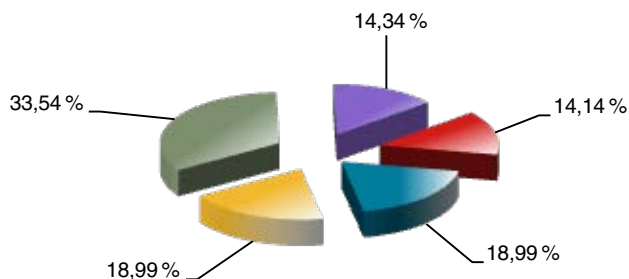
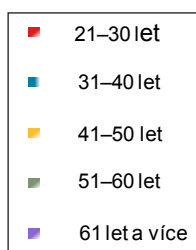
Náklady hlavní činnosti v % k celkovým nákladům

Položka	skutečnost v tis. Kč	v % k celkovým nákladům
Spotřeba materiálu	19 290	5,34
Spotřeba energie	16 909	4,68
Změna stavu zásob	-133	0,00
Opravy a udržování	11 898	3,29
Cestovné	3 198	0,88
Náklady na reprezentaci	454	0,13
Ostatní služby	76 428	21,14
Osobní náklady	169 839	46,95
Ostatní daně	85	0,02
Ostatní náklady z činnosti	30 466	8,43
Odpisy dlouhodobého majetku	26 231	7,25
Náklady z drobného dlouhodobého majetku	4 273	1,18
Opravné položky, odepsané pohledávky	102	0,03
Finanční náklady	184	0,05
Daň z příjmů právnických osob	2 281	0,63
Celkové náklady	361 505	100,00

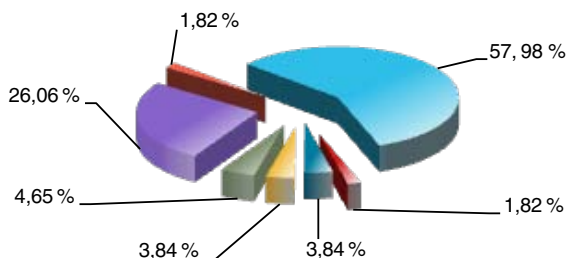
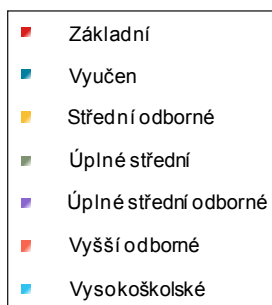
Trend provozních a osobních nákladů (v tis. Kč)

Členění zaměstnanců podle věku

Členění zaměstnanců podle vzdělání

Výdaje na pořízení a technické zhodnocení dlouhodobého majetku

Vlastní zdroje

Prostředky fondu reprodukce majetku NK v objemu 11 670 tis. Kč byly použity na pořízení a technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, z čehož 49 % tvoří výdaje na obnovu IT, 38 % stavební investice a 13 % výdaje vynaložené na nákup strojů a zařízení.

Dotace na dlouhodobý majetek ze státního rozpočtu

Významná byla podpora MK z programu Péče o národní kulturní poklad, celková použitá dotace na stavební akce dosáhla 394 909 tis. Kč, z toho na rekonstrukci stávajícího depozitáře Hostivař 1 423 tis. Kč, na výstavbu nového depozitáře Hostivař 316 208 tis. Kč a na rekonstrukci a revitalizaci Klementina II. etapa 77 278 tis. Kč. Z programu Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě, projekt *Vytvoření Národní digitální knihovny*, byla pořízena dodávka komplexního informačního systému projektu v hodnotě 200 898 tis. Kč.

Podrobný přehled viz tabulka Výnosy z transferů dle zdroje, sloupec investiční prostředky.

Odbor doplňování a zpracování fondů

Statistika domácí neperiodické produkce za rok 2012

Roční výkaz o neperiodických publikacích zpracovává každoročně Národní knihovna ČR je určen pro oficiální statistické výkaznictví České republiky. Zásílán je Ministerstvu kultury ČR, které jej postupuje Českému statistickému úřadu. Vykazované údaje reprezentují knižní produkci České republiky také v zahraničí, přebírá je EUROSTAT i UNESCO.

Tabulky výkazu informují o neperiodických publikacích vydaných v České republice. Údaje jsou zpracovány podle dané metodiky*, a to na základě povinných výtisků, které Národní knihovna ČR získala v roce 2012.

Tabulka I.

Tituly neperiodických publikací podle tematických skupin

Tabulka II.

Neperiodické publikace podle jazyka vydání

Tabulka III.

Neperiodické publikace – překlady z jiných jazyků

***Metodické vysvětlivky k výkazu**

Výkaz je sestaven v návaznosti na Revidované doporučení týkající se produkce a distribuce knih, novin a časopisů, přijaté na 23. zasedání Generální konference UNESCO v roce 1985. Týká se všech tištěných neperiodických publikací dle zákona č. 37/95 Sb., které byly v daném roce vydány v ČR a jsou dostupné veřejnosti.

Nezahrnují se publikace pro reklamní účely, tj. např. obchodní katalogy, prospekty, obchodní, průmyslové a turistické reklamy, nabídkové publikace zboží a služeb, jízdní řády, ceníky, telefonní seznamy, programy divadelních aj. pořadů, stanovy společnosti, kalendáře, mapy apod.

Zahrnují se i státní publikace, tj. publikace vydané veřejnou správou aj., kromě těch, určených pouze pro zahraniční distribuci, školní učebnice, vysokoškolská skripta, přetisky částí knih nebo periodik už publikovaných, pokud mají vlastní titul, stránkování a pokud tvoří samostatné dílo, publikace, které jsou součástí série, ale které tvoří oddělenou bibliografickou jednotku, ilustrovaná díla, jako jsou soubory tisků, reprodukcí uměleckých děl, kreseb apod., pokud tvoří kompletní stránkované svazky a jsou doplněny alespoň stručným vysvětlujícím textem, obrázkové knihy pro děti, komiksy apod.

Kniha je neperiodická publikace o alespoň 49 stránkách, brožura je neperiodická publikace o 5–48 stránkách.

Údaje byly zpracovány na základě povinných výtisků neperiodických publikací zaslaných vydavateli do Národní knihovny ČR v uvedeném roce.

Roční výkaz o neperiodických publikacích za rok 2012

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2011. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Údaje se zjišťují pro potřebu Ministerstva kultury, které odpovídá za jejich ochranu. Zpravodajská jednotka je povinna poskytnout všechny požadované údaje. Děkujeme za spolupráci.

Název zpravodajské jednotky	Národní knihovna ČR
Adresa	Klementinum 190, 110 00 Praha 1
Telefon	221 663 111
Kraj	Praha
www	www.nkp.cz
Zřizovatel/zakladatel (vyplní se slovně)	Ministerstvo kultury ČR
IČO	00023221

I. TITULY NEPERIODICKÝCH PUBLIKACÍ PODLE TEMATICKÝCH SKUPIN

Tematická skupina	Znak MDT ¹⁾	Č. ř.	Tituly celkem			z toho první vydání		
			knihy	brožury	celkem	knihy	brožury	celkem
a	0	1	2	3	4	5	6	7
1. Všeobecnosti	0	0101	489	102	591	455	101	556
2. Filozofie, psychologie	1	0102	393	19	412	326	18	344
3. Náboženství, teologie	2	0103	378	59	437	338	49	387
4. Sociologie, statistika	30–31	0104	273	58	331	263	58	321
5. Politika, ekonomie	32–33	0105	665	131	796	589	120	709
6. Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení a sociální péče, pojištnictví	34, 36 351–354	0106	707	40	747	580	38	618
7. Vojenství a vojenské vědy	355–359	0107	111	16	127	104	15	119
8. Školství, pedagogika, volný čas	37	0108	1 024	470	1 494	858	390	1 248
9. Obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	338, 339, 654, 656	0109	225	42	267	173	38	211
10. Etnografie, kulturní antropologie (obyčje, folklor, tradice)	39	0110	71	12	83	68	12	80
11. Filologie, jazyky, jazykověda	80–81	0111	369	52	421	317	51	368
12. Matematika	51	0112	335	60	395	296	53	349
13. Přírodní vědy	52–59	0113	515	111	626	456	107	563
14. Lékařské vědy, zdravotnictví	61	0114	556	88	644	480	78	558
15. Strojrenství, technologie, stavebnictví, průmysl, obchod a řemesla	62 66–69	0115	661	166	827	617	166	783
16. Zemědělství, lesnictví, chov dobytka, lov zvěře a rybolov	63	0116	291	139	430	263	139	402
17. Domácí hospodaření	64	0117	228	29	257	209	28	237
18. Management, řízení a organizace	005	0118	312	39	351	277	38	315
19. Územní plánování, urbanismus a tvorba krajiny, architektura	70–72	0119	281	65	346	268	64	332
20. Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	73–77	0120	321	154	475	314	154	468
21. Hudba, divadlo, film apod. umění	78, 791–792	0121	310	57	367	282	57	339
22. Hry a sport	793–799	0122	191	75	266	176	73	249
23. a) Dějiny literatury a literární kritika	82	0123	194	16	210	190	15	205
b) Literární texty	821	0124	4 018	666	4 684	3 361	614	3 975
24. Geografie	91	0125	234	39	273	213	36	249
25. Historie, biografie	92–94	0126	1 263	127	1 390	1 170	120	1 290
Úhrnem	0–94	0127	14 415	2 832	17 247	12 643	2 632	15 275
z toho	školní učebnice	0128	394	162	556	244	95	339
	dětské knihy	0129	924	774	1 698	805	728	1 533
	vysokoškolská skripta a VŠ učebnice	0130	919	47	966	722	43	765
Kontrolní součet (ř. 0101 až 0130)		0131	31 067	6 647	37 714	27 057	6 130	33 187

¹⁾ Znak Mezinárodního desetinného třídění

II. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE PODLE JAZYKA VYDÁNÍ

Jazyk vydání		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Celkem		0201	17 247
v tom podle jazyka vydání	čeština	0202	14 964
	čeština a jiné jazyky	0203	923
	angličtina	0204	753
	francouzština	0205	8
	italština	0206	9
	němčina	0207	72
	poštiny	0208	16
	ruština	0209	31
	slovenština	0210	252
	španělština	0211	14
	vícejazyčné publikace (kromě češtiny)	0212	166
	korejština	0213	4
	latina	0214	4
	maďarština	0215	4
	esperanto	0216	3
	slovinština	0217	3
	arabština	0218	3
	ukrajinština	0219	2
	vietnamština	0220	2
	portugalština	0221	2
	rumunština	0222	2
	romština	0223	1
	švédština	0224	1
chorvatština	0225	1	
srbština	0226	1	
bulharština	0227	1	
dánština	0228	1	
mongolština	0229	1	
japonština	0230	1	
čínština	0231	1	
hindština	0232	1	
Kontrolní součet (ř. 0201 až 0232)		0233	34 494

Poznámka: Řádky 0213 až 0232 jsou pro případné další jazyky v tabulce neuvedené.

Formulář byl graficky upraven pro uveřejnění ve Výroční zprávě.

III. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE – PŘEKLADY Z JINÝCH JAZYKŮ

Jazyk originálu		Č. ř.	Počet titulů
a		1	2
Překlady celkem		0301	5 871
v tom podle jazyka vydání	angličtina	0302	3 238
	němčina	0303	970
	francouzština	0304	239
	slovenština	0305	127
	poštiny	0306	86
	ruština	0307	78
	italština	0308	66
	španělština	0309	60
	švédština	0310	48
	norština	0311	26
	japonština	0312	21
	portugalština	0313	15
	latina	0314	14
	nizozemština	0315	13
	řečtina klasická	0316	12
	dánština	0317	11
	chorvatština	0318	10
	hebrejštiny	0320	9
	maďarština	0321	8
	arabština	0322	8
	slovinština	0323	7
	řečtina nová	0324	6
	rumunština	0325	6
	finština	0326	6
	čínština	0327	6
	srbština	0328	5
	turečtina	0329	4
	islandština	0330	4
	korejština	0331	4
	makedonština	0332	3
	bulharština	0333	3
	ukrajinština	0334	2
	lužická srbština	0335	2
	sanskrt	0336	1
tibetština	0337	1	
bengálština	0338	1	
vlámština	0339	1	
lotyštiny	0340	1	
běloruština	0341	1	
vietnamština	0342	1	
hindština	0343	1	
ostatní staré jazyky	0344	1	
vícejazyčné	0345	653	
neurčeno	0346	92	
Kontrolní součet (ř. 0301 až 0346)		0347	11 742

Poznámka: Řádky 0311 až 0346 jsou pro případné další jazyky v tabulce neuvedené.

Přírůstek domácí literatury za rok 2012

Nezahrnuje přírůstky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	53 823 k. j.
tištěné dokumenty	50 253 k. j.
netištěné dokumenty	3 570 k. j.

Podíl akvizičních zdrojů na celkovém přírůstku

	k. j.	%
povinný výtisk	46 581	86,54
nákup	2 572	4,78
dary	2 343	4,35
interní zdroj	2 266	4,21
náhrady	61	0,11
Celkem	53 823	100,00

Rozbor celkového přírůstku podle určení

I. Knihy

k. j.

a) Národní konzervační fond		20 364
z toho	povinný výtisk (PV 1)	19 048
	nákup	136
	dary	929
	náhrady	0
	interní zdroj	251

b) Univerzální knihovní fond		22 570
z toho	povinný výtisk (PV 2)	18 490
	nákup	1 054
	dary	1 005
	náhrady	61
	interní zdroj	1 960

c) Půjčovní (Studijní) knihovní fond		1 676
z toho	nákup	1 374
	dary	302
	náhrady	0
	interní zdroj	0

d) spotřební literatura		11
z toho	nákup	8
	dary	3
	interní zdroje	0

II. Speciální dokumenty (povinný výtisk, nákup, dary)

k. j.

a) Národní konzervační fond			3 840
z toho	pohlednice		970
	plakáty		1 610
	kartografické dokumenty		608
	grafika		462
	hudebniny		190

b) Univerzální knihovní fond			1 792
z toho	plakáty		690
	kartografické dokumenty		538
	grafika		340
	hudebniny		224

c) fond speciálních (netišťených) dokumentů			3 570
z toho	zvukové snímky		1 292
	elektronické dokumenty		2 192
	videozáznamy		86

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem 9 353 titulů

tituly

a) Národní konzervační fond			5 028
z toho	povinný výtisk (PV 1)		5 028

b) Univerzální knihovní fond			4 283
z toho	povinný výtisk (PV 2)		4 199
	nákup		84

c) spotřební literatura			42
z toho	nákup		37
	dary		5

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku domácí literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na doplňování současné domácí produkce v plné druho-
vé a tematické šíři, na doplňování nezbytných profilových multiplikátů a retrospektivně na doplňování
bohemikálních deziderat. Získané dokumenty jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu
(NKF), Univerzálního knihovního fondu (UKF) a do Studijního knihovního fondu (SKF).

Celkový objem přírůstku domácích neperiodických publikací byl 53 823 knihovních jednotek
(dále jen k. j.). Úbytek dodaného povinného výtisku o 5 497 k. j. vůči roku 2011 svědčí především
o snížení nakladatelské produkce. Na základě statistických údajů lze také potvrdit výrazné ubývání
některých tištěných speciálních dokumentů – pohlednic bylo získáno o 710 k. j. méně než v roce 2011,
plakátů o 670 k. j. méně než v předchozím roce. Naopak přibýlo elektronických dokumentů na pevném
nosiči, proti roku 2011 bylo získáno a zpracováno o 750 k. j. více.

Povinné výtisky byly získávány na základě zákona č. 37/1995 Sb., o neperiodických publikacích.
Podle tohoto zákona má Národní knihovna ČR právo na dva povinné výtisky z každého vydání. V roce
2012 bylo celkem evidováno 46 581 k. j. povinných výtisků neperiodických publikací, tj. 86,54 % z cel-
kového přírůstku. Z toho byly *knihy* 37 538 k. j., *kartografické dokumenty* 1 107 k. j., *grafika* 802 k. j.,
plakáty 2 300 k. j., *pohlednice* 970 k. j., *hudebniny* 380 k. j., *netištěné dokumenty* 3 484 k. j.

Stále není plně respektován výše citovaný zákon, a proto pokračovaly urgency nedodaných titulů,
příp. exemplářů (osobně, telefonicky, písemně, e-mailem). Urgováno bylo dodání zejména povinných
výtisků knižních titulů (nakl. Větrné mlýny, Pragma, Víkend, Dauphin, Daranus – Čas, Agite – Fra, Da-
nal, Milenium Publ., Malvern, Mot komiks, L. Marek, Garamond, Arbor Vitae, vysoké školy), hudebnin,
map a netištěných dokumentů. Avšak je tolerována praxe většiny velkých vydavatelů, kteří odevzdávají
povinné výtisky dávkově v kumulovaných zásilkách za delší časové období. U některých titulů tak není
dodržována zákonná třicetidenní lhůta pro odevzdání, ale v běžné praxi nelze vždy zjistit skutečný den
vydání. Mimořádně byly vyžádány povinné výtisky u nakladatelů Petr Rezek, Nakl. Classic, Klub Jule-
sa Vernea, Krajský úřad Jihočeského kraje, Sobotáles, Člověk v tísni, Klub přátel Pardubicka, Institut
vzdělávání v zemědělství, Machart Beroun, TriloByte Pardubice, Axióma.

Pro roční statistiku o vydávaných neperiodických publikacích v ČR za rok 2012 bylo v souladu
s doporučeními UNESCO na základě došlého povinného výtisku zpracováno 17 247 knižních titulů.

Nákupem bylo získáno celkem 2 572 k. j. za 970 065 Kč. Podíl nákupu na celkovém přírůstku
činil 4,78 %. Průměrné náklady na jednu zakoupenou knihovní jednotku byly 377 Kč. Zahrnuty jsou
publikace cenově velmi rozdílné – od titulů z běžné tržní produkce až po antikvární tisky. Z toho pro
retrospektivní doplňování bylo nakoupeno celkem 144 k. j. za 132 201 Kč, průměrné náklady na jednu
knihovní jednotku byly 921 Kč.

Z aktuální nabídky bylo celkově nejvíce publikací zakoupeno pro Univerzální knihovní fond
(1 054 k. j.), pro Studijní knihovní fond z (1 374 k. j.). Kromě běžné knižní produkce se podařilo zakou-
pit pro Národní konzervační fond bohemikální deziderata z nabídky antikvariátů – 111 k. j. z celkového
počtu 136 k. j. nakoupených pro tento knihovní fond. V rámci finančních možností byla dalšími exem-
pláři jednotlivých titulů posilována i bohemikální vrstva Univerzálního knihovního fondu, zakoupeno
bylo 33 k. j. z celkového počtu 1 054 k. j. Pro interní potřebu pracovišť bylo zakoupeno celkem 8 k. j.

Dary starší literatury jsou stále hlavním zdrojem pro retrospektivní doplňování fondů, letos
2 141 k. j., tedy 93,70 %, dary publikací z aktuální produkce nejsou tak běžné, nicméně i v rámci agen-
dy povinného výtisku bývá občas nakladateli odevzdáno více exemplářů, ty jsou pak použity k doplnění
fondů NK, nebo jsou předány dalším knihovnám podle jejich zaměření. Některé multiplikáty dětské
literatury byly věnovány Odboru komunikace NK ČR jako odměny účastníkům Nocí s Andersenem.

Výběr knižních publikací pro retrospektivní doplňování fondů byl zaměřen především na získání
bohemikálních deziderat, náhradu ztrát a na získání dalších exemplářů žádaných titulů. Celkem bylo
darem získáno 2 141 k. j., podíl na celkovém přírůstku činil 3,98 %. Do Národního konzervačního fondu
bylo zařazeno 701 k. j. a do Univerzálního knihovního fondu pak 1 440 k. j.

Z tzv. **interních zdrojů** (fond kontrolních výtisků ISBN, rezervní fondy) bylo zařazeno do fondů
celkem 2 266 k. j. Výběr byl zaměřen především na bohemikální deziderata. Podíl interních zdrojů na
celkovém přírůstku byl 4,21 %.

Jako čtenářské **náhrady** bylo do fondů zařazeno celkem 61 k. j. (vše do Univerzálního knihovního
fondu). Podíl náhrad na celkovém přírůstku byl 0,11 %.

Přírůstek zahraniční literatury za rok 2012

Nezahrnuje přírůsky Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

A. NEPERIODICKÉ PUBLIKACE

celkem	10 947 k. j.		
tištěné dokumenty	10 704	netištěné dokumenty	243
z toho:		z toho:	
výměna	3 879 (35,43 %)	mikrodokumenty	191 (1,74 %)
dary	3 252 (29,71 %)	videozáznamy	7 (0,06 %)
nákup	3 573 (32,64 %)	CD-ROM	17 (0,16 %)
		zvukové záznamy	28 (0,26 %)

Rozbor celkového přírůstku podle zemí

k. j.

	Země	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem
1.	Německo	318	512	900	8	2	1 740
2.	USA	635	330	449	193	0	1 607
3.	Velká Británie	79	163	1 216	0	2	1 460
4.	Slovensko	91	910	9	1	1	1 012
5.	Polsko	300	253	18	4	0	575
6.	Rusko	354	108	85	2	0	549
7.	Francie	68	129	153	0	0	350
8.	Rakousko	169	84	66	0	0	319
9.	Čína	264	22	1	1	0	288
10.	Rumunsko	102	76	48	0	0	226
11.	Srbsko	179	21	2	1	1	204
12.	Maďarsko	169	24	7	2	1	203
13.	Španělsko	68	15	114	0	0	197
14.	Nizozemsko	1	26	157	0	0	184
	Japonsko	103	80	0	1	0	184
15.	Bulharsko	125	15	8	1	0	149
16.	Švýcarsko	2	65	78	2	0	147
17.	Belgie	23	69	41	0	0	133
18.	Jižní Korea	124	3	1	0	1	129
19.	Chorvatsko	113	8	0	0	0	121
20.	Itálie	14	53	42	0	0	109
21.	Slovensko	79	11	3	1	0	94
22.	Brazílie	10	2	70	0	0	82
23.	Lucembursko	24	40	0	5	5	74
24.	Finsko	68	2	0	0	0	70
25.	Ukrajina	44	10	11	0	0	65
26.	Černá Hora	58	0	0	0	0	58
27.	Dánsko	25	31	1	0	0	57
	Bělorusko	48	5	3	1	0	57
28.	Kanada	40	8	4	0	1	53
29.	Litva	35	11	3	0	0	49
30.	Švédsko	26	13	4	0	0	43
31.	Makedonie	35	2	0	0	3	40
32.	Tchaj-wan	24	1	0	0	0	25
	Portugalsko	0	0	24	1	0	25
33.	Ázerbájdžán	11	11	0	0	0	22
34.	Indie	3	8	9	0	0	20
35.	Singapur	0	4	14	0	0	18

36.	Norsko	0	11	3	0	0	14
	Bosna a Hercegovina	10	4	0	0	0	14
37.	Estonsko	7	1	5	0	0	13
38.	Gruzie	0	12	0	0	0	12
39.	Argentina	5	6	0	0	0	11
40.	Uzbekistán	0	10	0	0	0	10
	Řecko	1	9	0	0	0	10
41.	Austrálie	2	4	3	0	0	9
	Kolumbie	8	1	0	0	0	9
42.	Turecko	0	6	1	1	0	8
	Arménie	6	2	0	0	0	8
43.	Lichtenštejnsko	0	7	0	0	0	7
44.	Libanon	0	5	1	0	0	6
	Kuba	0	5	1	0	0	6
45.	Mexiko	1	4	0	0	0	5
	Venezuela	5	0	0	0	0	5
	ostatní země	3	40	18	1	0	62
	celkem	3 879	3 252	3 573	226	17	10 947
	% z celkového přírůstku	35,43 %	29,71 %	32,64 %	2,06 %	0,16 %	100,00 %

*) zahrnuje mikrodokumenty, video a zvukové záznamy

Rozbor celkového přírůstku podle oborů

	Obory	Výměna	Dary	Nákup	SDZ*)	CD-ROM	Celkem	k. j	%
1.	všeobecnosti	277	240	227	3	7	754	6,89	
2.	filozofie, psychologie	127	165	231	0	0	523	4,78	
3.	náboženství, teologie	100	126	206	0	0	432	3,95	
4.	sociologie, statistika	144	104	128	0	0	376	3,43	
5.	politika, ekonomie	482	309	339	78	2	1 210	11,05	
6.	právo, veřejná správa, pojišťovnictví	117	239	168	77	2	603	5,51	
7.	vojenství a vojenské vědy	29	29	41	5	0	104	0,95	
8.	školství, pedagogika, volný čas	59	77	62	1	0	199	1,82	
9.	obchod, spoje, doprava, cestovní ruch	17	16	7	7	0	47	0,43	
10.	etnografie, kulturní antropologie	175	46	49	0	0	270	2,47	
11.	filologie, jazyky, jazykověda	215	196	248	0	1	660	6,03	
12.	matematika	20	14	55	0	0	89	0,81	
13.	přírodní vědy	102	92	139	5	0	338	3,09	
14.	lékařské vědy, zdravotnictví	34	59	28	4	0	125	1,14	
15.	technika, technologie, průmysl, řemesla	10	40	9	8	0	67	0,61	
16.	zemědělství, lesnictví	5	30	7	4	0	46	0,42	
17.	domácí hospodaření	3	5	2	0	0	10	0,09	
18.	management, řízení a organizace	29	22	18	0	0	69	0,63	
19.	urbanismus, architektura	75	71	64	0	1	211	1,93	
20.	sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie	228	163	130	0	1	522	4,77	
21.	hudba, divadlo, film apod. umění	180	273	428	26	2	909	8,30	
22.	hry a sport	11	30	6	0	0	47	0,43	
23.	literární věda	311	174	379	3	0	867	7,92	
24.	geografie	51	108	17	1	0	177	1,62	
25.	historie, biografie	964	425	547	2	1	1 939	17,71	
26.	literární texty	114	199	38	2	0	353	3,22	
	Celkem	3 879	3 252	3 573	226	17	10 947	100,00	

Rozbor celkového přírůstku podle určení

		k. j.	%
1.	Národní konzervační fond	860	7,85
2.	Studovny a příručky celkem	1 830	16,72
	z toho:		
	Všeobecná studovna	95	
	Studovna společenských a přírodních věd	131	
	Studovna rukopisů a starých tisků	233	
	Studovna Hudebního oddělení	612	
	Studovna vědeckých pracovníků	55	
	Referenční centrum	20	
	Studijní zóna	684	
3.	Univerzální knihovní fond (včetně fondu OSN)	8 257	75,43

Rozbor aktivních výměnných kontaktů podle zemí

Výměnné kontakty celkem – 189 partnerů ve 45 zemích

	Země	Počet partnerů
1.	Německo	33
2.	Španělsko	17
3.	USA	12
4.	Polsko	8
5.	Maďarsko	7
6.	Velká Británie	6
	Rakousko	6
	Rusko	6
	Chorvatsko	6
7.	Itálie	5
8.	Srbsko	4

Počet partnerů v ostatních zemích byl menší než 4.

B. PERIODICKÝ TISK

Celkem titulů 570

z toho:	tituly	%
výměna	238	41,80
dary	15	2,60
nákup	317	55,60

Komentář ke statistickým rozborům přírůstku zahraniční literatury

Akviziční činnost je zaměřena především na výběrové získávání dokumentů z profilových oborů (obory společenských věd, přírodních věd, kultury a umění). Získané publikace jsou zařazovány do Národního konzervačního fondu a do Univerzálního knihovního fondu. Ve výjimečných případech jsou publikace předávány do fondu Slovanské knihovny a Knihovnického institutu.

Celkový objem přírůstku zahraničních neperiodických publikací byl 10 947 knihovních jednotek (dále jen k. j.). Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 35,43 % (3 879 k. j.), darů 29,71 % (3 252 k. j.), nákupu 32,64 % (3 573 k. j.). Netištěné dokumenty byly získány jak nákupem, tak darem nebo výměnou, ale vzhledem k malému objemu přírůstku (2,22 %, tj. 243 k. j.) není uváděn statistický rozbor způsobu nabytí.

Podíl způsobu nabytí ve sledovaném období 1995–2012 potvrzuje spíše pokles výměny (z 59,5 % na 29,22 % v roce 2011; 35,43 % v roce 2012), od toho se odvíjí podíl darů a nákupu, který se udržuje ve vyšším pásmu (u darů se podíl pohyboval mezi 26 % až 34,58 %, podíl nákupu mezi 13,5 % až 33,54 %). Z celkového přírůstku – bez ohledu na způsob nabytí – bylo nejvíce publikací získáno z Německa (1 740), USA (1 607), Velké Británie (1 460), Slovenska (1 012), Polska (575), Ruska (549), Francie (350). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Mezinárodní výměna publikací má v posledních letech již zmíněnou klesající tendenci (od roku 1995 do roku 2012 jde o pokles podílu na celkovém doplňování zahraniční literatury o 31 %). Nicméně výměna stále představuje významný zdroj doplňování zahraniční literatury. Samozřejmou a nedílnou součástí procesů výměny publikací je trvalé vyhodnocování efektivnosti konkrétních výměnných vztahů a vzájemné porovnávání výhodnosti a vyváženosti výměnných kont. Výměnné kontakty jsou proto proměnlivé, mění se i vnitřní obsahová skladba předmětu výměny (periodika, tituly z aktuální nakladatelské produkce, vlastní publikace, nabídky duplikátů, v některých případech i elektronické publikace). Mimořádně významná je výměna periodik, která mohou být získána mnohdy i za nižší finanční náklady, než je běžné předplatné.

Aktivní výměnné kontakty byly udržovány se 189 partnery (národní knihovny, univerzity, specializované knihovny, odborné instituce) ve 45 zemích. Bližší údaje o počtu výměnných partnerů v jednotlivých zemích jsou uvedeny v tabulkách. Nejvíce publikací bylo získáno z USA (635), Ruska (354), Německa (318), Polska (300), Číny (264), Srbska (179), Maďarska (169), Rakouska (169). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

Kromě stálých **darů**, které knihovna dlouhá léta dostává z titulu členství České republiky nebo Národní knihovny ČR v mezinárodních organizacích, byly přijaty dary od nejrůznějších domácích i zahraničních institucí a organizací, zastupitelských úřadů, odborných pracovišť, vystavovatelů na pražských knižních veletrzích apod. Nechyběly ani dary od soukromých osob. V zásadě jsou přijímány dary, které jsou v souladu s profilem doplňování; v ideálním případě je skladba daru dohodnuta předem. V opačných případech je dar odmítnut a dárci je většinou doporučena jiná odpovídající knihovna. V krajních případech je dar nebo jeho část podle dohody redistribuován.

V roce 2012 získala NK ČR darem 3 252 zahraničních dokumentů od celkem 50 dárců. Na pražském veletrhu Svět knihy to byl např. dar Japonského velvyslanectví, který tvořilo 350 knih sdružení nakladatelství PACE, část daru byla redistribuována dalším knihovnám. Rozsáhlé dary věnoval také Goethe-Institut Prag, Prešovská univerzita, Knihovna Filosofického ústavu AV ČR, Shalom Thomas Neumann, Peter Zubko a Editura Universitară v Bukurešti.

V důsledku mnohaletého kritického nedostatku finančních prostředků na akvizici, který je částečně zmírňován účelovými dotacemi MK ČR, byl **nákup** zahraniční literatury zaměřen na získání nezbytných profilových titulů, na zajištění kontinuitu, na doplnění nepostradatelných referenčních on-line přístupů do elektronických databází. V roce 2012 počet publikací získaných nákupem poklesl, důvodem je snižující se rozpočet (částka na nákup 5 650 169 Kč je nejnižší od roku 2000), růst cen i DPH a zvyšující se poštovné a balné.

Přesto bylo nakoupeno 3 573 zahraničních dokumentů. Tohoto výsledku se podařilo dosáhnout díky využívání zvláštních cílených akcí, nákupu na pražském knižním veletrhu a přímému nákupu v zahraničí – jak v knihkupectvích, tak i na veletrzích. Prostřednictvím slev sjednaných především na veletrzích se podařilo ušetřit z rozpočtu na zahraniční akvizici 1 168 693 Kč.

V oblasti doplňování zahraniční literatury je velmi důležité se zúčastňovat pravidelných **mezinárodních knižních veletrhů** (Frankfurt n. M., Lipsko, Praha a další). Tomu vždy předchází obsáhlá odborná příprava na přímý nákup dokumentů, která je založená na znalostech doplňovaných

profilových oborů, úrovně zde zastoupených vydavatelů a distributorů. Projednávají se a korigují dodavatelsko-odběratelské vztahy, navazují se nové kontakty a zejména se v konkrétním čase a místě sjednávají výhodné finanční podmínky, resp. slevy poskytované přímo Národní knihovně ČR. Každoročně se potvrzuje, že Národní knihovna ČR je v této oblasti vysoce váženým a respektovaným partnerem.

Programově byly využívány i další nabízené slevy na příležitostných výstavách zahraničních dodavatelů, akční slevy a cílené nabídky zahraničních dodavatelů/vydavatelů. Díky tomu průměrné náklady na jednu zakoupenou publikaci (včetně poštovního a DPH) byly v roce 2012 relativně nízké (1 229 Kč), a to i přes náklady na dražší publikace pořízené pro ORST (2 484 Kč) a Hudební oddělení (1 873 Kč).

Nejvíce publikací bylo nakoupeno z Velké Británie (1 216), Německa (900), USA (449), Nizozemska (157), Francie (153), Španělska (114). Údaje o dalších zemích jsou uvedeny v tabulkách.

V roce 2012 byly z grantové položky hrazeny on-line přístupy do databází a elektronických publikací celkem za 450 429 Kč.

Dalším významným počinem bylo pokračování projektu *Slovenská knihovna – Česká knižnica* (projekt je realizován v rámci dohody MK ČR a MK SR o kulturní spolupráci). Nákup české literatury pro Univerzitní knihovnu v Bratislavě dotovalo Ministerstvo kultury ČR částkou 300 000 Kč, nákup slovenské literatury pro Národní knihovnu ČR pak slovenské Ministerstvo kultury dotovalo částkou 12 000 €. Obě strany tak získaly stovky titulů publikací z druhé země. Nákupy se uskutečnily podle cílených objednávek obou institucí: deziderata Univerzitní knihovny v Bratislavě zahrnovala především původní českou prózu, populárně-naučnou literaturu, literaturu faktu, českou filmovou a hudební tvorbu, monografie z různých vědních oborů a příručky odpovídající akvizičnímu profilu (celkem 888 titulů knih a elektronických nosičů). Podle sdělení Univerzitní knihovny je česká literatura nakoupená v rámci projektu čtenářsky velmi žádaná. Deziderata Národní knihovny ČR zahrnovala především literaturu z oblasti společenských a přírodních věd, umění a kultury, specifická deziderata Slovenské knihovny byla zaměřena na jazykovědné slavistické příručky a slovenskou krásnou literaturu, jak klasickou, tak i moderní (celkem 812 titulů). Slovenské publikace jsou čtenářsky velmi žádané – v neposlední řadě i kvůli neexistující jazykové bariéře. Přínosem projektu *Slovenská knihovna – Česká knižnica* je především garance vzájemné dostupnosti vydavatelské produkce obou zemí a ve výsledku výrazné prohlubování oboustranných kulturních vztahů.

Celkový objem přírůstku zahraničních **periodických** publikací byl 570 titulů. Podíl výměny na přírůstku tištěných dokumentů byl 41,8 % (238 titulů), darů 2,6 % (15 titulů), nákupu 55,6 % (317 titulů). Na rozdíl od vývoje podílu výměny při získávání neperiodických publikací se podíl nesnižuje.

Mezinárodní agentury

ISBN

Do mezinárodního systému standardního číslování knih (ISBN) se přihlásilo 311 nových vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISBN v ČR tak k 31. 12. 2012 dosáhl 5 474.

Správnost čísel ISBN byla ověřena ve více než 20 000 titulech (kromě tištěných knih též v knihách na CD-ROM nebo DVD-ROM, jimž se od roku 2007 v České republice již také přidělují čísla ISBN). Národní agentura ISBN v ČR (NA ISBN) sama přidělila asi 2 300 čísel ISBN knihám vydavatelů, kteří dosud nejsou účastníky systému ISBN.

Průběžně je aktualizována databáze nakladatelů (NAK), takže denně se v ní mění údaje – veřejné i služební. Bylo zpracováno 24 čísel elektronického čtrnáctideníku „O. K. – Ohlášené knihy“ s 9 244 záznamy o knihách chystaných k vydání.

Pokračovaly pracovní kontakty s Mezinárodní agenturou ISBN v Londýně (MA ISBN). V novém formátu, MA ISBN požadovaném, byla odeslána celá aktualizovaná databáze českých nakladatelů pro mezinárodní adresář PIID (Publishers' International ISBN Directory). Do MA ISBN byl rovněž odeslán soupis chybných čísel ISBN přidělených v roce 2011 českými vydavateli (celkem 840, tj. cca 4,0 %).

Od července 2010 bylo zahájeno přidělování čísel ISBN on-line publikacím. Do konce roku 2012 bylo zpracováno 3 997 záznamů pro tituly publikované někdy i v několika elektronických formátech – nejčastěji PDF, ePub a Mobipocket. Na podnět Svazu českých knihkupců a nakladatelů byl účastníkům systému ISBN umožněn vstup do jinak služební báze ohlášených on-line publikací, aby si mohli zkontrolovat svoji evidenci těchto publikací. Upraven byl též ohlašovací lístek, který umožňuje v případě jednoho titulu vydávaného v různých elektronických formátech či tištěných vazbách měnit v něm pouze ISBN a formát či vazbu. Ostatní údaje v něm zůstávají a nemusejí se již přepisovat.

V důsledku častých změn údajů v databázi českých nakladatelů/vydavatelů (knižních i hudebních) byl zpřístupněn elektronický formulář sloužící k aktualizaci těchto údajů. Rozeslán byl všem činným účastníkům systému ISBN, kteří mají mailovou adresu, a aktualizované údaje ze zpět zasláných formulářů byly zaneseny do této báze.

Národní agentura ISBN v ČR prezentovala svoji činnost na 40. výročním zasedání Mezinárodní agentury ISBN, které se konalo v září v Kišiněvě v Moldávii. Podrobná zpráva o zasedání byla publikována v listopadovém čísle časopisu „Ikaros“.

ISMN

Do systému ISMN se nově přihlásilo 8 hudebních vydavatelů. Celkový počet účastníků systému ISMN v ČR k 31. 12. 2012 dosáhl 91.

Správnost čísel ISMN byla zkontrolována v 350 titulech hudebnin. Národní agentura ISMN v ČR sama přidělila 14 čísel ISMN titulům, v nichž nebylo toto číslo uvedeno.

Národní agentura ISMN v ČR prezentovala stav rozvoje systému ISMN v České republice na 20. výročním zasedání Mezinárodní agentury ISMN, které se též konalo v Kišiněvě v Moldávii.

Statistiky zpracovatelských útvarů

Novodobé fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v Odboru doplňování a zpracování fondů (domácí knihy, hudebniny a mapy částečně v rámci sdílené katalogizace ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně a Vědeckou knihovnou v Olomouci), Knihovnickém institutu, Slovanské knihovně, Hudebním oddělení, Oddělení periodik a Oddělení archivace webu.

Knihy	51 671
Periodika	907
Články v českých novinách a časopisech	773
Grafika	4 384
Kartografické dokumenty	930
Zvukové záznamy	836
Hudebniny	798
Elektronické zdroje	2 100
Mikrodokumenty	276
Videodokumenty	52

Historické fondy

Tabulka zahrnuje dokumenty zpracované v odboru Historických a hudebních fondů, malý podíl starých tisků zpracovala i Slovanská knihovna.

Rukopisy	176
Staré tisky	23 534

Přírůstek záznamů do souborných katalogů a databází

Souborný katalog ČR	365 819
Soubory národních autorit	59 234
Články v českých novinách a časopisech	60 534

Statistické ukazatele služeb

Přehled poskytnutých služeb v půjčovnách a studovnách Národní knihovny ČR v roce 2012

Sledované položky	Hala služeb	Všeobecná studovna	Studovna společenských a přírodních věd	Studovna vědeckých pracovníků	Referenční centrum	Studovna periodik	Studovna rukopisů a starých tisků	Studovna Hudebního oddělení	Studovna v Centrálním depozitáři Hostivař	Knihovna knihovnické literatury	Slovanská knihovna	Archiv NK ČR
Protokolované výpůjčky	348 461	209 129	2 407	53 597	15 184	32 324	3 624	2 654	3 883	13 409	47 625	1 207
z toho: absenční	323 878	0	0	0	1 549	1 240	0	310	0	4 859	33 439	16
prezenční	24 583	209 129	2 407	53 597	13 635	31 084	3 624	2 344	3 883	8 550	14 186	1 191
Registrovaní čtenáři	28 159				1 640						1 451	13
z toho nové průkazy	6 655										361	
Čtenářské návštěvy	209 903	74 226	14 227	8 343	33 292	10 188	1 982	2 010	851	3 269	13 153	26
Objednávky podané čtenáři v Hale služeb	343 971											
z toho vyřízeno kladně	341 394											
Požadavky na meziknihovní služby					16 582						607	
z toho objednáno v zahraničí					4 622						8	
Upomínky přes advokátní poradnu	96										5	
Kopie a tisky pro uživatele	49 227		226 941		88 947	21 017			678		24 092	

Národní knihovna ČR poskytuje knihovnické a informační služby jako základní statutární činnost za podmínek vymezených Knihovním řádem. Spektrum služeb je stabilní a je soustředěno zejména na využívání fyzických sbírek na místě. Digitální knihovny jsou zpřístupňovány v souladu s autorským právem jak přímo v knihovně, tak i vzdáleně. Pořizované elektronické informační zdroje jsou v souladu se sjednanými licenčními podmínkami zpravidla zpřístupňovány v tzv. vzdáleném přístupu po autentizaci registrovaného uživatele knihovny. Postupná virtualizace služeb tak snižuje fyzické návštěvy a nutný pobyt v knihovně na minimum. Celkovou fyzickou návštěvnost knihovny navíc ovlivňují pokračující stavební práce na revitalizaci Klementina. Návštěvnost s cílem využít knihovnické a informační služby se stabilizovala a je v posledních letech téměř konstantní – viz tabulka *Základní služby NK ČR v číslech...* a graf 3. Po ukončení I. etapy revitalizace Klementina a obnovení jeho historické trasy, stejně jako po přemístění Galerie Klementinum a učebe vzdělávacího centra do náhradních prostor, se na vysokou úroveň vrátila i návštěvnost v této oblasti – bezmála 90 tisíc návštěvníků, z toho 66 tisíc jich prošlo historickou trasu. Nejnavštěvovanější ze čtenářských prostor je trvale Hala služeb jako centrum prvního přijetí uživatelů. Mezi studovnamy je nejvyužívanější Všeobecná studovna s nejvyšším počtem studijních míst – 205 i s nejdelší otevírací dobou – 75 hodin týdně (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb...* a grafy 3 a 8). Ze sledovaných ukazatelů se projevil mírný nárůst počtu výpůjček, a to jak prezenčních, tak absenčních (viz tabulky *Přehled poskytnutých služeb...* a *Základní služby NK ČR v číslech...* a grafy 4 a 7). Nutno podotknout, že z tohoto počtu činila prodloužení výpůjček téměř 220 tisíc a byla uskutečněna převážně on-line.

Ve sledovaném roce se udržela vysoká úroveň procentuální úspěšnosti kladného vyřízení požadavku – 99 %. Uživatelé si zvykli objednávat vzdáleně – prostřednictvím internetu, přivykli si i komfortu připomínek a upozornění, kterých automatizovaný výpůjční systém rozešle desítky tisíc, ať již po zásahu lidské ruky či bez něj – více než 58 tisíc upozornění na blížící se konec výpůjční lhůty, 14 tisíc na končící registraci, přes 15 tisíc upomínek. Více než 90 % objednávek na expedici dokumentů ze skladišť knihovny bylo zadáno on-line a z toho jen necelých 5 % z počítačů v knihovně. Od února 2012 mají zájemci o využívání služeb

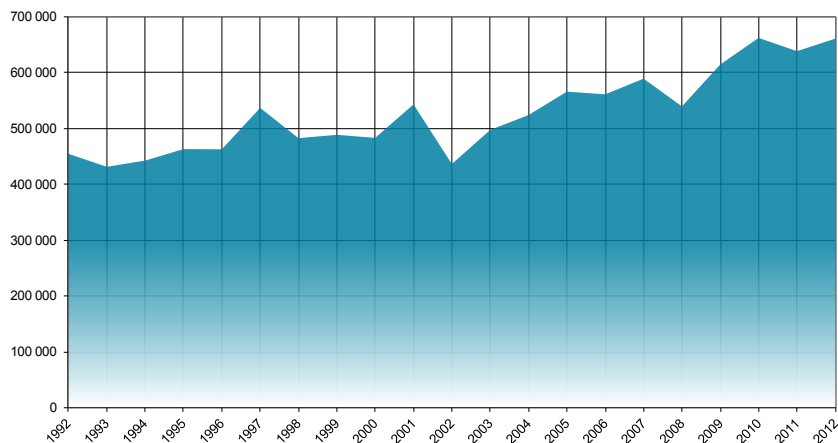
možnost využít tzv. předregistrace. Na základě vyplnění on-line formuláře si budoucí uživatelé mohli objednat v elektronickém katalogu NK ČR dokumenty k prezenčnímu studiu. Po dokončení registrace v Hale služeb jim byly objednané dokumenty ve vybrané studovně ihned k dispozici. Oproti běžné registraci tak odpadla nutnost čekat na vyřízení objednávky. Do konce roku 2012 bylo od předregistrovaných uživatelů evidováno 1 493 elektronických objednávek, převážně se jednalo o tištěné dokumenty do Všeobecné studovny. Předregistrace rovněž umožňuje uživateli rezervovat si využití počítače v Referenčním centru.

Meziknihovní služby – počty požadavků meziročně kolísají, ale zpravidla se drží na průměru těsně pod 20 tisíc ročně, z nich je nutné vyřídít ze zahraničí cca čtvrtinu (viz graf 5). Sestupný trend je naopak charakteristický pro oblast reprografických služeb, zejména při zhotovování tištěných výstupů (viz tabulka *Přehled poskytnutých služeb...* a graf 6). Dynamicky jsou rozvíjeny služby na jednotlivých webech provozovaných knihovnou. Nejnavštěvovanější jsou stránky hlavní domény knihovny – *nkp.cz*, druhá příčka již tradičně patří stránkám virtuální referenční služby *Ptejte se knihovny* (viz graf 10). Vysokou míru využití také vykazují digitální knihovny a portály, které knihovna buduje, stejně jako další elektronické informační zdroje (viz graf 11), jež svým registrovaným uživatelům zprostředkovává. Digitální knihovna Kramerius, která umožňuje přístup především k dokumentům 19. a počátku 20. století, zaznamenala téměř 5 milionů stažených (zobrazených) stránek. Elektronické informační zdroje se staly jednou z rozhodujících oblastí, která nejvíce ovlivňuje uživatele a veřejnost při hodnocení kvality on-line informačních služeb knihovny. Standardní součástí služeb knihovny jsou výpůjčky do vlastních čtecích zařízení z elektronické knihovny ebrary Academic Complete, hlavní katalogy knihovny a elektronické zdroje jsou zpřístupňovány rovněž přes rozhraní EDS – EBSCO Discovery Service. Většina návštěvníků knihovny při svém pobytu ve studovnách využívá přístupu k internetu prostřednictvím Wi-Fi, tato síť pokrývá všechny hlavní studijní i relaxační prostory v knihovně (bylo zaznamenáno více než 151 tisíc přístupů). Inovovaná Wi-Fi síť umožňuje v současnosti vyšší počet souběžných uživatelů, ať s autentizovaným nebo anonymním přístupem – nevyužívanějšími přístupovými místy jsou hlavní čtenářské prostory (Všeobecná studovna, přilehlá studijní zóna a Referenční centrum).

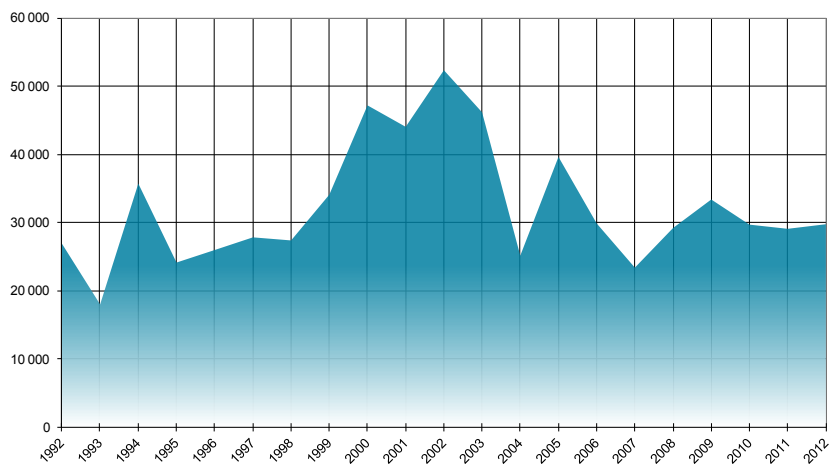
Základní služby NK ČR v číslech od roku 1992 do roku 2012

Sledované položky		Protokolované výpůjčky (všechny registrované absenční a prezenční výpůjčky včetně výpůjček realizovaných v průběhu poskytování reprografických a meziknihovních služeb)	Registrované čtenářství (všechny nové vystavené čtenářské průkazy, resp. čtenářské průkazy s obnovou platnosti, a povolení ke vstupu do studoven)	Čtenářské návštěvy (návštěvníci čtenářských prostor včetně návštěvníků vzdělávacích akcí, odborných porad a seminářů)	Objednávky čtenářů (on-line a podané v Hale služeb)	z toho kladně vyřízených	Úspěšnost objednávek v procentech	Požadavky na meziknihovní služby	z toho objednané v zahraničí	Kopie a tisky pro uživatele
Průměr let 1992 až 2000	počet	477 202	37 377	623 265	228 429	189 744	83 %	23 305	6 807	477 806
	index	100	100	100	100	100		100	100	100
2001	počet	543 537	44 059	638 544	265 546	232 635	88 %	22 520	6 883	478 344
	index	114	118	102	116	123		97	101	100
2002	počet	436 903	52 348	470 446	211 540	196 490	93 %	28 586	6 922	420 525
	index	92	140	75	93	104		123	102	88
2003	počet	497 834	46 182	469 437	249 278	235 221	94 %	30 055	7 984	443 492
	index	104	124	75	109	124		129	117	93
2004	počet	524 498	25 206	439 233	215 867	207 978	96 %	29 524	7 322	462 381
	index	110	67	70	95	110		127	108	97
2005	počet	566 379	39 658	478 320	276 731	264 766	96 %	27 609	7 600	475 024
	index	119	106	77	121	140		118	112	99
2006	počet	561 555	29 922	413 307	367 729	346 041	94 %	22 369	7 454	524 715
	index	118	80	66	161	182		96	110	110
2007	počet	589 575	23 448	385 122	319 348	313 037	98 %	19 983	7 269	542 100
	index	124	63	62	140	165		86	107	113
2008	počet	539 948	29 250	364 979	340 451	335 899	99 %	22 381	6 749	518 728
	index	113	78	59	149	177		96	99	109
2009	počet	614 908	33 422	351 147	353 229	346 519	98 %	21 355	6 047	563 379
	index	129	89	56	155	183		92	89	118
2010	počet	662 505	29 742	344 226	307 478	302 161	98 %	20 088	5 635	496 767
	index	139	80	55	135	159		86	83	104
2011	počet	638 731	29 130	344 362	322 766	317 151	98 %	18 040	4 784	460 736
	index	134	78	55	141	167		77	70	96
2012	počet	661 102	29 799	350 179	343 971	341 394	99 %	16 582	4 622	386 132
	index	139	80	56	151	180		71	68	81

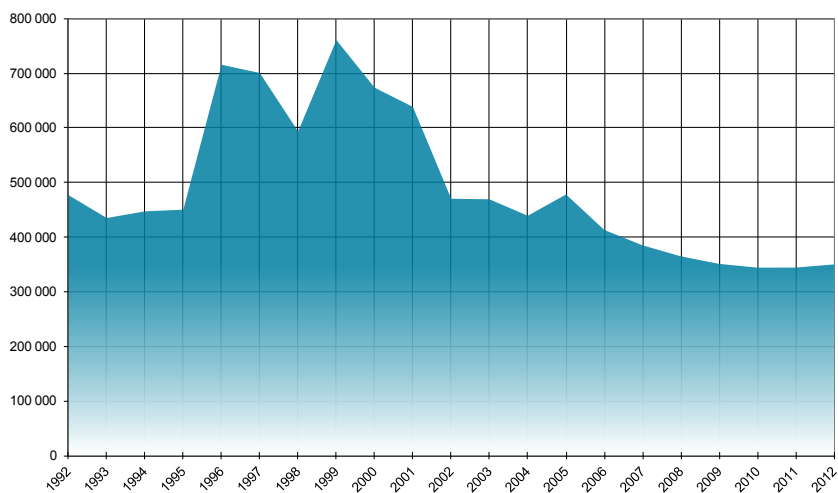
1. Výpůjčky

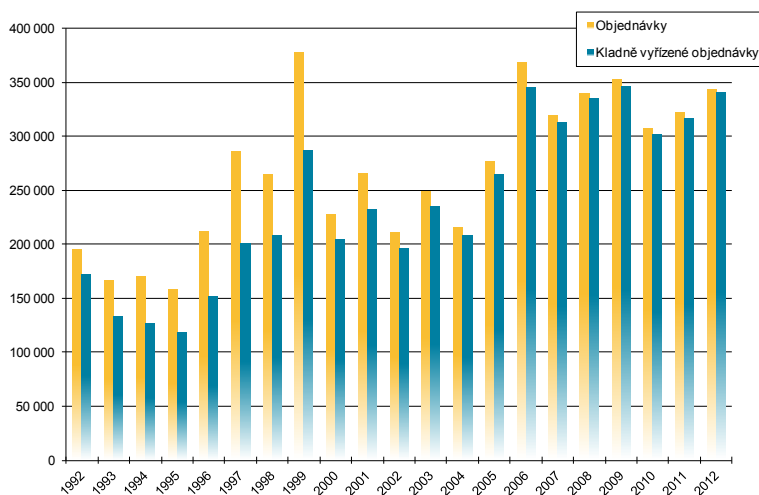
2. Registrovaní čtenáři

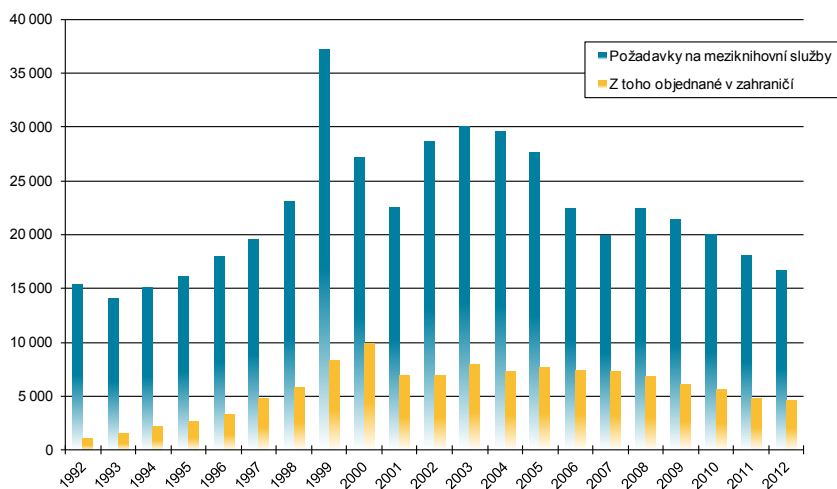
3. Návštěvnost půjčoven a studoven

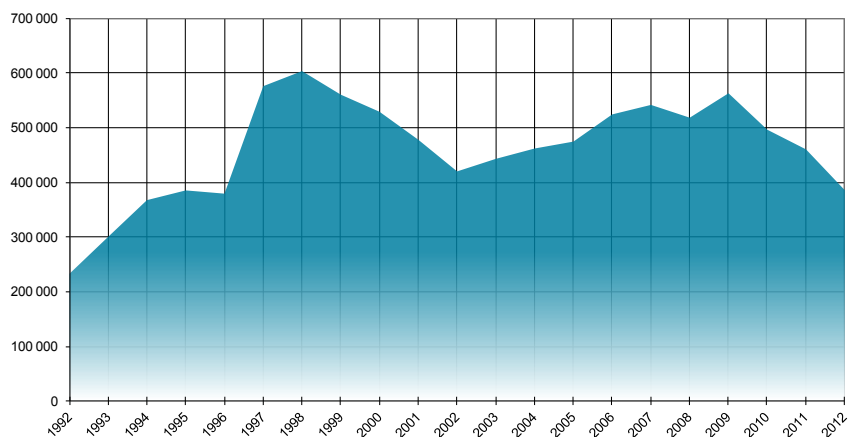
4. Objednávky

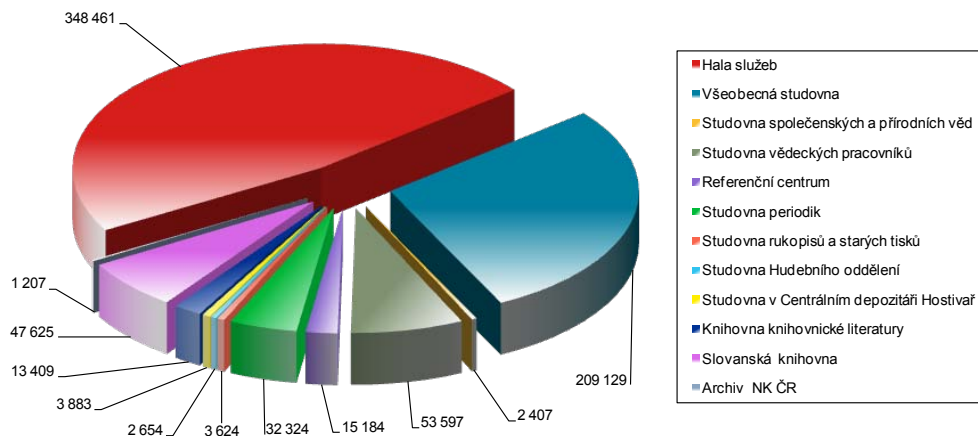
5. Meziknihovní služby

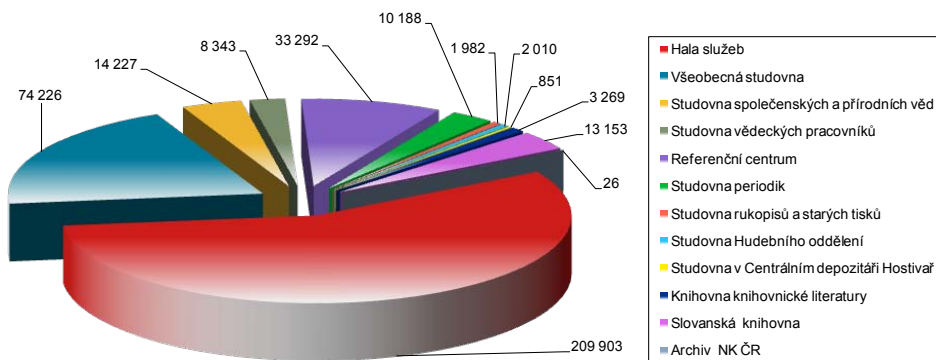
6. Kopie a tisky

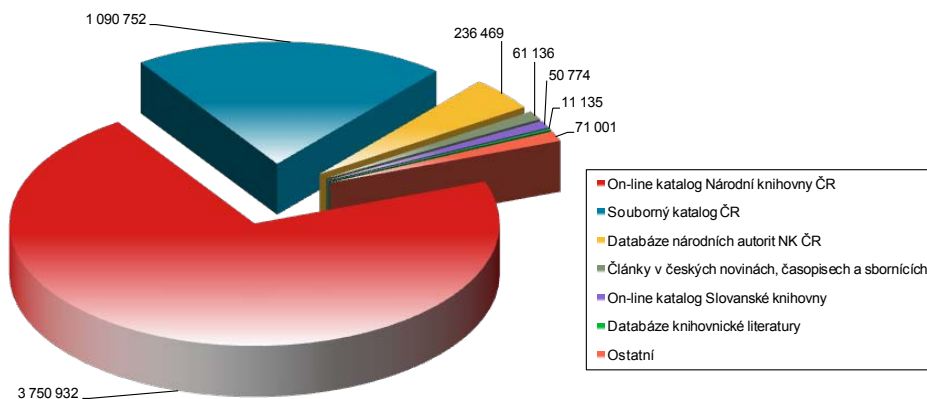
7. Protokolované výpůjčky

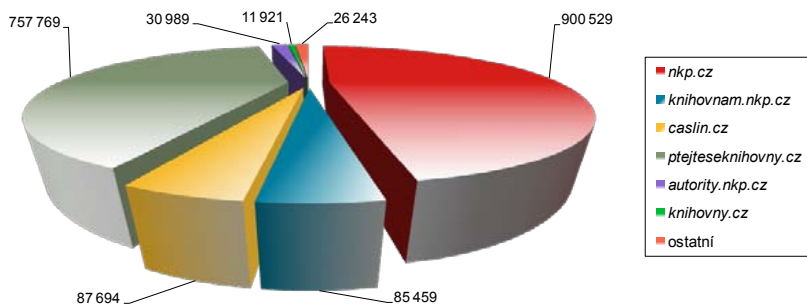
8. Čtenářské návštěvy

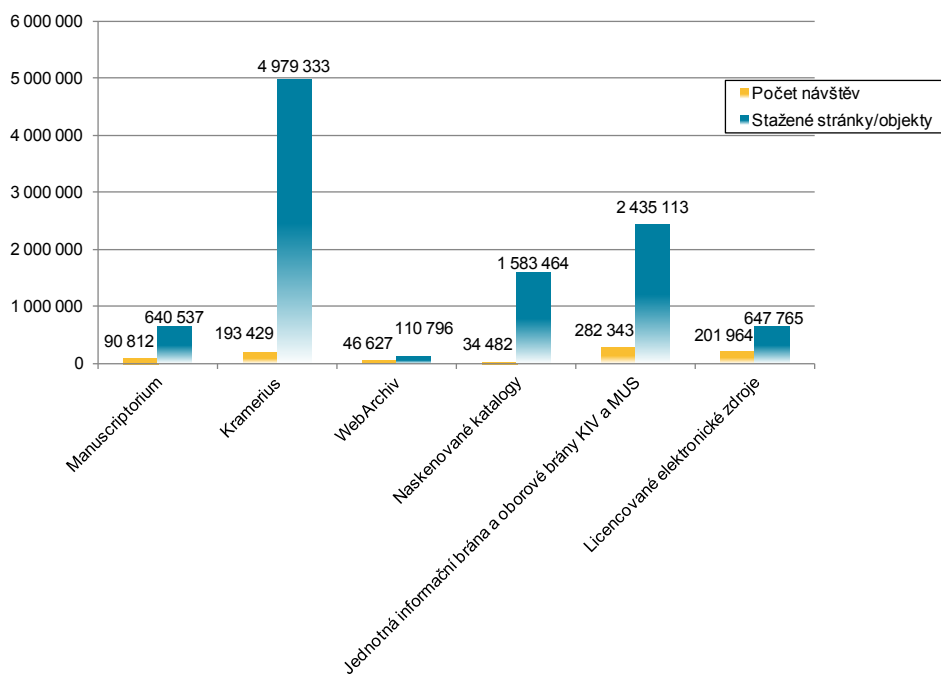
9. Využívání katalogů aází NK ČR

10. Návštěvnost domén NK ČR

11. Návštěvnost elektronických informačních zdrojů

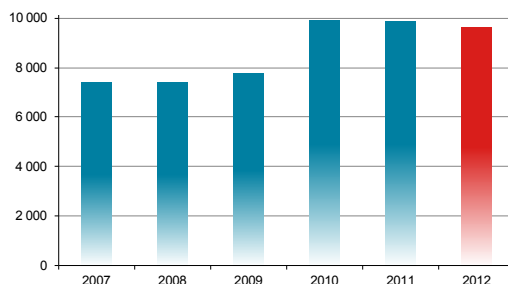
Slovenská knihovna

Služby

Počet registrovaných uživatelů k 31. 12. 2012	1 451
Počet čtenářských návštěv	13 153
Počet evidovaných výpůjček	47 625

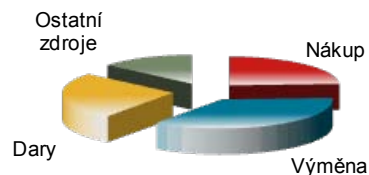
Přírůstek knihovnických fondů

Rok	k. j.
2007	7 372
2008	7 377
2009	7 774
2010	9 890
2011	9 830
2012	9 620

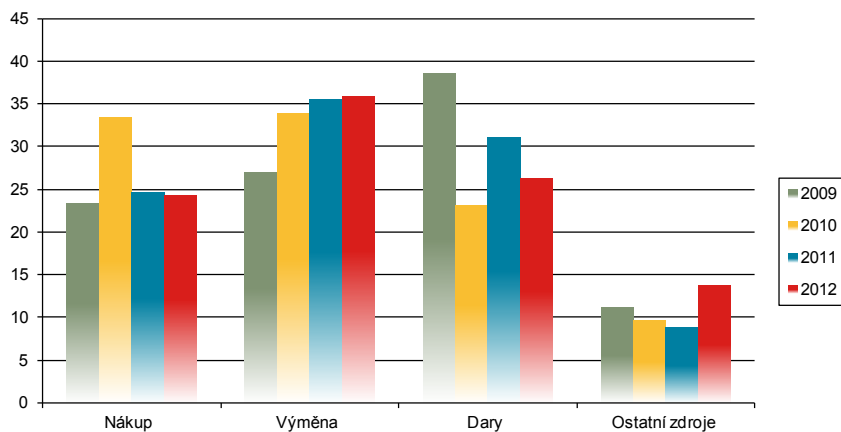
Podíl nákupu, výměny, darů a ostatních zdrojů v roce 2012

	k. j.	%
Celkem	9 620	100,0
Nákup	2 326	24,2
Výměna	3 443	35,8
Dary	2 521	26,2
Ostatní zdroje	1 330	13,8

Struktura přírůstku v letech 2009–2012 (v %)

	2009	2010	2011	2012
Nákup	23,3	33,4	24,6	24,2
Výměna	27,0	33,9	35,6	35,8
Dary	38,5	23,1	31,0	26,2
Ostatní zdroje	11,2	9,6	8,8	13,8

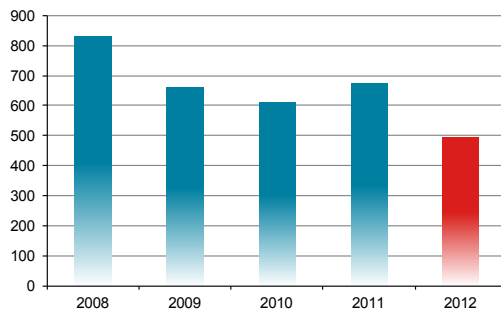
Knihovna knihovnické literatury

Služby

Počet čtenářských návštěv	3 269
Počet evidovaných výpůjček	13 409

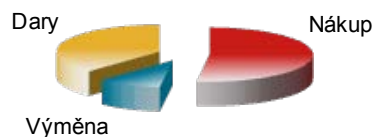
Přírůstek knihovních fondů

Rok	k. j.
2008	832
2009	660
2010	613
2011	673
2012	495

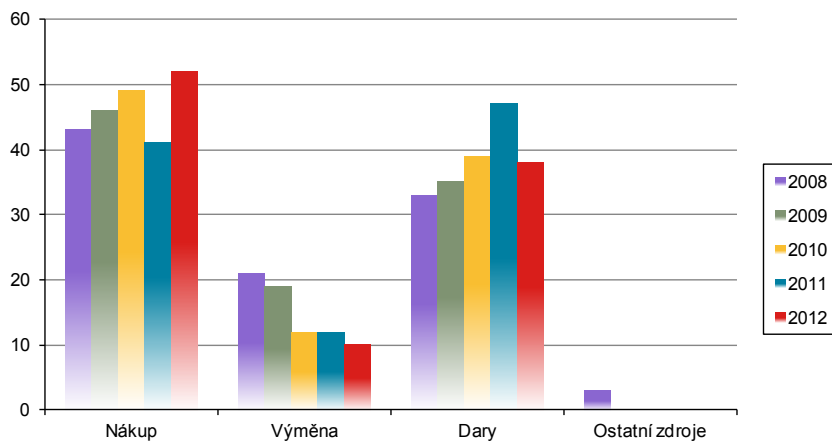
Podíl nákupu, výměny a darů v roce 2012

	k. j.	%
Celkem	495	100
Nákup	257	52
Výměna	52	10
Dary	186	38

Srovnání let 2008–2012 (v %)

	2008	2009	2010	2011	2012
Nákup	43	46	49	41	52
Výměna	21	19	12	12	10
Dary	33	35	39	47	38
Ostatní zdroje	3	0	0	0	0

Správa knihovních fondů

V roce 2012 došlo v rámci původního Odboru správy a digitalizace fondů k organizační změně, během níž byla vyčleněna pracoviště participující na řešení projektu Národní digitální knihovna (NDK) – Oddělení skenování a Oddělení tvorby a správy metadat, pro něž byl v sekci DaT zřízen nový Odbor digitalizace. Díky takto konstruované organizační změně byl nahrazen původní název odboru novým – Odbor správy fondů.

Statistické údaje pro signování v roce 2012 vykazují nižší hodnotu než v roce předchozím. Je to zapříčiněno jednak tím, že nám bylo linkou zpracování předáno méně knihovních jednotek než v loňském roce a také množstvím dokumentů, které čekají na interní i externí vazbu. V současné době se jedná o 1 500 periodik do externí vazby a asi 500 do interní vazby (cca 250 vazba + 250 ochranné obaly), u externí vazbače je blokováno dalších 1 500 svazků. Signování periodik je možné až po provedení vazby.

V roce 2012 bylo externí vazbou zpracováno o téměř 2 000 publikací více než v roce 2011. Vyšší počty zpracovaných jednotek pro reformátování (oproti letům 2009 a 2010) a nárůst pohybu fondů NKF přímo souvisí se zvýšeným počtem oprav a přípravou dokumentů na digitalizaci pro projekt NDK. Prostřednictvím pracovníků správy NKF tak bylo předáno 7 920 svazků pro digitalizaci. Oproti předchozím letům je zřejmý i nárůst počtu výpůjček z klementinských fondů UKF a dlouhodobě vysoký počet badatelů využívajících studovnu NKF v Centrálním depozitáři Hostivař.

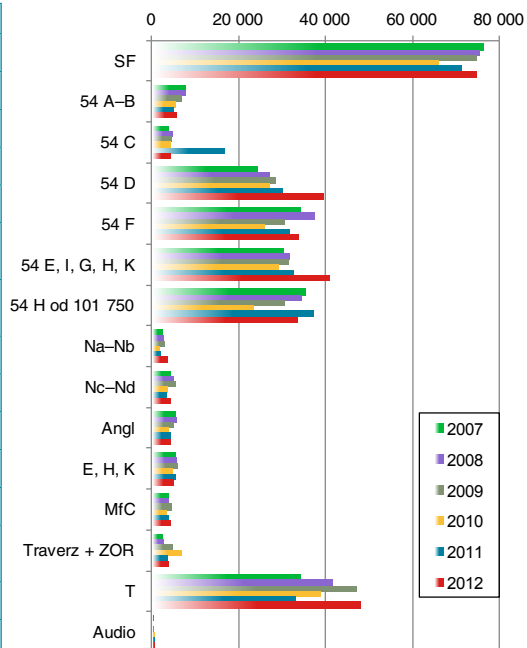
Správa knihovních fondů

Signování přírůstků UKF	47 966
Signování přírůstků NKF	35 368
Zpracování dokumentů 19. století	5 000
Externí vazba	10 620
Pátrání po neznámých dokumentech	1 150
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování záznamu	3 350
Zpracování dokumentů (režifo) pro reformátování jednotky	21 180
Zpracování poškozených dokumentů	237
Odpisy knihovních fondů (svazky)	3 743
Expedice celkem	449 812
Expedice UKF Klementinum	312 785
Expedice UKF CDH	33 386
Expedice SF	80 743
Expedice NKF	18 559
Expedice mikrofilmy	4 339

Objem expedice v letech 2007–2012 podle signatur

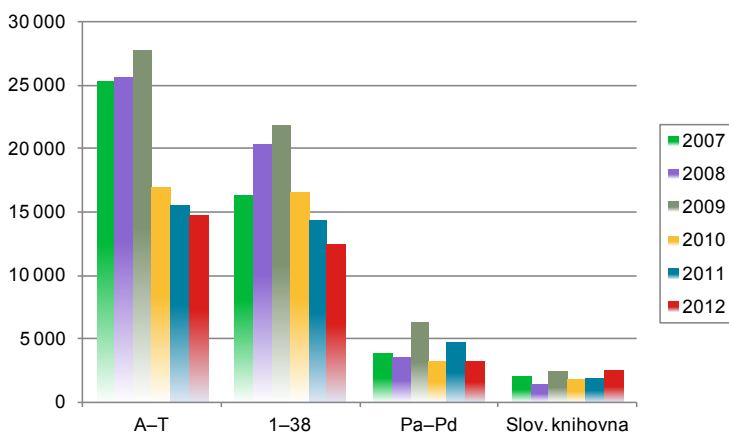
Expedice knihovních fondů v Klementinu

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
SF	76 389	75 313	74 778	66 018	71 228	74 934
54 A–B	7 949	7 673	6 993	5 327	5 192	5 854
54 C	3 868	4 761	4 421	4 226	16 680	4 120
54 D	24 530	26 954	28 444	27 183	30 173	39 597
54 F	34 204	37 418	30 712	25 889	31 741	33 980
54 E, I, G, H, K	30 472	31 959	31 489	29 123	32 640	41 054
54 H od 101 750	35 334	34 419	30 735	23 577	37 080	33 522
Na–Nb	2 618	2 876	3 072	1 865	2 040	3 785
Nc–Nd	4 285	5 117	5 457	3 630	3 447	4 273
Angl	5 372	5 821	5 049	3 892	4 291	4 330
E, H, K	5 307	5 694	6 079	4 920	5 302	5 141
MfC	4 074	3 841	4 631	3 487	3 860	4 339
Traverz + ZOR	2 546	2 865	4 732	7 008	3 607	3 944
T	34 290	41 480	47 331	38 812	32 884	48 150
Audio	37	0	541	562	724	559

Expedice knihovních fondů v CDH

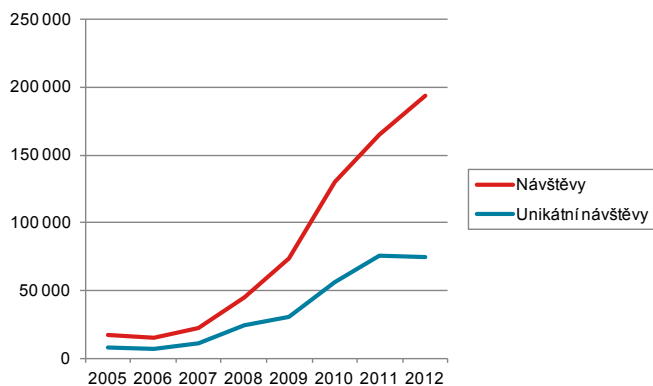
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
A–T	25 249	25 703	27 757	16 963	15 592	14 715
1–38	16 245	20 314	21 879	16 501	14 303	12 519
Pa–Pd	3 868	3 472	6 292	3 274	4 747	3 282
Slov. knihovna	2 040	1 400	2 396	1 781	1 937	2 538

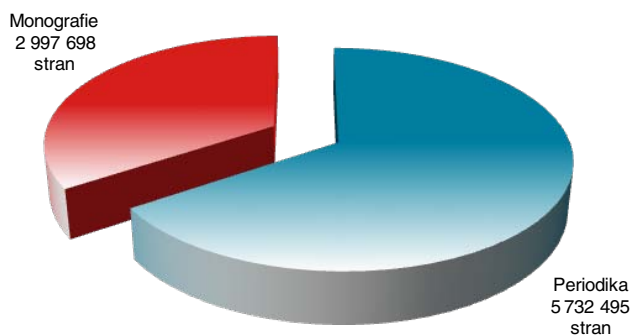
Zpřístupnění digitálních dokumentů v rámci digitální knihovny Kramerius 3

System Kramerius

	Unikátní návštěvy	Návštěvy
2005	7 571	16 754
2006	7 128	14 847
2007	10 737	22 574
2008	24 736	44 662
2009	31 070	73 388
2010	55 872	130 268
2011	75 655	165 421
2012	74 658	193 429

Digitální knihovna Kramerius 3 NK ČR v roce 2012

Ochrana knihovních fondů

Ochrana knihovních fondů probíhala v roce 2012 jako v předešlých letech a soustředila se na kontrolu klimatických parametrů a mikrobiologické aktivity v depozitářích NK ČR a především na zajištění projektu digitalizace společností Google z hlediska ochrany fondů. Dále se zaměřila na očistu fondů před jejich stěhováním v rámci revitalizace Klementina a před stěhováním do nové budovy Centrálního depozitáře v Hostivaři. Pokračovaly činnosti jako výroba ochranných obalů pro NK ČR i další knihovny v České republice, interní knižní vazba, ambulantní opravy novodobých knihovních fondů apod. Tuto činnost zajišťovali pracovníci Oddělení preventivní konzervace.

S podporou finančních prostředků poskytnutých Ministerstvem kultury ČR na rozvoj NK ČR jako výzkumné organizace byla zdokonalována databáze a doplňován elektronický formulář na průzkum fyzického stavu svazků a bylo prozkoumáno přes 34 000 svazků novodobých fondů. Výsledky tohoto průzkumu budou využity pro efektivnější péči o novodobé fondy. Byla podána přihláška grantového programu NAKI a nyní již víme, že jsme získali podporu projektu s názvem *Průzkum, konzervace a péče o novodobé knihovní fondy – materiály a technologie*. V rámci Odboru ochrany knihovních fondů (OOKF) probíhaly práce na dvou projektech NAKI podpořených rovněž Ministerstvem kultury ČR.

OOKF zajistil spolu s kolegy z Odboru služeb a studenty Vyšší odborné školy grafické (VOŠG) a Střední průmyslové školy grafické (SPŠG) vedenými prof. Vanišovou očistu knih ve všech studovnách novodobých fondů.

Činnost Oddělení restaurování se soustředila na několik hlavních oblastí spojených s ochranou a prezentací historických a hudebních fondů: Velká část činností a kapacit oddělení byla věnována metodickému dohledu nad externími restaurátory a zajištění chodu projektu *Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google*. V Oddělení rukopisů a starých tisků a Slovanské knihovně probíhal průzkum fondů určených k digitalizaci. Z provedeného průzkumu vzešla preventivní opatření s následnými ambulantními opravami na vybrané části fondu. Některé knihy byly vytipovány na částečné a komplexní restaurátorské zásahy, které budou probíhat v příštích letech. V průběhu průzkumu fondů byla kontrolována mikrobiologická aktivita plísní ve spolupráci s Oddělením vývoje a výzkumných laboratoří, v případě zjištění aktivity plísní byly knihy vyjmuty z fondu a ošetřeny – dezinfikovány.

Rovněž v roce 2012 pokračovalo Oddělení restaurování v individuální přípravě exponátů a kurýrním dozoru výstav: *Sv. Anežka česká – princezna a řeholnice; Europa Jagellonica; Cesta ke Zlaté bule sicilské; Tvář Leonarda da Vinci; Pernštejnové a jejich doba; 500 years of hebrew printing; Missions, Myths, and Memories: The Life and Legacies of Junipero Serra; Rudolf II. a mistři grafického umění*.

Na plánovanou digitalizaci byl připraven soubor minucí a pranostik z fondu premonstrátského kláštera v Teplé, fragmenty inkunábulí a paleotypů z let 1482–1522 byly při restaurování zkompletovány a uloženy do ochranných obálek. Pro přípravu knih na digitalizaci v projektu *Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google* bylo zprovozněno restaurátorské pracoviště v Klementinu, kde pracuje také několik externích zaměstnanců. V tomto směru byly vyvinuty nové postupy oprav knižních vazeb, např. metoda využívající speciální adhezivní japanové fólie. V souvislosti s rutinním provozem pracoviště pro instrumentální analýzy a spektroskopický průzkum barevné vrstvy byla certifikována *Metodika průzkumu a konzervace iluminací středověkých rukopisů*, která vznikla v rámci realizace výzkumného záměru.

Dlouholetá spolupráce s VOŠG a SPŠG pokračovala praktickou výukou studentů oboru Restaurování a konzervace a zajištěním tříměsíční odborné praxe pro studentku VOŠG. Zahraniční stáže byly realizovány v rámci recipročního pobytu pro zaměstnankyni Národní knihovny Mongolska a odborné praxe pro studentku francouzské univerzity Ecoles de Condé.

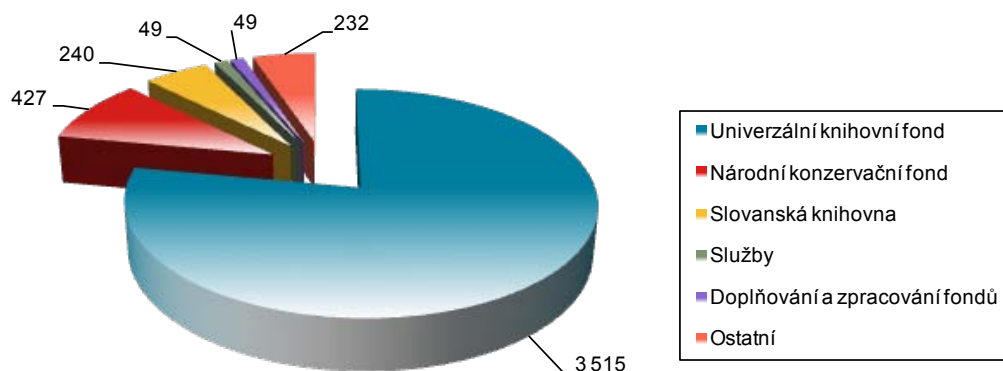
V projektu *Metodika hodnocení vlivu kvality ovzduší na knihovní a archivní fondy* (DF11P01O-VV020, 2011–2015), koordinovaném Ústavem chemických procesů AV ČR, se odborní pracovníci OOKF podíleli na konzervátorsko-technologickém průzkumu identických inkunábulí a na přípravě vzorků standardů barevné vrstvy a pojiv na pergamenu.

Několik pracovníků OOKF přednášelo na *XV. semináři Restaurátorů a historiků* v Olomouci a na konferenci *Průzkum fyzického stavu sbírek písemného a obrazového kulturního dědictví aneb jak zjistit stav rozsáhlých sbírek* v Klementinu. Dále se OOKF prezentoval na mezinárodní konferenci

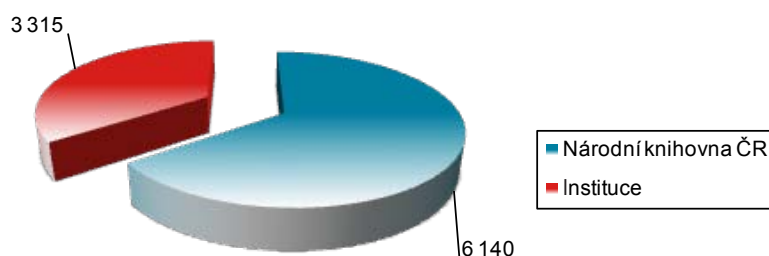
IAQ 2012 v Londýně. Podrobnosti o jednotlivých činnostech oddělení lze nalézt na aktualizovaných webových stránkách OOKF.

Ve víceúčelové vakuové komoře v Centrálním depozitáři v Hostivaři jsme za rok 2012 kromě provádění experimentů v rámci činností ve výzkumných projektech vysušili pro Katastrální úřad v Liberci 500 kg velkoformátových knih, které byly zasaženy lokálními povodněmi. Sušení probíhalo v součtu několika várek zmražených knih celkově 277 dní a z knih bylo vysušeno 2 766 kg vody.

Knihařské práce v Oddělení preventivní konzervace – vazba, převazba

Výroba ochranných obalů v Oddělení preventivní konzervace

Statistické údaje OOKF za rok 2012

Odborné konzultace – mimo NK ČR	53
Exkurze	38
Účast na konferencích – pasivní	11
Účast na konferencích – aktivní (přednášky, poster)	10
Odborné stáže v oboru – české	4
Odborné stáže v oboru – mezinárodní	5
Organizace konferencí	1 ^{*)}
Vzdělávání (přednášky pro veřejnost)	2
Mikrobiologické stěry – celkem	311
• Stěry – v rámci NK ČR	195
• Stěry – pro projekt <i>Hromadná digitalizace historických dokumentů ve spolupráci se společností Google</i>	93
• Stěry – mimo NK ČR	23
Vysoušení knih – interní	přibližně 500 kg knih (21 přepravek)
Vysoušení knih – externí	sušení pro Katastrální úřad Liberec: celkem 277 dní za 461 tis. Kč (vč. DPH); vysušeno 2 766 kg vody
Výroba ochranných obalů v OOKF – celkem	9 455 ks
Výroba ochranných obalů na plotru – pro interní potřebu	5 640 (z toho 1 116 v rámci udržitelnosti Norských fondů)
Výroba ochranných obalů ruční – pro interní potřebu	500
Výroba ochranných obalů na plotru – pro externí potřebu (v rámci VISK)	3 315
Mechanická očista knihovních fondů – celkem	4 787 bm
Mechanická očista knihovních fondů (Klementinum, CD Hostivař, Neratovice)	3 367 bm
Mechanická očista knihovních fondů ve studovnách novodobých fondů – ve spolupráci se studenty VOŠ a SPŠ grafické	1 420 bm
Opravených knih – interní vazba	4 512 svazků
Restaurování pro interní potřebu	240 svazků
Restaurování pro externí subjekty	1
Výstavy (restaurování, instalace, deinstalace, facility report, kontrola klimatických podmínek)	9
Analýzy pro externí subjekty	13
Projekty – podílíme se na:	5
Vedení výzkumných projektů	0
Odpovědný řešitel výzkumného projektu za NK ČR	3
Řešitel výzkumného projektu	5
Příprava projektu	2
Dezinfekce v parách butanolu – v rámci NK ČR	90 knih
Dezinfekce místností nebo depozitářů – v rámci NK ČR	4

^{*)} Konference s názvem *Průzkum fyzického stavu sbírek písemného a obrazového kulturního dědictví aneb jak zjistit stav rozsáhlých sbírek*, která se konala dne 28. 11. 2012 v Zasedacím sále Národní knihovny ČR a byla organizovaná Odborem ochrany knihovních fondů společně s FAMU za institucionální podpory MK ČR. Příspěvky přednášejících budou publikovány v recenzovaném časopise. Přítomno bylo asi 65 odborníků z kulturních institucí z celé České republiky.

Archiv NK

Archiv Národní knihovny ČR (ANK) vznikl v roce 1990. V říjnu 2007 mu byla po splnění podmínek daných zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě udělena odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR akreditace. V síti veřejných archivů je zařazen do skupiny specializovaných archivů. Jeho posláním je shromažďovat, zpracovávat, chránit a zpřístupňovat archivní fondy NK a jejich právních předchůdců, jakož i fondy a sbírky soukromých osob a právnických institucí, které byly knihovně předány nebo byly vyříděny z jejich vlastních fondů. Dále metodicky řídí a kontroluje spisovou službu NK.

Fondy a sbírky ANK jsou postupně zpracovávány a zpřístupňovány prostřednictvím inventářů. V roce 2012 převzal ANK v mimoskartáčním řízení 21 evidenčních jednotek v celkovém rozsahu 7,48 bm. Koncem roku proběhlo skartační řízení, ale dokumenty byly předány do archivu až v lednu 2013, takže budou jako přírůstek vykázány až v tomto roce.

V srpnu 2012 byla v ANK zahájena generální inventura, která byla vyhlášena ve všech archívech ČR odborem archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR (OASSS MV) a bude probíhat do 31. prosince 2013. Do konce roku 2012 byla inventura provedena u 53 fondů a sbírek.

Zpracováno a inventarizováno bylo 0,24 bm archiválií. Počet zpracovaných a inventarizovaných jednotek vzrostl o 356. Celkově došlo ke snížení počtu evidenčních jednotek o 1 338. V současné chvíli tak má archiv 6 998 hlavních evidenčních jednotek (5 015 nezpracovaných, 1 983 zpracovaných, z toho 1 898 inventarizovaných). Snížila se také procentuální zpracovanost fondů. Způsobeno to bylo přehodnocením archivních pomůcek v souvislosti s novou definicí základních archivních pomůcek, jak vyplývá z Pokynů OASSS MV k provedení generální inventury Národního archivního dědictví v archívech ČR v letech 2012/2013. Během provádění inventury archivních fondů došlo též ke změnám ve vymezení evidenčních jednotek na základě nových definic.

Byl vytvořen, uspořádán a inventarizován jeden nový fond (Sbírka hungarik [1545]–1903), jeden fond byl přemanipulován a byl k němu vypracován nový inventář (Rodinný archiv Feketů Galánthai, Uhry 1717–1802), zhotoven byl jeden dodatek ke stávajícímu inventáři (Novokarolinská knihovna Praha 1656–[1777]). Pro neopodstatněnost byly zrušeny dva fondy (Rodinný archiv Esterházyů a Jezuité – Klementinum). Archiválie z těchto fondů byly v prvním případě použity jako základ pro nový fond Sbírka hungarik, v případě druhém byly začleněny do Sbírky archiválií.

Fyzický stav archivních souborů – poškozeno je zhruba 75 % archiválií. Jedná se hlavně o poškození prachem (33,81 %), trhliny a přelomení (30,93 %) a křehkost a lámavost (13,66 %).

ANK využívá služeb Oddělení restaurování NK ČR. Kapacita prací pro archiv je omezena restaurátorskými pracemi na knižním fondu, které byly i v roce 2012 nadstandardní vzhledem k přípravě knih pro Národní digitální knihovnu. Zrestaurovány byly dva kartony fondu Cenzor a revizor židovských knih, tisků a rukopisů Praha 1700–1843 a krabice z 19. století sloužící k uložení rukopisů. Průběžně probíhaly restaurátorské práce na fondu Grégr Prokop, MUDr. [1881]–1914 a k restaurování byla předána pamětní kniha německého akademického spolku Hilaritas z let 1884–1892 ze Sbírky archiválií.

V listopadu 2012 archiv uspořádal odbornou exkurzi s výkladem pro 20 členů sekce specializovaných archivů České archivní společnosti. Dále spolupracoval s Národním archivem na připravovaném sborníku k životnímu jubileu naší přední archivářky a bývalé kolegyně PhDr. Ludmily Kubátové. Byla zkorigována a doplněna bibliografie jejích prací a napsán článek o jejím dlouholetém působení v Archivu NK.

ANK poskytl data do satelitního účtu kultury zpracovávaného Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu.

V souvislosti s novelou zákona o archivnictví a spisové službě byl s účinností od 3. září 2012 vydán nový badatelský řád archivu.

Průběžně byly poskytovány konzultace v oblasti spisové služby pracovníkům knihovny a v listopadu byla provedena namátková kontrola elektronické spisové služby. Archiv spolupracoval na vydání nového Spisového a skartačního řádu NK ČR, který vstoupil v platnost 1. dubna 2012.

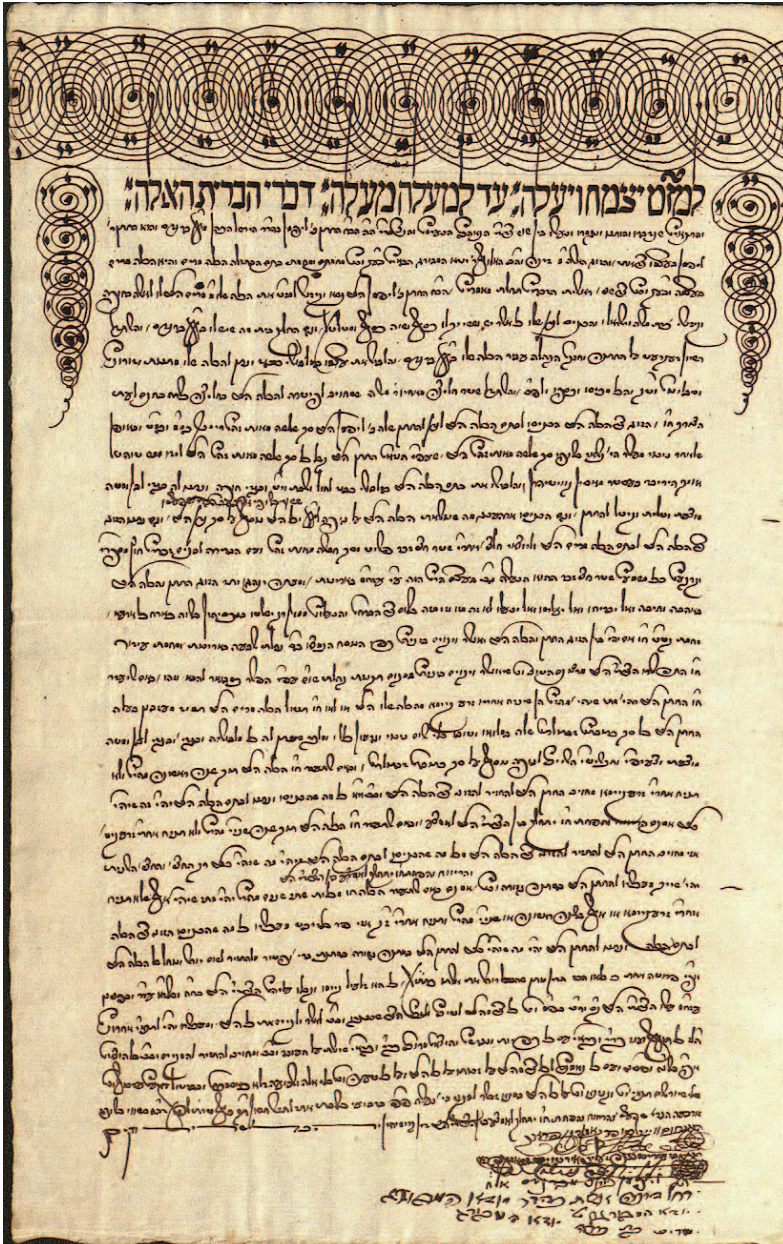
V rámci skartačního řízení archiv připomínkoval skartační návrhy jednotlivých útvarů a provedl odbornou prohlídku dokumentů navržených ke skartaci.

Celkové množství uložených archiválií

Počet fondů a sbírek	68
Běžné metry celkem	427,55 bm
Počet evidenčních jednotek	6 998 ks

Stupeň zpracovanosti archivních souborů (výpočet z metráže)

Zpracováno	66,17 %
Inventarizováno	63,23 %

Svatební smlouva mezi Lipmanem, synem Heršla Katze z Brandýsa, a Mirjam, dcerou Judy Hamburga a Rachel Diny, Praha 1769. ANK, fond Cenzor a revizor židovských knih, tisků a rukopisů Praha 1700–1843.

Referát vnitřního auditu NK

V roce 2012 se interní audit v rámci vnitřních kontrol zaměřil na dopady přijetí novely zákona č. 137/2006 Sb., a to jeho novelizací pod č. 179/2010 Sb., o veřejných zakázkách, z hlediska nutnosti zavedení změn v řízení veřejných zakázek, a to především v Centrálním depozitáři Hostivař (CDH), které byly postihnuty následným auditem č. A 1/2012. Nutnosti změny v procesu organizace výběrových řízení bylo využito právě v tomto následném auditu. Současně byly posouzeny dopady další novely tohoto zákona pod č. 281/2009 Sb., s její účinností od 1. 1. 2011, na stav a procesní řízení veřejných zakázek v CDH.

V rámci auditu byla pozornost věnována identifikaci a řízení rizik ve všech procesech, které v NK ČR probíhají. Rizika v NK ČR byla aktualizována na současný stav a ukázala na nejslabší místa, na která je třeba se zaměřit. Další činností interního auditu bylo prověření vnitřního kontrolního systému NK ČR v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Byly prověřeny všechny funkce řídicí kontroly v NK s tím, že důraz byl položen na činnost příkazce operace, správce rozpočtu a hlavního účetního. Všechny nedostatky zjištěné interním auditorem byly postupně odstraněny a dále byla nastolena kvalitnější kritéria hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti v souladu s vyhláškou č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb. U posledního auditu v roce 2012 se interní auditor zaměřil na prověření připravenosti NK na změnu DPH od 1. 1. 2013. Interní auditor konstatoval připravenost všech útvarů NK na změnu DPH včetně dodržování klíčového zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty ve znění pozdějších předpisů.

Interní auditor rovněž revidoval, na základě aktualizovaného Pokynu MF ČR k jednotnému uplatňování závazných pravidel a doporučení pro výkon interního auditu v orgánech veřejné správy (CHJ-2), směrnice Referátu interního auditu NK i ostatní dokumenty používané v rámci provádění interního auditu v NK.

V souladu s plánem programu pro boj s korupcí podle usnesení vlády ČR č. 1199 ze dne 25. 10. 2006 interní audit využíval především preventivních protikorupčních nástrojů, a to prostřednictvím posuzování účinnosti nastavených procesních kontrol v rámci provádění interních auditů.

Na základě zjištění, která interní auditor v rámci své činnosti zaznamenal, pak lze konstatovat, že prostřednictvím funkční kontroly vedoucích pracovníků a provedených interních auditů nebyly v NK v roce 2012 zaznamenány žádné případy nevhodného nebo neefektivního nakládání s přidělenými finančními prostředky.

Nebyl zaznamenán žádný případ korupčního jednání a žádné kontrolní zjištění nebylo předáno k dalšímu řízení podle zvláštních předpisů.

25. 1. **Na trnitých cestách života a tvorby**
Symposium u příležitosti životního jubilea PhDr. Františka Kautmana, CSc. uspořádala Slovanská knihovna, Společnost Dostojevského v Praze a Katedra rusistiky a lingvodidaktiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.
24. 2. **Slavnostní předání cen Torzo naděje** Nadačního fondu angažovaných nestraníků za spolupráce Slovanské knihovny NK ČR sedmi osobnostem české veřejné scény, které se svým životem a prací zasadily o rozvoj demokracie a občanské společnosti. Ceny obdrželi Jaroslav Bezděk, Stanislav Devátý, Vladimír Hučín, Marta Kubišová, Meda Mládková, Hana Marvanová a Jiří Wonka.
Marta Kubišová při udělení ceny Torzo naděje. Foto: Eva Hodíková
8. 3. **Knižní pirátství – nebezpečí pro literaturu nebo její šance?**
Veřejnou panelovou diskuzi o budoucnosti elektronických knih přenášenou ČT 24 uspořádala NK ČR.
Hosty byli: Jiří Srstka, ředitel divadelní, literární a audiovizuální agentury Dilia, Jiří Vlček, jednatel prodejního portálu elektronických knih Palmknihy.cz, Petra Neomillnerová, spisovatelka, Jiří Fraus, ředitel nakladatelství Fraus, Pavel Koutský, jednatel prvního internetového nakladatelství Freetim(e)publishing, Pavel Císař, zástupce e-book komunity.
11. 3. **Daleko od Moskvy..., aneb Celodenní happening věnovaný dnešnímu Rusku**
Slovanská knihovna prezentovala své aktivity prostřednictvím stánku v klubu Blink.
14. 3. **Vojvodovo (Etnologie české obce v Bulharsku)**
Přednášku Lenky a Marka Jakoubkových uspořádala Slovanská knihovna a Bulharský kulturní institut v Praze.
28. 3. **Nové jevy SOUOSTROVÍ RUSKO**
Přednášku Tomáše Glance o aktuální ruské kultuře v širším kontextu uspořádala Slovanská knihovna a Revolver Revue.
30. – 31. 3. **Noc s Andersenem**
Druhé nocování dětí pracovníků Národní knihovny v Klementinu uspořádala NK ČR a Klub dětských knihoven SKIP v rámci celostátní akce Noc s Andersenem zaměřené na podporu čtenářství.
5. 4. **Seminář SDRUK ke krajské digitalizaci**
Uspořádal Odbor správy fondů ve spolupráci se SDRUK.
20. 4. **Návštěva velvyslance Francie v ČR Pierra Lévyho s chotí**
Prohlídka historických prostor Klementina a výstavy gobelínových replik na motivy Dalimilovy kroniky.

25. 4. **Slavnostní udělení Ceny Rudolfa Medka**
překladaři a tlumočnickovi Milanu Dvořákovi a překladaři a žurnalistovi Liboru Dvořákovi Nadačním fondem angažovaných neustraníků a Slovanskou knihovnou.

Držitelé Ceny Rudolfa Medka pro rok 2012, bratři Libor (vlevo) a Milan Dvořákovi. Foto: Eva Hodíková

10. 5. **Workshop EUROPEANA**
Na podnět Evropské komise uspořádala NK ČR, představeny byly příspěvky českých národních institucí k digitálnímu zpřístupnění evropského kulturního dědictví.

17. – 20. 5. **18. mezinárodní knižní veletrh a literární festival Svět knihy Praha 2012**
Prezentace vydavatelských aktivit NK ČR.

23. 5. **Osud a dílo filozofa Sergeje I. Gessena (1887–1950)**
Mezinárodní kulatý stůl u příležitosti vernisáže stejnojmenné výstavy. Uspořádala Slovanská knihovna.

27. 5.

Život a dílo H. Gordona Skillinga
Mezinárodní konference ke 100. výročí narození kanadského historika, politologa a slavisty byla zahájena v Zrcadlové kapli Klementina pod záštitou a za účasti ministra zahraničních věcí ČR Karla Schwarzenberga a velvyslankyně Kanady v ČR Valerie Raymond. Ve spolupráci s NK ČR.

Plakát k výstavě

28. 5. **Jarní seminář programu VISK 7**
Uspořádal Odbor správy fondů.

1. 6. **Slavnostní pasování na rytíře Řádu krásného slova**
Uspořádaly SKIP a NK ČR za finanční podpory firmy Skanska v Zrcadlové kapli Klementina.

Foto: Eva Hodíková

11. – 12. 6. **Krajské koncepce rozvoje knihoven do roku 2015**
Workshop konaný v Pardubicích uspořádal Knihovnický institut ve spolupráci se SDRUK a Krajskou knihovnou v Pardubicích.

19. 6. **Křest knihy a CD SLEPEC Jána Rakytky**
Uspořádal Nadační fond MATHILDA a NK ČR.

21. 6. **Generální ředitel NK ČR
a jednatele společnosti TEMPUS LIBRI,
spol. s r. o. podepsali
smlouvu o vytvoření faksimile
Kodexu vyšehradského.**

*Podpis smlouvy o vytvoření faksimile
Kodexu vyšehradského. Foto: Eva Hodíková*

21. 6. **Podoby současné české knihy pro děti a mládež**
Přednášku překladatele, spisovatele a vysokoškolského profesora Radka Malého uspořádala NK ČR.

26. 6. **iPADy v dětských knihovnách**
Seminář uspořádal Knihovnický institut ve spolupráci se SKIP a Univerzitou Karlovou v Praze.

27. 6. **Staroslověnská etapa nejstarších českých kulturních dějin**
Přednášku Miroslava Vepřky z Katedry bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci uspořádala NK ČR.

27. 6. **Čtení o Bosně a Hercegovině**
Uspořádalo občanské sdružení Lastavica a NK ČR.

2. 8. **Tisková konference Karla Gotta a Olgy Lounové v Klementinu**
k natáčení videoklipu k písni *Dál za obzor*.

11. – 13. 9. **Knihovny současnosti 2012**
Společná akce Ministerstva kultury ČR, SDRUK a SKIP konaná v Pardubicích. NK ČR se na akci významně podílela organizátorsky, lektorsky a prezentací svých publikací.

1. 10. **Návštěva skupiny švédských knihovníků ze Södertörns högskolebibliotek**
Uspořádal Odbor doplňování a zpracování fondů.

4. 10. **Knihovna roku**
Udělení státní ceny Ministerstva kultury ČR.
Partneři: Ministerstvo kultury ČR,
SKIP.

*Knihovna roku – Obecní knihovna
Ratiškovice. Foto: E. Hodíková*

4. 10. **Staré tisky v rukou restaurátorů**
Přednáška pracovníků Odboru ochrany fondů NK ČR pro veřejnost.

9. 10. **Beseda s ukrajinskou spisovatelkou Oksanou Zabužko**
Uspořádala Slovanská knihovna a Česká asociace ukrajinistů.

15. 10. **Konstantinopol: císařský dvůr a město**
Přednáška prof. Petera Schreiner a prezentace českého vydání jeho knihy Kostantino-
pol. Dějiny a archeologie (Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012).
Uspořádala Slovanská knihovna a Nakladatelství Pavel Mervart.
16. 10. **Arabské jaro**
Besedu uspořádaly Baraka, o. s., Centrum pro kultury Blízkého východu a Severní Afriky
a NK ČR.
17. 10. **TINA B.**
Tisková konference k zahájení stejnojmenného festivalu současného umění spojená
s prohlídkou expozice v areálu Klementina.
25. 10. **Dlouhý život knihám**
Přednáška pracovníků Odboru ochrany fondů NK ČR pro veřejnost.
20. 11. **Porada knihoven s povinným výtiskem a nabídkovou povinností**
Uspořádaly SDRUK a Odbor doplňování a zpracování fondů NK ČR.
21. 11. **Podzimní seminář programu VISK 7**
Uspořádal Odbor správy fondů NK ČR.
28. – 29. 11. **Konference Archivy, knihovny, muzea v digitálním světě 2012**
Partneři: SKIP, Národní archiv.
28. 11. **Co jste netušili o knihách? Průzkum fyzického stavu knihovních fondů po roce 1800**
Přednáška pracovníků Odboru ochrany fondů NK ČR pro veřejnost.
29. 11. **Vánoční jarmark v Klementinu**
Společná akce SKIP a NK ČR. Výtěžek z prodeje rukodělných výrobků, které zhotovili
členové Klubu tvořivých knihovníků SKIP, byl předán Nadačnímu fondu Klíček na provoz
dětského hospice v Malejovicích. NK ČR na akci rovněž prezentovala své publikace.
4. 12. **Češi v Rusku**
Besedu uspořádala Slovanská knihovna a Ruská tradice, o. s.
11. 12. **Tradice stavění betlémů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku**
Přednášku ředitelky Středočeského muzea v Roztokách Zity Suchánkové uspořádala NK ČR.

Školení pro knihovníky z České republiky

Kurzy počítačové a informační gramotnosti	Bezbariérová knihovna (hlavní pořadatel SKIP)
Rekvalifikační knihovnický kurz	MARCMAN
Zpracování elektronických zdrojů	MARC 21 (e-learningové kurzy)
Lektorské dovednosti (hlavní pořadatel SKIP)	Základy akvizice (e-learningový kurz)

Host v Klementinu

Moderátor František Novotný představil veřejnosti každý měsíc prvního pololetí zajímavou osobnost českého kulturního života.

V období leden–květen 2012 to byli: Tomáš Böhm, generální ředitel NK ČR, Jan Rapin, malíř a historik, Alfréd Strejček, herec, Jiří Hubička, sinolog a dramaturg, Harry Anatol Macháček, muzikant.

Salon Ljuby Fuchs

hosté: Eva Joachymová, Petra Oulíková

8. 11. 2011 – 14. 1. 2012

Karel Jaromír Erben

Výstava byla připomínkou 200. výročí básníkovy narození. Představila jej jako autora a významnou osobnost české obrozenecké společnosti 19. století. Básnická sbírka *Kytice z písní národních* patří spolu s pohádkami do zlatého fondu novodobé české literatury. K. J. Erben však byl i historikem, archivářem, folkloristou a sběratelem, editorem, překladatelem, vystudovaným právníkem, slavistou, redaktorem a dramatikem. Šíře jeho působení svědčí o jeho tvůrčím nadání i nesmírné pracovitosti.

Ve spolupráci s Památkovníkem národního písemnictví.

Výstavní chodba v přízemí

15. 11. 2011 – 24. 9. 2012

Výběr z výstavní činnosti Galerie Klementinum 2006–2011

Ředitelská chodba

15. 11. 2011 – leden 2012

Osmanské domy

Výstava fotografií Kateřiny Vytejkové představila domy z různých oblastí, které byly po dlouhou dobu součástí Osmanské říše. Tyto domy pocházejí především z období pozdního novověku a na utváření jejich architektonické podoby mělo vliv mnoho faktorů plynoucích z kosmopolitního charakteru Osmanské říše. Autorka pořídila fotografie při studijních cestách po Anatolii a Balkáně v letech 2006–2010.

Předsálí Všeobecné studovny

9. 12. 2011 – 21. 1. 2012

Zničené kostely severních Čech 1945–1989

Výstava se zabývala tématem likvidace sakrálních památek severních Čech v období 1945–1989. Územně je projekt vymezen bývalým územím Severočeského kraje (včetně okresu Semily), což dnes představuje území Libereckého a Ústeckého kraje. Tento celek zahrnuje celou třetinu zničených památek z celkového republikového počtu. Šlo o téměř sedm set zmizelých památek. Zároveň se jednalo o několik etap, které dokumentovaly různé procesy zániku památek: otázka hraničního pásma, vojenské prostory, nádrže Nehrhanice a Přisečnice, Severočeská hnědouhelná pánev, role církevních tajemníků před rokem 1989. Na výstavě byly prezentovány dosud nezveřejněné fotografie, dokumenty litoměřického biskupství či filmy Národního památkového ústavu dokumentující proces ničení. Výstavu pořádala Společnost pro obnovu památek Úštěcka, FF UK, FF UJEP a NPÚ ve spolupráci s NK ČR.

Galerie Klementinum – Výstavní sál

25. 1. – 23. 3.

Cesty pomoci: Humanitární transporty do zemí jihovýchodní a východní Evropy (1993–1995) ve fotografiích Zdeňka Merty

Výstavu fotografií uspořádala Slovanská knihovna.

Výstavní prostor Slovanské knihovny

Z vernisáže výstavy. Foto: Eva Hodíková

2. 2. – 31. 3. **Smějeme se s kuplety tak jako před lety
Humor v české populární hudbě na přelomu 19. a 20. století**

Výstava z fondu Hudebního oddělení NK ČR představila výběr kupletů, kabaretních popěvků, žertovných výjevů, menších operet a deklamací vydávaných na konci 19. a počátku 20. století v edicích jako např. Švábovy hudební humoristické listy, Švábův český kabaret, Česká veselost, Žertovné zpěvy a scény i další skladby s vtipnými texty a komickými ilustracemi na titulních listech.

Výstavní chodba v přízemí

Foto: Eva Hodíková

březen – září **I. etapa revitalizace Klementina**

Fotografie dokumentující stavební zásahy realizované v rámci I. etapy revitalizace Klementina.

Panely na fasádě v areálu Klementina

16. 3. – 20. 5.

Foto: Eva Hodíková

**Pařížský zlomek Dalimilovy kroniky
Gobelínová replika Věry Mičkové**

Dvacet nádherných iluminací inspirovalo textilní výtvarnici Věru Mičkovou k vytvoření jejich replik – tedy převedení linií těchto italských středověkých iluminací do tapisérie. Autorka pracovala na tomto projektu v letech 2010–2011 a po výstavě v Olomouci představila soubor i v Praze. Tapisérie o rozměrech 70 x 100 cm zachycují epizody z raných českých dějin tak, jak je obsahuje Pařížský zlomek *Dalimilovy kroniky* ze 14. století, který byl na jaře 2005 získán v aukci pro NK ČR. Součástí expozice byla i umělecká kopie iluminovaného rukopisu. Galerie Klementinum – Výstavní sál

1. – 18. 4. **Jeden svět**

Upoutávka na Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech JEDEN SVĚT. Ve spolupráci se společností Člověk v tísni, o. p. s. Hala služeb

4. 4. – 31. 5. **Karel May
Májovka v 21. století**

Výstava z fondů NK ČR k 100. výročí úmrtí autora legendárních májovek, které i v dnešním přetechnizovaném 21. století stále vzbuzují zájem čtenářů i vydavatelů. Předsálí Všeobecné studovny

12. 4. – 31. 5. **Naše nebo cizí
Písemná kultura na Balkáně a střední Evropa ve středověku**

Výstava byla součástí dvacetiměsíčního projektu EMBARK, který probíhal v letech 2010–2012 a byl financován v rámci evropského programu Culture 2007–2013. Za koordinace NK ČR se na něm partnersky podílely Národní knihovna Srbska a sofijský Institut pro bulharský jazyk. Hlavním cílem projektu je zpřístupnění zdigitalizovaných historických psaných dokumentů z oblasti Balkánu v digitální knihovně Manuscriptorium. V rámci projektu byly uspořádány tři simultánní výstavy v Praze, Bělehradě a Sofii s tématem balkánského kulturního dědictví, vzájemných vztahů se střední Evropou a odrazu balkánské kultury v rukopisech a starých tiscích z obou oblastí. K výstavě byl vydán katalog se studiemi

na dané téma a v Sofii se v dubnu 2012 konala závěrečná vědecká konference.
Výstavní chodba v přízemí

23. 5. – 20. 7. **Sergej I. Gessen (1887–1950): Osud a dílo**

Výstavu k 125. výročí narození ruského filozofa uspořádala Slovanská knihovna, autorem expozice byl Anatolij Šitov.

Výstavní prostor Slovanské knihovny

červen – srpen

Zveřejnění výsledků soutěže o nejlepší komiks inspirovaný výstavou Pařížský zlomek Dalimilovy kroniky, Gobelínová replika Věry Mičkové.
Klidová zóna

6. 6. – 4. 7. **Josef Čapek – malíř, básník, spisovatel**

Výstava, kterou pořádala NK ČR ve spolupráci s Památkem K. Čapka, podala ucelenou informaci o životě a díle umělce a ryzího člověka, který poněkud zůstává ve stínu svého celosvětově známého bratra Karla. Na panelech byla zdokumentována jeho literární a výtvarná tvorba i jeho životní příběh; mládí, studia, první společné tvůrčí počátky s bratrem, spolupráce s předválečnou avantgardou, volná malba i práce pro obživu, umělecky naplněná 30. léta 20. století, boj proti totalitě a konec života v koncentračním táboře. Expozici doplnil výběr publikací z fondu NK ČR, na jejichž obsahu i formě se Josef Čapek umělecky podílel.

Výstavní chodba v přízemí

16. 7. – 31. 8. **Povodeň 2002/2012**

Připomenutí událostí živelné katastrofy a záchranných prací v Klementinu

V létě roku 2002 postihly Českou republiku záplavy označované za největší v posledních pěti stech letech. Hladina Vltavy vystoupala zhruba sedm metrů nad svoji obvyklou úroveň, hladina Labe ještě o metr výše. Kromě dalších ekonomických a kulturních škod i lidských tragédií bylo postiženo přes 40 knihoven a zasaženo na statisíce svazků. Díky obětavosti a iniciativě knihovníků a s pomocí řady dobrovolníků, jednotlivců, organizací a firem se velkou část fondů podařilo zachránit. Vznikl vládní program na nápravu povodňových škod, s jehož finančními prostředky i za pomoci věcných a peněžních darů bylo možno hradit náklady na zamrazení zasažených dokumentů, procesy jejich vysoušení, restaurování a reformátování. Významný podíl na dosažených výsledcích v rámci spolupráce kulturních institucí patřil pracovníkům NK ČR. Výstava z archivních materiálů NK ČR.

Výstavní chodba v přízemí a panely na fasádě v areálu Klementina

6. 9. – 12. 10. **Evropská kvetoucí sídla**

Výstava shrnula 10 let účasti českých zástupců v mezinárodní soutěži Evropská kvetoucí sídla – Entente Florale Europe a představila všechna dosud oceněná sídla. Posláním soutěže je cílená podpora představitelů sídel, zástupců soukromých firem i jednotlivých občanů ke spolupráci na zlepšování kvality života, a to zejména s využitím širokého spektra funkčních typů ploch zeleně – od sezónních i trvalých výsadeb květin a keřů přes utváření městských parků a zahrad i uličních stro-

mořadí, budování rekreačních ploch a sportovišť až po vytváření podmínek pro šetrný turistický ruch a rozvoj ohleduplný k životnímu prostředí. Výstava byla určena širokému spektru návštěvníků – laikům i odborníkům, úředníkům i veřejnosti. Jejím cílem bylo motivovat zastupitele i občany dalších našich obcí a měst k účasti na rozvoji místa, kde žijí.

Ve spolupráci se Společností pro zahradní a krajinářskou tvorbu.

Výstavní chodba v přízemí a Révové nádvoří

Foto: Eva Hodíková

10. 9. – 31. 10. **Instytut Pamięci Narodowej**

Výstavu z knižní a časopisecké produkce IPN, uložené ve fondech Slovanské knihovny, připravily Daniela Lehárová a Marta Hrabáková. Uspořádala Slovanská knihovna. Výstavní prostor Slovanské knihovny

20. 9. – 4. 11. **Zachovat!**

Staré tisky v rukou restaurátora

Výstava ukázala nejen srovnání historické knižní vazby poškozené a zrestaurované, ale přiblížila i postupy a metody, jaké se používají k její ochraně. Úkolem restaurátora a konzervátora je zastavit degradační procesy, ale také opravit vzniklá poškození, která jsou způsobena přirozeným stárnutím, častým používáním, ale mnohdy i v minulosti nevhodným uložením a špatnou manipulací. Restaurátor je vázán respektem k historické hodnotě restaurovaného předmětu, jeho zásahy musí být reverzibilní a vzhledem k předmětu co nejšetrnější.

Vystavené historické knižní vazby

Foto: Eva Hodíková

pro NK ČR a Muzeum Jindřichohradecka restaurovali studenti IV. ročníku oboru Konzervátorství a restaurátorství Vyšší odborné školy grafické a Střední průmyslové školy grafické v Praze jako své maturitní práce. Kromě restaurovaných artefaktů byly vystaveny i ukázky studentských prací ze současné knižní vazby, kaligrafie a kopie vzácných historických listin. Ve spolupráci s Vyšší odbornou a Střední průmyslovou školou grafickou v Praze. Galerie Klementinum – Výstavní sál

20. 9. – 4. 11. **Zachovat!**

Staré tisky v rukou restaurátora

Prezentace prací studentů a absolventů Střední průmyslové školy grafické, oboru Konzervátorství a restaurátorství, odkazující na výstavu Zachovat! ve Výstavním sále GK. NK ČR s touto školou dlouhodobě spolupracuje, umožňuje jejím studentům, aby zde využili svou preciznost, dovednost a uplatnili znalosti metod údržby a renovace uměleckých památek v konzervátorské a restaurátorské praxi. Tato činnost je pro obě strany velmi přínosná a za zmínku jistě stojí i to, že mezi iniciátory jednorázového čtyřletého studia restaurování historických knižních vazeb a listin patřil Josef Vyskočil, zakladatel restaurátorské dílny pražského Klementina.

Ve spolupráci s Vyšší odbornou a Střední průmyslovou školou grafickou v Praze.

Klidová zóna

27. 9. – 30. 10. **Královna Dagmar, česká princezna**

Česká verze panelové výstavy, která byla součástí projektu *Dagmar800* a byla zahájena v dánském Ribe, připomněla osmisté výročí úmrtí významné osobnosti česko-dánských vztahů, královny Dagmar. V české historii se s ní setkáváme jako s princeznou Markétou Drahomírou, dcerou českého krále Přemysla Otakara I. a jeho první manželky Adléty Míšeňské a nevlastní sestrou svaté Anežky České, která se provdala za Valdemara II. Vítězného. Výstava nabídla návštěvníkům historická fakta i legendy, které o spřízněných vládnoucích rodech Přemyslovců a Valdemarovců sepsali čeští a dánští historici.

Vernisáže se zúčastnila Miroslava Němcová, předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, Christian Hoppe, velvyslanec Dánska v ČR, a Zdeněk Lyčka, velvyslanec ČR v Dánsku.

Ve spolupráci s Velvyslanectvím ČR v Dánsku a Severskou obchodní komorou v ČR. Ředitelská chodba

17. 10. – 31. 10.

TINA B. / Festival současného umění

Sedmý ročník mezinárodního festivalu TINA B. se konal na několika místech v Praze, mimo jiné i v prostorách Klementina. V roce 2012 představila TINA B. světové umění, jehož pojící linkou bylo sousloví ART AND HAPPINESS. Snahou umělců, kteří se letos na festivalu představili, bylo vzbudit svými díly v divácích pozitivní emoce, úsměvy i pocit štěstí, a tím je alespoň na malou chvíli odpoutat od starostí všedního dne.

Ve spolupráci s Vernon CONSULTING s. r. o. Výstavní chodba v přízemí, Hala služeb a exteriéry areálu Klementina

Instalace v rámci projektu TINA B / Festival současného umění na Révovém nádvoří.

Foto: Eva Hodíková

5. 11. 2012 – 6. 2. 2013

Josef Lada

Výstava k 125. výročí narození malíře, ilustrátora a spisovatele připomněla jeho bohatou tvorbu.

Ředitelská chodba

9. 11. 2012 – 19. 1. 2013

Foto: Eva Hodíková

Zuzana Kadlecová / Hebrejské variace

Výstava obrazů akademické malířky Zuzany Kadlecové, inspirovaná hebrejskými příběhy a hebrejským písmem, byla doplněna maketami hebrejských rukopisů z historického fondu NK ČR. Obraz a text se zde setkaly ve společném prostoru, aby vyprávěly jeden příběh. Jedním z bezprostředních podnětů autorčina zájmu o židovské téma byla mediálně sledovaná kauza tzv. Saravalovy sbírky, jedné z mnoha kolekcí, které byly poznamenány děsivými následky druhé světové války. V roce 2012

uplynulo 10 let od zahájení jednání o navrácení této mimořádné sbírky, tehdy uložené v NK ČR. Navrácení Saravalovy sbírky bylo gestem dobré vůle ze strany vlády ČR vůči Polsku, neboť zákonné předpoklady k vydání sbírky neexistovaly. Výstavní chodba v přízemí

15. 11. 2012 – 4. 1. 2013

František Václav Mareš (1922–1994). Příběh českého a rakouského slavisty

Výstavu uspořádala Slovanská knihovna, Masarykův ústav a Archiv Akademie věd ČR, v. v. i., a Slovanský ústav Akademie věd ČR, v. v. i. Autory výstavy byli Hana Klínková, Emílie Bláhová, Václav Konzal a Milada K. Nedvěďová.

Výstavní prostor Slovanské knihovny

Plakát k výstavě

16. 11. 2012 – 13. 1. 2013

České historické betlémy

Výstava prezentující kolekci historických betlémů od 18. do počátku 20. století z majetku Muzea betlémů v Karlštejně byla pořádána u příležitosti 450. výročí postavení prvního betlému v českých zemích, které se uskutečnilo právě v areálu Klementina, v kostele sv. Klimenta. Vystavené exponáty byly vytvořeny z tradičních i méně obvyklých materiálů, k vidění byly betlémy ze dřeva, papíru, cukru, chleba či skla. Slavnostního zahájení se zúčastnil i sekretář arcibiskupa pražského, Mgr. Tomáš Roule, který přečetl osobní dopis kardinála Dominika Duky, arcibiskupa pražského, metropolitě a primase českého. Ve spolupráci s Muzeem betlémů Karlštejn. Galerie Klementinum – Výstavní sál

Foto: Eva Hodíková

20. 11. 2012 – 31. 1. 2013

Příroda v obrazech

Prezentace nejlepších fotografií projektu Wikipedia Commons.

Výstava se uskutečnila ve spolupráci se skupinou studentů z Vyšší odborné školy informačních služeb v Praze.

Klidová zóna

prosinec 2012 – leden 2013

Novoročenky NK ČR z let 2000–2012

Předsálí Všeobecné studovny

I. Odborné texty z oblasti knihovnictví, informační vědy a knižní kultury

a) sborníky, příručky, studie, bibliografie, propagační materiály

Bibliografie Zdenky Bergrové 2005–2011

Uspořádala Hana Opleštilová

Dodatek k bibliografii Zdenky Bergrové, jedné z nejvýraznějších postav české překladatelské obce v oblasti literárněvědné rusistiky a básničky, jež byla vydána v roce 2005 pod názvem *Úlety a troufalá falza Zdenky Bergrové. Bibliografie 1945–2005*. Chronologicky doplňuje vydání soupisu tvorby a podává ucelený přehled činnosti autorky do roku 2008, následně představuje tisky a vydání z pozůstalosti. Součástí dodatku k bibliografii jsou rovněž články o tvorbě Zdenky Bergrové a odkazy na hesla o ní v encyklopediích.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2012, 1. vydání, 35 stran (Bibliografie Slovanské knihovny, sv. 79)

ISBN 978-80-7050-607-3

Manu propria...

Sborník příspěvků k životnímu jubileu

PhDr. Aleny Richterové, CSc.

K vydání připravily Zuzana Adamaitis a Tereza Paličková

Celkem devatenáct autorů se podílelo na vzniku sborníku vydaného u příležitosti životního jubilea PhDr. Aleny Richterové, pracovnice Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny ČR, jenž je výrazem díky za její přínos pro vědecké bádání i knihovědné školství a vzdělávání začínajících odborných knihovníků či bibliografů.

Témata jednotlivých příspěvků sborníku jsou rozmanitá, sahají od mapování významu rukopisů v historických knihovních fondech přes příspěvky zabývající se pozoruhodnými dokumenty nalezenými v knihovnách, literární historií, zajímavostmi z historiografie až po knihovědnou problematiku. Nechybí ani osobní vzpomínka na studijní léta a počátky vědecké práce jubilantky.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, 1. vydání, 288 stran

ISBN 978-80-7050-614-1

Naše nebo cizí.

Písemná kultura na Balkáně a střední Evropa ve středověku / Ours or Alien. Written Culture in the Balkans and Central Europe in the Middle Ages

Česko-anglická publikace byla vydána v rámci mezinárodního projektu EMBARK (Enhance Manuscriptorium through Balkan Recovered Knowledge) a u příležitosti stejnojmenné výstavy, která se konala v Národní knihovně ČR od 12. 4. do 31. 5. 2012. Obsahuje eseje partnerů projektu z Bulharska, Česka a Srbska se zaměřením na rukopisy, staré tisky a další historické písemné materiály z balkánsko-slovanské oblasti. Ústředním tématem je vztah mezi kulturami ve střední Evropě a na Balkáně ve středověku. Součástí publikace je CD s texty a obrázky.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, 1. vydání, 98 stran + CD

ISBN 978-80-7050-606-6

Národní knihovna České republiky.

Výroční zpráva 2011

Výroční zpráva instituce shrnuje podstatné události a oblasti působení v roce 2011.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, dostupné

z: <http://www.nkp.cz/o-knihovne/soubory/ostatni/vz2011.pdf>

ISSN 1804-8625 (Online)

National Library of the Czech Republic.

Annual Report 2011

Překlad Kateřina Millerová, Sean Mark Miller

Anglická verze výroční zprávy Národní knihovny ČR za rok 2011.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, dostupné z:

<http://www.en.nkp.cz/files/other/ar2011.pdf>

ISSN 1804-8633 (Online)

Rukopisy ze sbírek Tomáše Antonína Putzlachera, Michala Schustera a dalších nešlechtických bibliofilů ve fondu pražské lobkowiczské knihovny v Národní knihovně České republiky

Milada Svobodová

Pražská knihovna hořínko-mělnické větve roudnických Lobkowiczů patří k nejvýznamnějším středoevropským šlechtickým knihovnám sběratelského charakteru. Od svého vzniku na sklonku 18. století byla totiž cílevědomě rozšiřována nákupy z pozůstatostí význačných bibliofilů. Do NK se pražská lobkowiczská knihovna dostala roku 1928, kdy ji stát vykoupil. Nejcennější část, kolekce rukopisů z 9.–19. století, však dosud není odpovídajícím způsobem zpřístupněna odborné veřejnosti. Předkládaný katalog rukopisů podchycuje přibližně pětinu fondu, tzn. rukopisy pocházející z knihoven nešlechtických bibliofilů. Původci dvou největších sbírek, advokát a univerzitní syndik Tomáš Antonín Putzlicher († 1796) a profesor a děkan právnické fakulty Michal Schuster († 1834), byli profesně spjati s pražskou univerzitou, menšími celky jsou zastoupeni např. Emanuel Ferdinandí († 1815?), úředník guberniální účtárny, jehož proslulá sbírka byla zcela rozptýlena, či někdejší adjunkt univerzitní knihovny Leopold Jan Šeršník († 1814), který po odchodu z Prahy vybudoval další knihovnu ve slezském Těšíně, a mnozí další. Publikace, jež přináší ve dvou svazcích stručné životopisy majitelů rukopisů, dějiny a charakteristiku jejich sbírek i detailní popisy středověkých a raně novověkých rukopisů, je vybavena obsáhlými rejstříky a obrazovými přílohami.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, 1. vydání, 2 svazky, 682 stran
ISBN 978-80-7050-597-7

Směrnice IFLA

Služby veřejných knihoven

K vydání připravily Christie Koontz a Barbara Gubbin

Nové směrnice pro činnost veřejných knihoven na prahu 21. století, jež jsou výsledkem práce Stálého výboru sekce IFLA pro veřejné knihovny (Standing Committee for Public Libraries), jsou koncipovány tak, aby poskytly knihovníkům a informačním pracovníkům odbornou pomoc ve většině situací – při rozvoji efektivních služeb, budování kvalitních sbírek a zabezpečování dostupnosti všech informačních zdrojů dle potřeb a dle požadavků místní komunity. V současném složitém světě informací je pro knihovníky a informační pracovníky důležité, aby při vyhledávání poznatku a informací uspěli, a aby každá veřejná knihovna byla dynamickým a primárně veřejně přístupným místem, schopným aktivně reagovat na neustále se měnící informační potřeby. Česká verze, k jejímuž publikování dostala NK ČR souhlas od vedení IFLA, je

pro větší využitelnost v našem prostředí doplněna texty knihovnických zákonů z České republiky a ze Slovenské republiky, stejně jako národními verzemi standardů pro veřejné knihovny.
Národní knihovna ČR, Praha 2012, 1. vydání, 204 stran
ISBN 978-80-7050-612-7

Standard pro dobrou knihovnu

Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky

Metodický pokyn, který stanovuje základní kvantitativní a kvalitativní podmínky pro poskytování knihovnických služeb pro knihovny zapsané v evidenci knihoven Ministerstva kultury ČR, vychází z obecných principů Manifestu IFLA/UNESCO o veřejných knihovnách a návazné směrnice IFLA: Služby veřejných knihoven z roku 2010.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, 1. vydání, 12 stran
ISBN 978-80-7050-616-5

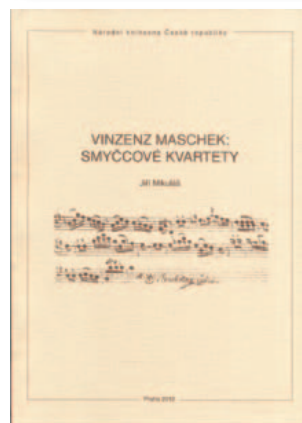

Vinzenz Maschek: Smyčcové kvartety

Jiří Mikuláš

Edice pěti smyčcových kvartetů Vincenze Maschka (1755–1831), vydaných v edici Fontes musicae, vychází z dobových opisů ze sbírky rodiny Strachotů, uložených v Hudebním oddělení Národní knihovny ČR. Publikaci mohou využívat hudebníci pro interpretační účely, badatelé ke studijním účelům a může vhodně doplnit fondy hudebních oddělení knihoven nejen v České republice. Úvodní studie a ostatní texty jsou v češtině a angličtině.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, 1. vydání, 128 stran
ISBN 978-80-7050-601-1
ISMN 979-0-9004025-0-9

b) periodika

Knihovna

Roč. 23, č. 1, 2 (2012)

Odborný časopis pro obor knihovnictví a informační věda s přesahem do hraničních oborů.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

ISSN 1801-3252

Knihovna plus

Roč. 8, č. 1, 2 (2012)

Elektronický časopis pro obor knihovnictví a informační věda a související obory.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 2x ročně.

Dostupný z: <http://knihovna.nkp.cz>

ISSN 1801-5948

O. K. – Ohlášené knihy

Roč. 20, č. 1–24 (2012)

Elektronické periodikum přinášející přehled o knihách ohlášených Národní agentuře ISBN v ČR, Národní agentuře ISMN v ČR a Agentuře CIP. Jedná se o expresní informace určené knihovnám, nakladatelům, knihkupcům a distributorům.

Národní knihovna ČR, 2005–. Periodicita 24x ročně.

Dostupný z: <http://sigma.nkp.cz/web/ok.htm>

ISSN 1801-6391

Přirůstky odborné literatury ve fondu Slovanské knihovny

Roč. 22 (38), č. 1–4 (2012)

Elektronický čtvrtletník, který informuje o nových titulech ve fondu Slovanské knihovny. Knihy jsou tříděny tematicky podle Mezinárodního desetinného třídění.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, 2005–. Periodicita 4x ročně.

Dostupný z: http://www.nkp.cz/slk_novinky

ISSN 1802-3797

II. Publikace Slovanské knihovny

Ruská pomocná akce v Československu: historie, význam dědictví (k 90. výročí zahájení)

Sestavili Lukáš Babka a Igor Zolotarev

Kolektivní monografie čerpající z obsahu mezinárodní odborné konference „Ruská pomocná akce: historie, význam dědictví (k 90. výročí zahájení)“, která se uskutečnila ve dnech 4. – 5. 10. 2011 v Klementinu. Příspěvky publikované v ruštině spolu s českým resumé analyzují průběh, význam i dědictví československého vládního projektu Ruské pomocné akce. Zaměřují se rovněž na hlavní postavy, které díky finanční podpoře čs. vlády dosáhly světové proslulosti.

Knihka vydaná ve spolupráci NK ČR – Slovanské knihovny a občanského sdružení Ruská tradice je určena široké odborné veřejnosti věnující se problematice ruské emigrace 20. století.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna a občanské sdružení Ruská tradice, Praha 2012, 1. vydání, 359 stran, (Publikace Slovanské knihovny č. 71)

ISBN 978-80-7050-609-7 (Národní knihovna ČR. Praha)

ISBN 978-80-905145-1-5 (Ruská tradice. Praha)

Soupis pramenů k dějinám národů Ruska, Ukrajiny a Běloruska do roku 1945 z archivů České republiky (Díl VII: Archivy Jihomoravského kraje)

Sestavila Blanka Szunyogová

Sedmý svazek bibliografické řady mapující archivní dokumenty k dějinám národů Ruska, Ukrajiny a Běloruska do roku 1945 v českých archivech obsahuje 1806 záznamů pocházejících z archivů bývalého Jihomoravského kraje (podle současného územně správního uspořádání kraje Jihomoravského, Zlínského a části Kraje Vysočina), tedy z Moravského zemského archivu v Brně, státních okresních archivů, Archivu města Brna a podnikových archivů. Jeho součástí je rovněž jmenný rejstřík.

Podklady pro publikaci připravuje odbor archivní správy a spisové služby MV ČR ve spolupráci s NK ČR – Slovanskou knihovnou. Publikace je přínosná při studiu česko-ruských, česko-ukrajinských a česko-běloruských vztahů.

Národní knihovna ČR – Slovanská knihovna, Praha 2012, 1. vydání, 341 stran, (Bibliografie Slovanské knihovny č. 78)

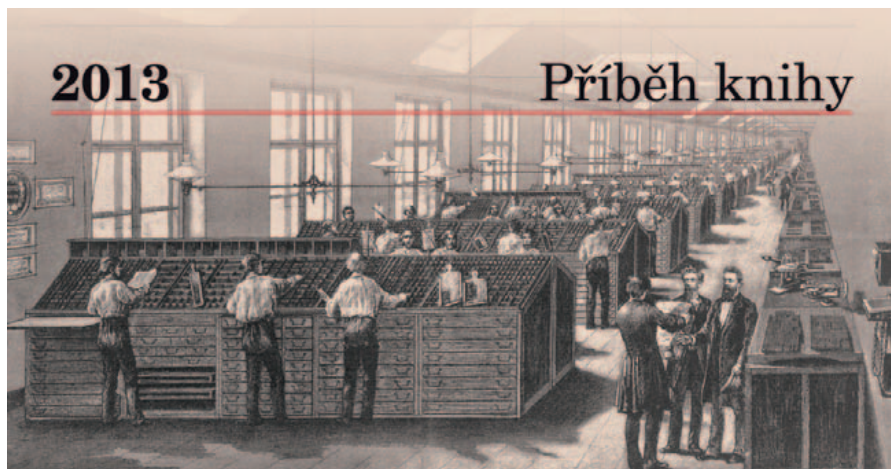
ISBN 978-80-7050-608-0

III. Ostatní

Stolní kalendář na rok 2013 „Příběh knihy“

Kalendář byl vytvořen ve spolupráci Národní knihovny s Oddělením knižní kultury Knihovny Národního muzea. Týden po týdnu vypráví „příběh knihy“, od jejího zrození v okamžiku prvního kontaktu nakladatele se spisovatelem až po konečnou distribuci ke čtenáři, a zároveň ukazuje mimořádné bohatství českých knihoven, které zdaleka neuchovávají pouze knižní celky. Obrazový doprovod zahrnuje ukázky rukopisů spisovatelů, nakladatelů, ilustrátorů, sazby písma s originálními literami, knihařského zpracování včetně příkladů uměleckých knižních vazeb a knihařského náčiní. Nechybí ani jedinečné knižní obálky, práce ilustrátorů, autorské štočky, zajímavá exlibris a v závěru i originální nakladatelská reklama.

Národní knihovna ČR, Praha 2012, rozměr 29 x 15 cm

Národní knihovna ČR děkuje nejen všem uvedeným dárcům, ale i dalším občanům, kteří knihovnu obdarovali anonymně.

Knižní dary

A

ADALBERT STIFTER VEREIN

Mnichov, Německo

Adamovič Marina

New York, USA

Agičić Damir

Záhřeb, Chorvatsko

Aizpurvit Jekaterina

Praha, Česko

AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
UND DER LITERATUR

Mohuč, Německo

AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

Praha, Česko

ALBERTINA ICOME PRAHA, s. r. o.

Praha, Česko

ARGO, nakladatelství

Praha, Česko

Arnautová Majta

Praha, Česko

Aschenbrenner Vít

Klatovy, Česko

ASTRONOMICKÝ ÚSTAV SLOVENSKÉ
AKADEMIE VĚD

Tatranská Lomnica, Slovensko

Azrikan Dina

Highland Park, USA

B

Babka Lukáš

Praha, Česko

Bakula Bogusław

Poznaň, Polsko

Baron Roman

Praha, Česko

Bárta Jan

Praha, Česko

Bäumler Harald

Amberg, Německo

Begunov Jurij

Sankt-Petěrburg, Rusko

BELARUS IN FOCUS

Varšava, Polsko

Bělohávek Alexander

Praha, Česko

Belov Sergej

Sankt-Petěrburg, Rusko

Bergr Věroslav

Praha, Česko

Bernátek Jan

Praha, Česko

Bernovská Radka

Praha, Česko

Bernsteinová Oru

Praha, Česko

Besedová Petra

Hradec Králové, Česko

Bezgodov Aleksej

Novgorod, Rusko

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ PETRE DULFU

Baia Mare, Rumunsko

BIBLIOTEKA JAGIELLOŃSKA

Krakov, Polsko

BIBLIOTEKA NARODOWA

Varšava, Polsko

BIBLIOTEKA ROSSIJSKOJ AKADEMII NAUK

Sankt-Petěrburg, Rusko

BIGG BOSS, s. r. o.

Praha, Česko

Bjeliš Aleksa

Záhřeb, Chorvatsko

Bláha Josef

Praha, Česko

Blašків Oksana

Siedlce, Polsko

Bleskina Oľga Nikolajevna

Sankt-Petěrburg, Rusko

Bogdanova T. A.

Sankt-Petěrburg, Rusko

Böhm Tomáš

Praha, Česko

Borisov Borislav

Plovdiv, Bulharsko

Borjak Tatjana
Kyjev, Ukrajina
BOTANICKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

BRILA MUSEUM
Bräila, Rumunsko

Brauneis Walter
Vídeň, Rakousko

BREPOLS PUBLISHERS
Turnhout, Belgie

Brod Petr
Praha, Česko

Broum Jan
Praha, Česko

Buhociu Dragoş Horia
Bukurešť, Rumunsko

Bukovskaja Tamara
Sankt-Petěrburg, Rusko

Bzonková Radka
Praha, Česko

C

CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS
Cambridge, Velká Británie

CARL FRIEDRICH VON SIEMENS STIFTUNG
Mnichov, Německo

Cejtlin Jevsej
Chicago, USA

CENTRALNA VYBORČA KOMISIJA
Kyjev, Ukrajina

LE CENTRE RÉGIONAL LIVRE ET LECTURE
Amiens, Francie

CENTRO INTERNAZIONALE STUDI DI
ESTETICA
Palermo, Itálie

CENTRUM INFORMAČNÍCH A
KNIHOVNICKÝCH SLUŽEB
VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ
Praha, Česko

CENTRUM PRO DOKUMENTACI
MAJETKOVÝCH PŘEVODŮ KULTURNÍCH
STATKŮ OBĚTÍ 2. SVĚTOVÉ VÁLKY
Praha, Česko

COLLEGIUM BOHEMICUM, o. p. s.
Ústí nad Labem, Česko

COMMISSARIAT GÉNÉRAL AUX RELATIONS
INTERNATIONALES DE LA COMMUNAUTÉ
FRANÇAISE DE BELGIQUE
Brusel, Belgie

COMUNE DI BOLZANO
Bolzano, Itálie

COMUNE DI FIRENZE
Fidline Valdarno, Itálie
Conley Patrick
Berlín, Německo
Corness Patrick
Leeds, Velká Británie

Č

Čechová Marie
Ústí nad Labem, Česko

Čermák Václav
Praha, Česko

ČERNOŠICKÁ INVESTIČNÍ, s. r. o.
Černošice, Česko

ČESKÁ OBEC SOKOLSKÁ
Praha, Česko

ČESKÁ TELEVIZE
Praha, Česko

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
Praha, Česko

ČESKÉ CENTRUM
Moskva, Rusko

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
Praha, Česko

Čičerjukin-Mejngardt Vladimir
Moskva, Rusko

D

DAILY PRESS „VIJESTI“
Podgorica, Černá Hora

Danilin Jurij
Jekatěrinburg, Rusko

DE AGOSTINI
Varšava, Polsko

Delevová Inka
Sofie, Bulharsko

Demenok Jevgenij
Oděsa, Ukrajina

DEPARTMENT OF SLAVIC AND EASTERN
EUROPEAN STUDIES
Gent, Belgie

DEUTSCHES LITERATURARCHIV MARBACH
Marbach, Německo

DIFROLOGICKÝ KLUB
Praha, Česko

Đilas Gordana
Novi Sad, Srbsko

Dluhošová Táňa
Olomouc, Česko

Dojkov Jurij
Archangelsk, Rusko

DOM RUSSKOGO ZARUBEŽ'JA IM.

A. I. SOLŽENICYN

Moskva, Rusko

Donenko Nikolaj

Moskva, Rusko

Dosoudilová Jitka

Pardubice, Česko

Doubrovová Jarmila

Praha, Česko

Drahoňovský Libor

Lomnice nad Popelkou, Česko

DRUKARNJA „RUTA“

Kamjanec Podilskyj, Ukrajina

DRŽAVNI ARHIV CRNE GORE

Cetinje, Černá Hora

Dubský Jakub

Varnsdorf, Česko

Dudášková Julia

Prešov, Slovensko

Dufek Vladimír

Žurica Dušan

Slovensko

Dušková Lenka

Olomouc, Česko

Dvořák Vratislav

Nejdek, Česko

Dyrlich Benedykt

Budyšín, Německo

Dzuppa Peter

Viničné, Slovensko

E

ECONOMIA, a. s.

Praha, Česko

EDITURA UNIVERSITARĂ

Bukurešť, Rumunsko

EMI CZECH REPUBLIC, s. r. o.

Praha, Česko

EMP MUSIC, s. r. o.

Zlín, Česko

EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

A EUROPEI DE NORD

Stockholm, Švédsko

EUROPEAN AZERBAIJAN SOCIETY

Londýn, Velká Británie

EUROPEAN HUMANITIES UNIVERSITY

Vilnius, Litva

F

FACULTY OF COMMUNICATION AND PUBLIC
RELATIONS NATIONAL SCHOOL OF POLITICAL

STUDIES AND PUBLIC ADMINISTRATION

Bukurešť, Rumunsko

Fantlová Tereza

Praha, Česko

Fedorova Tamara

Sankt-Petěrburg, Rusko

Fialová Ingeborg

Olomouc, Česko

Filipčuk Zenovija

Lvov, Ukrajina

Filipova Natal'ja

Kyjev, Ukrajina

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY

PARDUBICE

Pardubice, Česko

Fleishman Lazar

Stanford, USA

Fodoran Florin

Rumunsko

Foletti Ivan

Lausanne, Švýcarsko

Franta Vladimír

Praha, Česko

Freemanová Michaela

Kamenný Přívoz, Česko

G

Galejeva Tamara

Jekatěrinburg, Rusko

GALÉN, s. r. o.

Praha, Česko

GALERIE ZDENĚK SKLENÁŘ, s. r. o.

Praha, Česko

Gavrilina A. V.

Riga, Litva

Georgieva Rumjana

Praha, Česko

Gerber Lilia

Praha, Česko

GOETHE-INSTITUT PRAG

Praha, Česko

Gorbanevskaja Natal'ja

Paříž, Francie

GOSUDARSTVENNAJA PUBLIČNAJA

NAUČNO-TECHNIČESKAJA BIBLIOTEKA RAN,

SIBIRSKOJE OTDELENIJE

Novosibirsk, Rusko

GOVERNMENT PR AND MEDIA OFFICE

Lublaň, Slovinsko

Grigorov Dobromir
Sofie, Bulharsko
Gronefeld Ingo
Gelsenkirchen, Německo
Gurova Nataľja
Sarov, Rusko
GYMNÁZIUM INTEGRA
Brno, Česko

H

Haburajová Lenka
Nitra, Slovensko
Hajn Petr
Brno, Česko
Harbuľová Lubica
Prešov, Slovensko
HARPERCOLLINS PUBLISHERS
Londýn, Velká Británie
Hartl Karla
Toronto, Kanada
Heaster Marcus
Surrey, Velká Británie
HERDER INSTITUT
Marburg, Německo
Hermann-Schneider Hildegard
Innsbruck, Rakousko
Hojda Zdeněk
Praha, Česko
Hora Michal
Praha, Česko
Horbač Ju.
Kyjev, Ukrajina
Hrabáková Marta
Praha, Česko
Hrabal Milan
Varnsdorf, Česko
HRVATSKI INSTITUT ZA POVIJEST
Záhřeb, Chorvatsko
Huňáček Václav
Praha, Česko
Husinec Renata
Křiževci, Chorvatsko

CH

Chalupka Lubomír
Bratislava, Slovensko
Charvát Petr
Plzeň, Česko
CHINA NATIONAL PUBLICATIONS
IMPORT AND EXPORT
CORPORATION
Peking, Čína

Chotaš Jiří
Praha, Česko
Christov Dimităr
Sofie, Bulharsko

I

Iljašenko Marie
Praha, Česko
INDIES MG
Brno, Česko
INFORMACIONNO-KUL'TURNYJ CENTR
„RUSSKAJA EMIGRACIJA“
Sankt-Petěrburg, Rusko
IN IUSTITIA, o. s.
Praha, Česko
INSTITUT BOHUSLAVA MARTINŮ
Praha, Česko
INSTITUT FÜR OSTEUEROPÄISCHE
GESCHICHTE
Viedeň, Rakousko
INSTITUT SLAVJANOVEDENIJA RAN
Moskva, Rusko
INSTITUTE OF PALEOBIOLOGY POLISH
ACADEMY OF SCIENCES
Varšava, Polsko
INSTYTUT FILOLOGII SLOWIANSKIEJ
UNIWERSITETU IM. A. MICKIEWICZA
W POZNANIU
Poznaň, Polsko
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Varšava, Polsko
INTERNATIONAL CIVIL AVIATION
ORGANIZATION
Montreal, Kanada
Iotkovskaja Lidija Aleksandrovna
Moskva, Rusko
ISLÁMSKÁ NADACE
Praha, Česko
ISTITUTO STORICO SAN JOSEMARÍA ESCRIVÁ
Řím, Itálie
Ivanič Peter
Nitra, Slovensko
Ivaničková Edita
Bratislava, Slovensko
Ivanova Diana
Plovdiv, Bulharsko

J

Jambor Petr
Jančárková Julie
Praha, Česko

JAPANESE SOCIETY FOR SLAVIC AND EAST
EUROPEAN STUDIES – KYOTO UNIVERSITY
Kjóto, Japonsko

Jaremij Vasyl'
Praha, Česko

Jarošová Helena
Praha, Česko

Ješina Ondřej
Olomouc, Česko

Ježek Jiří
Plzeň, Česko

Jílek Viktor
Olomouc, Česko

Jíša Jan
Praha, Česko

K

Ka Aležna
Drohobyč, Ukrajina

Kajznerová Tamara
Praha, Česko

Kalenská Ivana
Praha, Česko

Kaleta Petr
Praha, Česko

Kalina Petr
Brno, Česko

Kalousová Julie
Domažlice, Česko

KAMENĚ VYDAVATELSTVÍ
Codogno, Itálie

Kardyni-Pelikánová Krystyna
Brno, Česko

KATEDRA PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE
UNIVERZITY HRADEC KRÁLOVÉ
Hradec Králové, Česko

KATEDRA RELIGIONISTIKY FILOZOFICKÉ
FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY
Brno, Česko

KATEDRA SLAVISTIKY FILOZOFICKÉ
FAKULTY OSTRAVSKÉ UNIVERZITY
Ostrava, Česko

Kecman Zdravko
Banja Luka, Bosna a Hercegovina

Kindlerová Anežka
Praha, Česko

Kindlerová Rita
Praha, Česko

Klapka Jiří
Praha, Česko

Klement'jev Aleksandr
Paříž, Francie

Klimčuk Fjodor
Minsk, Bělorusko

Klímová Milena
Praha, Česko

Klinghammer Rudolf
Wesseling, Německo

KLUB POLSKIEJ KSIĄŻKI I PRASY KSIĘGARNIA
– KNIHKUPECTVÍ DANA WIRTHOVÁ
Český Těšín, Česko

Klusáková Luda
Praha, Česko

KNIHOVNA FILOZOFICKÉHO ÚSTAVU AV ČR,
v. v. i.
Praha, Česko

KNIHOVNA GENDER STUDIES, o. p. s.
Praha, Česko

KNIHOVNA CHEMIE PŘÍRODOVĚDECKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY
Praha, Česko

KNIHOVNA JANA PALACHA FILOZOFICKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY
Praha, Česko

KNIHOVNA ORIENTÁLNÍHO ÚSTAVU AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

KNIHOVNA OSTRAVSKÉ UNIVERZITY
Ostrava, Česko

KNIHOVNA ÚSTAVU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTY UNIVERZITY
KARLOVY
Praha, Česko

Knoll Vladislav
Praha, Česko

Kobrin Kirill
Praha, Česko

Kodet Josef
Jihlava, Česko

Koleva Marija
Sofie, Bulharsko

Kopecká Michaela
Praha, Česko

Kopřivová Anastasia
Praha, Česko

Kosik Ol'ga
Moskva, Rusko

Kosik Viktor
Moskva, Rusko

Kosman Marcelli
Poznaň, Polsko

Kouba Miroslav
Praha, Česko
Koval Roman
Kyjev, Ukrajina
Koval'čuk Svetlana
Riga, Lotyšsko
Kovalev Michail
Saratov, Rusko
Krajneva Natal'ja
Sankt-Petěrburg, Rusko
Králík Roman
Nitra, Slovensko
Krines Jan
Praha, Česko
Križka Teodor
Bratislava, Slovensko
Kručinin Aleksandr
Jekatěrínburg, Rusko
Krupa Kazimierz
Rzeszów, Polsko
Krušel'nyc'ka Larysa
Lvov, Ukrajina
Krutikov Gelij
Sankt-Petěrburg, Rusko
Křesálková Jitka
Praha, Česko
Kubec Jaroslav
Praha, Česko
KUBON & SAGNER
Mnichov, Německo
Kuciánová Anna
Martin, Slovensko
Kučera Martin
Praha, Česko
Kurbatov Valentin
Pskov, Rusko
Kvashyna Tetyana
Paříž, Francie
KWANG HWA PUBLISHING, Co.
Taipei, Tchaj-wan

L

Lada Krzysztof
Hawthorn, Austrálie
Landa Václav
Praha, Česko
Langhamrová Jitka
Praha, Česko
Laptevljudmila
Moskva, Rusko

Léharová Daniela
Praha, Česko
Leontovyč-Loša Marija
Praha, Česko
Lepilová Květuše
Olomouc, Česko
Leška Oldřich
Praha, Česko
LEVNÉ KNIHY, a. s.
Praha, Česko
Linda Jaromír
Praha, Česko
LITERATURNYJ INSTITUT IM. M. GOR'KOGO
Moskva, Rusko
Ljubenova Lizbet
Sofie, Bulharsko
Loske Achim
Mexiko, Mexiko
Lozoviuk Petr
Brno, Česko
Lukašov M. A.
Rostov na Donu, Rusko
Lusnikov Viktor
Sankt-Petěrburg, Rusko

M

Magid Sergej
Praha, Česko
Magidová Marija
Praha, Česko
Malá Linda
Praha, Česko
Markovič Martin
Praha, Česko
Maršanija Nato
Suchumi, Gruzie
MATICA HRVATSKA
Záhřeb, Chorvatsko
MATICE VELEHRADSKÁ
Velehrad, Česko
MEDIACOP, s. r. o.
Praha, Česko
MĚSTSKÁ KNIHOVNA DĚČÍN
Děčín, Česko
MĚSTSKÁ KNIHOVNA JIHLAVA
Jihlava, Česko
MĚSTSKÁ KNIHOVNA JINDŘICHŮV HRADEC
Jindřichův Hradec, Česko
MĚSTSKÁ KNIHOVNA KAMENICE NAD LIPOU
Kamenice nad Lipou, Česko

MĚSTSKÉ INFORMAČNÍ A KULTURNÍ STŘEDISKO
Krnov, Česko

MEZINÁRODNÍ KOMISE PRO OCHRANU LABE
Magdeburk, Německo

MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE NOVINÁŘŮ
Praha, Česko

Milčev Asen
Sofie, Bulharsko

MINISTERSTVO KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

MINISTERSTVO KULTURY CHORVATSKÉ
REPUBLIKY
Záhřeb, Chorvatsko

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČESKÉ
REPUBLIKY
Praha, Česko

Mišin Valerij
Sankt-Petěrburg, Rusko

MM A SPOL., s. r. o.
Skalica, Slovensko

Moravcová Eva
Praha, Česko

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ
Ostrava, Česko

Mudryj M. M.
Lvov, Ukrajina

Murakinova Galina
Praha, Česko

Muraško Taras
Praha, Česko

Mušynka Mykola
Prešov, Slovensko

MUZEJ SLAVONIJE
Osijek, Chorvatsko

MUZEUM BESKYD FRÝDEK-MÍSTEK
Frýdek-Místek, Česko

MUZEUM TĚŠÍNSKA
Těšín, Česko

N

Nagisojlu Mochsuh
Baku, Ázerbájdžán

Nahornjak Mychajlo
Kyjev, Ukrajina

NAKLADATELSTVÍ ATLANTIS, spol. s r. o.
Brno, Česko

NAKLADATELSTVÍ EUROMEDIA GROUP – ODEON
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ PAVEL MERVART
Červený Kostelec, Česko

NAKLADATELSTVÍ „POSEV“
Moskva, Rusko

NAKLADATELSTVÍ „RUSSKAJA TRADICIJA“
Praha, Česko

NAKLADATELSTVÍ „TRUD“
Sofie, Bulharsko

NAKLADATELSTVÍ VERBUM
Ružomberok, Slovensko

NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ
VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY
Praha, Česko

NÁRODNÍ CENTRUM OŠETŘOVATELSTVÍ
A NELÉKAŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH OBORŮ
Brno, Česko

NÁRODNÍ INSTITUT PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ
Plzeň, Česko

NÁRODNÍ LÉKAŘSKÁ KNIHOVNA
Praha, Česko

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ MUZEUM
A KNIHOVNA J. A. KOMENSKÉHO
Praha, Česko

NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA
Praha, Česko

NÁRODNÍ ÚSTAV LIDOVÉ KULTURY
Strážnice, Česko

NATIONAL LIBRARY OF TURKEY
Ankara, Turecko

NAUČNO-IZDATEL'SKIJ CENTR „BELAJA
ROSSIJA“
Jekatěrinburg, Rusko

Nedvěďová Milada
Praha, Česko

Neuman Shalom T.
New York, USA

NEW REVIEW PUBLISHING
New York, USA

Niubò Marc
Praha, Česko

Novák Radek
Praha, Česko

O

OBECNÍ ÚŘAD ŠTĚCHOVICE
Štěchovice, Česko

OBŠČESTVO „MEMORIAL“
Moskva, Rusko

OBŠČESTVO „VOZVRAŠČENIJE“
Moskva, Rusko

OFFICE NATIONAL DES ANCIENS
COMBATTANTS ET VICTIMES
DE GUERRE
Moulins, Francie
OKRESNÍ SOUD DOMAŽLICE
Domažlice, Česko
OKRESNÍ SOUD ROKYCANY
Rokycany, Česko
Okuneva Alevtina
Moskva, Rusko
Olfi Leri
Qiryat Ono, Izrael
Opelík Jiří
Praha, Česko
Opleštilová Hana
Praha, Česko
ORIENTÁLNÍ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko
Osetrova Maria
ÖSTERREICHISCHE NATIONALBIBLIOTHEK
Vídeň, Rakousko

P

PACE
Tokio, Japonsko
PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ
Praha, Česko
PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko
PARLAMENTNÍ KNIHOVNA
Praha, Česko
PARTNERSHIP FOR PEACE CONSORTIUM
OF DEFENSE ACADEMIES AND SECURITY
STUDIES INSTITUTES
Garmisch-Partenkirchen, Německo
Pavlyčko Dmytro
Kyjev, Ukrajina
PEDAGOŠKI INŠTITUT
Lublaň, Slovinsko
Pecha Lukáš
Plzeň, Česko
Pechová Olga
Olomouc, Česko
Pejs Oldřich
Praha, Česko
Peklič Ivan
Križevci, Chorvatsko
Pelenska Oksana
Praha, Česko
Pešek Antonín
Peterková Hana
Praha, Česko
Petöczová Janka
Bratislava, Slovensko
Pijaj Stanislav
Krakov, Polsko
Pjatnickaja Zoja
Rjazaň, Rusko
Plachý Jiří
Praha, Česko
Pochylá Marie
Praha, Česko
Poljakov Fedor
Vídeň, Rakousko
Polka Pavel
Praha, Česko
Poloczek Bronislav ml.
Praha, Česko
POLSKIE TOWARZYSTWO TOMASZA
Z AKWINU
Lublin, Polsko
POLSKÝ INSTITUT
Praha, Česko
Popelka Jiří
Olomouc, Česko
Poročkina Irina
Sankt-Petěrburg, Rusko
Pospíšil Ivo
Brno, Česko
POŠTOVNÍ MUZEUM
Praha, Česko
Pozaić Zdenka
Záhřeb, Chorvatsko
PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
Prešov, Slovensko
Pricopie Remus
Bukurešť, Rumunsko
Procházka Karel
Kladno, Česko
Procházková Blanka
Praha, Česko
Prokopenko Aleksandr
Moskva, Rusko
Příbylová Jarmila
Praha, Česko
Pukiš Vladimír
Rostov na Donu, Rusko
PUŠKINSKOJE OBŠČESTVO V ESTONII
Tallin, Estonsko

R

RÁDIO SVOBODNÁ EVROPA / RÁDIO SVOBODA
Praha, Česko

RADŮZA RECORDS
Kladno, Česko

RAKOUSKÝ KULTURNÍ INSTITUT
Praha, Česko

Rameš Miroslav
Praha, Česko

REGIONÁLNA ROZVOJOVÁ AGENTÚRA
SKALICA
Skalica, Slovensko

Reiman Michal
Praha, Česko

Rennert Anne
Berlín, Německo

Rezničenko Anna
Moskva, Rusko

RGM Entertainment, s. r. o.
Zlín, Česko

Richterek Oldřich
Hradec Králové, Česko

Risojević Ranko
Novi Sad, Srbsko

Rizzi Daniela
Benátky, Itálie

Roliński Adam
Krakov, Polsko

Rozhoň František
Ostrava, Česko

Rybakov Sergej
Moskva, Rusko

Ryžakova Naděžda
Moskva, Rusko

Ř

ŘECKOKATOLICKÁ KNIHOVNA
Križevci, Chorvatsko

ŘECKOKATOLICKÝ EXARCHÁT
Praha, Česko

Řeháková Michaela
Praha, Česko

Řezníček Ladislav
Oslo, Norsko

Řezníček Ladislav
Praha, Česko

Řihošek Ivan
Sázava, Česko

Říhová Pavla
Praha, Česko

S

Sacharov Igor'
Sankt-Petěrburg, Rusko

SÄCHSISCHE AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN ZU LEIPZIG
Lipsko, Německo

Saltykova Ljudmila
Rjazaň, Rusko

Saveljev Igor
Praha, Česko

Sečin Dmitrij
Moskva, Rusko

Selivanenko Oleg
Sankt-Petěrburg, Rusko

Schelle Karel
Brno, Česko

Sileckaja Irina
Moskva, Rusko

Sivkov Sergej Michajlovič
Krasnodar, Rusko

Skopečková Eva
Plzeň, Česko

Skutil Martin
Hradec Králové, Česko

Slabošpyckyj Myroslav
Kyjev, Ukrajina

SLOCUM PUZZLE FOUNDATION
Beverly Hills, USA

SLOVANSKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

Sluckaja Julija
Vilnius, Litva

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

Sojková Karina
Pardubice, Česko

SOKA GAKKAI INTERNATIONAL
Tokio, Japonsko

Sokolov Michail
Moskva, Rusko

Sokolová Františka
Praha, Česko

Solijev Rustamjon
AMBASSADOR OF TAJIKISTAN TO THE
NETHERLANDS, LUXEMBOURG, THE EU,
NATO, UNESCO AND THE COUNCIL OF
EUROPE
Brusel, Belgie

Sovadinová Blanka
Praha, Česko

Sovilj Milan
Bělehrad, Srbsko

SPOLEČNOST KULTURNÍ TÝDENÍK A2, s. r. o.
Praha, Česko

SPOLEČNOST PŘÁTEL ČESKÉHO
KRUMLOVA, o. s.
Český Krumlov, Česko

SPOLOČNOSŤ PRO HISTORIA
Bratislava, Slovensko

SPOMEN ZBIRKA PAVLA BELJANSKOG
Novi Sad, Srbsko

SPRÁVA JESKYNÍ ČESKÉ REPUBLIKY
Průhonice, Česko

Srbková Ivana
Praha, Česko

Stadelmann Matthias
Sulzbach-Rosenberg, SRN

Stará Jana
Sarajevo, Bosna a Hercegovina

Stasjuk Oleksandra
Lvov, Ukrajina

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY
Praha, Česko

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV ČESKÁ LÍPA
Česká Lípa, Česko

STÁTNÍ OKRESNÍ ARCHIV DOMAŽLICE
Horšovský Týn, Česko

STÁTNÍ VĚDECKÁ KNIHOVNA ÚSTÍ
NAD LABEM
Ústí nad Labem, Česko

STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA
Opava, Česko

Stellner František
Praha, Česko

STIFTUNG PANORAMA ALTÖTTING
Altötting, Německo

Stojanova Rosica
Sofie, Bulharsko

Stojković Andreja
Záhřeb, Chorvatsko

Stolovič Leonid
Tartu, Estonsko

STRAKY NA VRBĚ
Praha, Česko

Strouhal Jiří
Praha, Česko

SUBITON SPOL., s. r. o.
Praha, Česko

Sučkova, Nata
Moskva, Rusko

SUDETENDEUTSCHES INSTITUT
Mnichov, Německo

Sucharovová L.
Praha, Česko

Sumová Tereza
Praha, Česko

SUMS'KYJ DERŽAVNYJ UNIVERSYTET
Sumy, Ukrajina

Superfin Gabriel
Brémy, Německo

SUPRAPHON, a. s.
Praha, Česko

Svatoň Vladimír
Praha, Česko

SVAZ ČESKÝCH KNIHKUPCŮ A NAKLADATELŮ
Praha, Česko

SVAZ RUSÍNŮ A UKRAJINCŮ V CHORVATSKU
Záhřeb, Chorvatsko

Svoboda Josef
Toronto, Kanada

Svoboda Tomáš
Hostivice, Česko

Svojan Jiří
Praha, Česko

S. V. U. MÁNES
Praha, Česko

Szabó Imrich
Bratislava, Slovensko

Š

Šašková Kateřina
Plzeň, Česko

Šejnina Marija
Sankt-Petěrburg, Rusko

Šišková Ingeborg
Bratislava, Slovensko

Šmelová Eva
Olomouc, Česko

Štěpánová Irena
Praha, Česko

Štroukalová Yvona
Praha, Česko

Šulej Peter
Bratislava, Slovensko

T

Tafatová Věra
Praha, Česko

Tătar Marius
Oradea, Rumunsko
TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Liberec, Česko

TEMPUS LIBRI, spol. s r. o.
Praha, Česko

Tchelishcheff N.
Londýn, Velká Británie

Tiharov Kerim
Baku, Ázerbájdžán

Tihon Archimandrit
Bělehrad, Srbsko

Tichá Charlotta
Nučice u Prahy, Česko

Tintěra Jiří
Praha, Česko

TONSTUDIO JAROMÍR RAJCHMAN
Dolní Bojanovice, Česko

Topinka Evžen
Lvov, Ukrajina

Toth Daniel
Praha, Česko

Trenčovski Goran
Strumica, Makedonie

Tria Massimo
Florence, Itálie

TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE
Trnava, Slovensko

Turkov Vladimir
Moskva, Rusko

U

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Olomouc, Česko

UNIVERSITÄT PO BIBLIOTHEKOZANIE
I INFORMACIONNI TECHNOLOGII
Sofie, Bulharsko

UNIVERSYTET JANA KOCHANOWSKIEGO
Kielce, Polsko

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA
Sofie, Bulharsko

ÚRAZOVÁ NEMOCNICE V BRNĚ
Brno, Česko

ÚSTAV AUTORSKÉHO PRÁVA, PRÁV
PRŮMYSLOVÝCH A PRÁVA SOUTĚŽNÍHO
PRÁVNICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY
Praha, Česko

ÚSTAV DĚJIN UNIVERZITY KARLOVY
A ARCHIV UNIVERZITY KARLOVY
Praha, Česko

ÚSTAV GERMÁNSKÝCH STUDIÍ FILOZOFICKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY
Praha, Česko

ÚSTAV HUDEBNÍ VĚDY FILOZOFICKÉ
FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY
Praha, Česko

ÚSTAV PAMĚTI NÁRODA
Bratislava, Slovensko

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ
Praha, Česko

ÚSTAV SLAVISTIKY, FILOZOFICKÁ FAKULTA
MASARYKOVY UNIVERZITY
Brno, Česko

ÚSTAV TEORIE INFORMACE A AUTOMATIZACE
AV ČR, v. v. i.
Praha, Česko

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY A INFORMACÍ
Praha, Česko

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA VYSOKÉ ŠKOLY
BÁŇSKÉ – TECHNICKÉ UNIVERZITY OSTRAVA
Ostrava, Česko

Uzel Filip
Roudnice nad Labem, Česko

V

Vacek Jiří
Praha, Česko

Vala Jaroslav
Olomouc, Česko

Varcholová Naděžda
Svidník, Slovensko

Vasilev Jordan
Sofie, Bulharsko

VELVYSLANECTVÍ BĚLORUSKÉ REPUBLIKY
V ČR
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
V KOREJSKÉ REPUBLICCE
Soul, Korejská republika

VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY
V TAŠKENTU
Taškent, Republika Uzbekistán

VELVYSLANECTVÍ KOREJSKÉ REPUBLIKY V ČR
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ MAĎARSKÉ REPUBLIKY V ČR
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ RUSKÉ FEDERACE V ČR
Praha, Česko

VELVYSLANECTVÍ TURECKÉ REPUBLIKY V ČR
Praha, Česko

VLASTIVĚDNÉ MUZEUM KYJOV

Kyjev, Česko

Vlášek Josef

Říčany u Prahy, Česko

Vlha Radovan

Praha, Česko

Vlnka Jaroslav

Trnava, Slovensko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV

Bratislava, Slovensko

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV PRAHA

Praha, Česko

Vokoun Bohuslav

Praha, Česko

Vošická Edit

Praha, Česko

Voženílek Vít

Olomouc, Česko

VYDAVATELSKÝ PODNIK RZECZPOSPOLITA, a. s.

Varšava, Polsko

VYDAVATELSTVÍ „CROATIA“

Záhřeb, Chorvatsko

VYDAVATELSTVÍ EMONA SERVIS

Praha, Česko

VYDAVATELSTVÍ „FRONDA“

Varšava, Polsko

VYDAVATELSTVÍ „VEDA“

Križevci, Chorvatsko

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH

A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, o. p. s.

České Budějovice, Česko

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

Brno, Česko

VÝZKUMNÝ ÚSTAV SILVA TAROUČY PRO

KRAJINU A OKRASNÉ ZAHRADNICTVÍ, v. v. i.

Průhonice, Česko

W

WIENBIBLIOTHEK IM RATHAUS

Vídeň, Rakousko

Winczer Pavol

Bratislava, Slovensko

WYDAWNICTWO SIGMA-NOT

Varšava, Polsko

Z

Zabužko Oksana

Kyjev, Ukrajina

Zacharieva Irina

Sofie, Bulharsko

Zacharieva Marija

Praha, Česko

ZASTOUPENÍ EVROPSKÉ KOMISE V ČR

Praha, Česko

ZASTOUPENÍ FRANCOUZSKÉHO SPOLEČENSTVÍ

A VALONSKÉHO REGIONU BELGIE

Praha, Česko

Zaval'njuk Konstantyn

Vinnycja, Ukrajina

Záviška Michal

Praha, Česko

ZORETTI, s. r. o.

Praha, Česko

Zubko Peter

Bratislava, Slovensko

Ž

Žich M. I.

Sankt-Petěrburg, Rusko

Finanční dary

NADACE ČESKÝ HUDEBNÍ FOND

Praha, Česko

Věcné dary

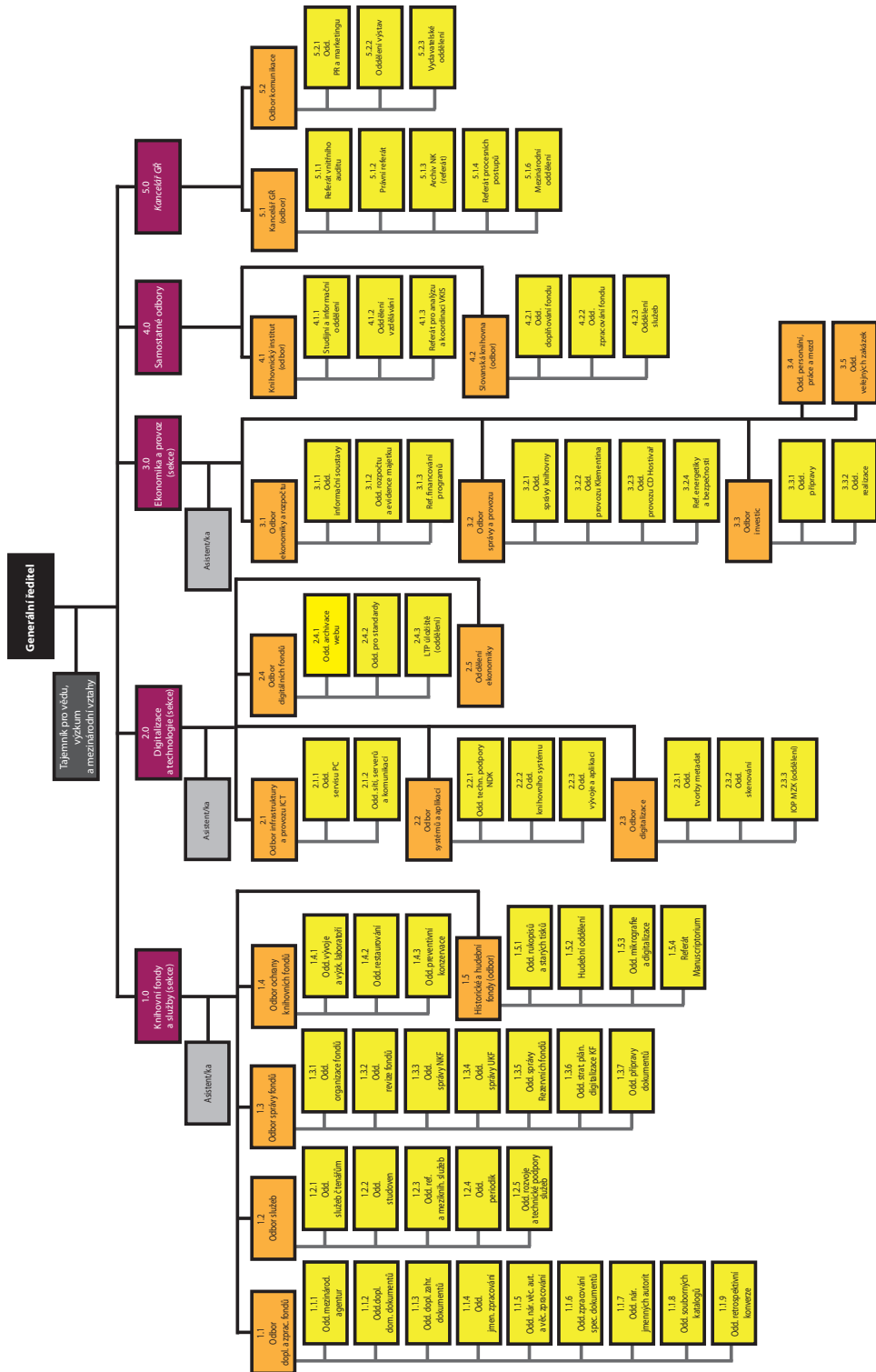
INTERNET RETAIL, a. s.

Praha, Česko

KANCELÁŘSKÉ STROJE, s. r. o.

Praha, Česko

Organizační struktura k 31. 12. 2012

Zaměstnanci

Abessi Lenka
Adamaitis Zuzana
Andresová Ivana
Auská Blanka
Babka Lukáš
Baďura František
Bachmannová Helena
Balčev Nikolay
Balíková Marie
Bartáková Areti
Bartl Zdeněk
Bartoň Martin
Bartůňková Eva
Bastlová Eliška
Bášová Simona
Beňa Tomáš
Beneš Libor
Benešová Lucie
Benešová Ludmila
Benešová Marie
Beránková Viera
Bernovská Radka
Bilwachs Miloš
Bjačková Barbora
Blažíková Jana
Blinková Eva
Böhm Tomáš
Boldan Kamil
Borková Hana
Bornová Hana
Borovičková Helena
Borozan Elefteria
Borská Věra
Bosáková Zdenka
Božoň Michal
Braunová Mária
Broum Jan
Bubeníčková Darina
Burachovičová Eva
Burešová Irena
Cerhová Jana
Cetkovská Šárka
Cibulková Kateřina
Císařová Smitková Alena
Coufal Libor
Coufalová Jindřiška
Cubr Ladislav
Culková Jitka
Cvachová Hana
Čermáková-Knechtová Judita
Čížek Antonín
Danielová Jaroslava
Dědičová Karolína
Dernovšková Jana
Dimitrová Rumjana
Dobrovolný Jiří
Dohnal František
Dolejš Daniel
Doležal Radek
Doležalová Helena
Doležalová Veronika
Dostál Miloš
Dostálková Eva
Dřevíková Jana
Duricová Zuzana
Dvořáčková Světlana
Dvořák Michal
Dvořáková Helena
Dvořáková Jana
Dvořáková Stanislava
Enderlová Jana
Fenciková Daniela
Ferkl Zdeněk
Fialová Alena
Fialová Barbora
Fidlerová Radana
Fišer Jaroslav
Fišerová Jaroslava
Fojtíková Jana
Foltýn Tomáš
Forman Jaroslav
Forstová Eva
Francl Jan
Frolíková Eva
Frydrychová Ester
Fuková Květuše
Fülleová Zdenka
García Štěpánka
Garncarzová Marcela
Geislerová Jitka
Giebisch Roman
Ginzlová Eva
Goldšmídková Jaroslava
Govedarica Nada
Gráca Vojtěch
Gregorová Dagmar
Gregůrek Tomáš
Hájek Josef
Hajná Kateřina
Halásková Jana
Handlová Radomíra
Handlová Šárka
Haraštová Simona
Harvanová Valentína
Haváčková Tatiana
Havlíňová Ivana
Havlová Jaroslava
Havránková Lucie
Hedvíková Květa
Hejlová Marie
Hejnová Lenka
Hejnová Miroslava
Hejzlarová Julie
Hekrdlová Kateřina
Hemola Hanuš
Himalová Jana
Hlávková Jarmila
Hlinomazová Zora
Hlušíčková Hana
Hodíková Eva
Hofbauerová Petra
Hofbauerová Věra
Hoch Ivo
Hochmalová Zuzana
Holá Jiřina
Holancová Eva
Holanová Denisa
Hora Michal
Horák Jan
Horáková Adéla
Horníčková Miluše
Horský Miroslav
Hortová Jarmila
Horynová Milada
Hořejš Michael
Houdková Hana
Houdková Tamara
Houšková Zlata
Hrabáková Marta
Hrabalová Lucie
Hrdličková Helena
Hrdličková Markéta
Hrochová Jaroslava
Hrušková Monika
Hubínková Zdeňka
Hübnerová Ivana
Hůlek Julius
Huňová Jana
Hybšová Jindřiška
Chalupníčková Petruška
Chlubna František
Chomiaková Ladislava
Churaň Martin

Chýlová Petra
Ilgnerová Romana
Issová Barbora
Jakubcová Lucie
Jančár Rostislav
Jandíková Veronika
Janiš Dan
Jankovcová Alena
Jankovcová Ivana
Janoušková Alena
Javoriková Petra
Jebavá Helena
Jelínková Adéla
Jelínková Věra
Jenčová Zuzana
Jeřábek Antonín
Jeřábková Eva
Ježková Zuzana
Jindrová Jiskra
Jindrová Kateřina
Jindrová Milena
Jirasová Zdeňka
Jiroušek Václav
Jobánek Matouš
Junek Leoš
Juřicová Jitka
Kacerovská Dita
Kacvinská Irena
Kadlecová Věra
Kafková Pavlína
Kalivodová Veronika
Kantová Klára
Kapsa Václav
Kárná Milena
Kastnerová Alena
Kašparová Žofie
Kašťáková Tereza
Kaucká Eva
Kendeová Miroslava
Kestřánková Světlana
Kindl Daniel
Kindlerová Anežka
Kindlerová Ríta
Kindlová Ivana
Klečka Ladislav
Klimek Tomáš
Knoll Adolf
Knollová Eva
Knollová Světlana
Koháčková Jarmila
Kohoutová Ludmila
Kolářová Eva
Kolářová Helena
Kolevová Magdalena
Konečná Alexandra
Konůpková Marie

Kopečná Zuzana
Kopp Petr
Korhoň Miloš
Kostarová Kateřina
Kostecký Jaroslav
Kostlánová Vlasta
Košťálová Karolína
Kotrba Pavel
Kotrč Vladimír
Koudelková Zuzana
Koutníková Hana
Kovaříková Olga
Kovářová Hana
Kozlová Lenka
Krajíc Pavel
Králová Magda
Krásný Miloš
Kratochvílová Pavla
Kratochvílová Zuzana
Krebes Jiří
Kreibich Rudolf
Krejčí Markéta
Kremser Jiří
Kremserová Viola
Krinková Helena
Kroneislová Jana
Kroutil Jan
Křemének Jaroslav
Křenek Karel
Křesalová Alena
Kříž Karel
Kříž Martin
Křížová Alena
Kubalová Taťána
Kubantová Jaroslava
Kubátová Alena
Kubelková Marie
Kubištová Hana
Kubištová Jarmila
Kučerová Kristína
Kulík Ondřej
Kulíková Lenka
Kunštát Pavel
Kunštát Zdeněk
Kupcová Pavla
Kůsová Stanislava
Kvasnica Jaroslav
Kvasničková Alena
Kvašová Zuzana
Ladin Jan
Langová Lili
Lapáčková Kateřina
Látal Petr
Látalová Jana
Léharová Daniela
Lehovec Ondřej

Lehrl Ondřej
Lechnýř Jaroslav
Leitnerová Gabriela
Lemut Vostrá Ingrid
Lichtenbergová Edita
Lindová Michaela
Ljubka Ivan
Ljubková Irena
Lučan Jiří
Luhan Jiří
Luhanová Radmila
Lukáčová Anastázia
Lukavec Jan
Macáková Martina
Macenauer Pavel
Macoszek Zdeněk
Magid Sergej
Mach David
Mach Libor
Machalová Romana
Machotka Jaroslav
Machová Anna
Machová Kateřina
Malá Linda
Malinová Anna
Malotová Miroslava
Mamolátová-Vrbová Iva
Maňáková Irena
Manoušková Zdenka
Marečková Helena
Marek Jindřich
Marešová Jana
Maříková Kateřina
Mašková Lenka
Matějovič Jan
Matušík Zdeněk
Matušková René
Měchurová Zdenka
Melichar Marek
Mesányová Šárka
Mevaldová Radka
Michajlov Jiří
Mika David
Mikhaylova Vera
Mikšovská Nataša
Mikulka Josef
Militká Jana
Mirošovská Eva
Mišurcová Eva
Mlčochová Božena
Mlýnková Kateřina
Modráková Renáta
Moles Hana
Molitorisová Denisa
Moravcová Běla
Morvayová Anna

Motis Vratislav
Mráz Marcel
Mrázková Monika
Mrázová Marta
Myslivec Marek
Nedvěďová Milada
Nedvěďová Simona
Nejedlý Tomáš
Nejepsa Jan
Němcová Eva
Němec Michal
Němec Radoslav
Nemeškalová Hana
Nepraš Radek
Nerglová Anna
Neuman Jiří
Neuvirt Jiří
Niubò Marc
Nová Hana
Nováková Jana
Nováková Jitka
Nováková Kateřina
Nováková Ludmila
Nováková Šárka
Nováková Zuzana
Novosadová Michaela
Novotná Helena
Novotná Zdeňka
Novotný Jan
Novotný Jaroslav
Olšanová Ivana
Ondroušek Zdeněk
Opleštilová Hana
Palánková Lucie
Paličková Tereza
Panenková Jitka
Panizza Zoja
Panošová Helena
Paráková Linda
Pašková Jaromíra
Pavlík Jiří
Pazourová Michaela
Peisertová Hana
Pejsová Jitka
Pelant Vojtěch
Peldřimovská Lenka
Pešková Libuše
Petišková Dagmar
Petrášková Zuzana
Petřík Ivan
Pilař Jindřich
Pilíková Irena
Píplová Petra
Pitašová Barbora
Plechatová Pavlína
Plechšmíďová Marie

Plesníková Hana
Plíhalová Helena
Podhájecká Taťjana
Podhradská Narcisa
Podrazilová Lenka
Pochylá Marie
Pokorná Ludmila
Poláková Dana
Poláková Renata
Polednová Zuzana
Polišenský Jiří
Popelka Tomáš
Pospíchalová Dana
Pospíchalová Lucie
Pospíšilová Jana
Prachař Tomáš
Prášková Alena
Preisler Josef
Prchalová Jitka
Procházka Jaroslav
Procházka Josef
Procházka Rudolf
Procházková Jarmila
Procházková Veronika
Prosecká Zdenka
Provazníková Radka
Příbyl Jaromír
Příbylová Jarmila
Příbylová Monika
Pšenčný Tomáš
Ptáčková Vladimíra
Pupcsik Michal
Pustina Pavel
Radneva Maria
Rákocy Veronika
Randuška Roman
Rejďová Tereza
Rezek František
Richter Vít
Richterová Alena
Rohrová Dana
Rosecký Václav
Rumlenová Adéla
Růžička Martin
Růžičková Dagmar
Růžičková Štěpánka
Rygarová Alena
Rychetská Miroslava
Ředinová Milena
Řeháková Michaela
Řehánek Martin
Saková Magda
Salátová Renáta
Salava Ladislav
Salava Miroslav
Saltuari Tomáš

Sedláčková Jaroslava
Sedliská Hana
Sekrtová Jana
Servítová Magdalena
Skákalová Věra
Skálová Ludmila
Sklenářová Veronika
Slačálková Harasimowicz Marta
Maria
Slavíková Klára
Slonková Hana
Smolek Pavel
Sobotka Jan
Sokolová Eva
Sokolová Jolanta
Součková Magda
Sova Milan
Spáčil Jiří
Spilka Lukáš
Srbková Ivana
Stankiewiczová Dana
Stárková Jana
Stejskalová Kristýna
Stoklasová Bohdana
Stoudková Renáta
Stratil Pavel
Stříbrná Vlastimila
Stuchlíková Eva
Stýblová Barbora
Suchá Očková Jana
Suchánková Věra
Sunegová Darina
Světlíková Svojmila
Svoboda Tomáš
Svobodová Eliška
Svobodová Eva
Svobodová Jaroslava
Svobodová Milada
Syrovátková Helena
Szymanská Olga
Šaffek Martin
Šafránek Pavel
Šamberger Jan
Šebrle Petr
Šedivá Terezie
Šejnová Hana
Ševců Ivana
Ševčíková Veronika
Šimek Libor
Škochová Jarmila
Šlégrová Dagmar
Šmíďová Jana
Šmidtová Jana
Šnejdarová Dina
Šnýdr Mirko
Šoutová Jitka

Špačková Alena
Špačková Pinkasová Tünde
Štágllová Vlasta
Šťastná Petra
Šťastný Jaroslav
Šťastný Jiří
Štencel David
Štěpánová Bedřiška
Štěpničková Jiřina
Štorová Jana
Štroukalová Yvona
Šubrová Eva
Šulc Jaroslav
Šulcová Lucie
Šváblová Jaroslava
Švástová Pavla
Táborská Helena
Tadialová Elisabeth
Tafatová Věra
Tašková Jana
Tážká Adéla
Těšinová Eliška
Tichá Ivana
Tichý Luděk
Tkáčová Anna
Tomášková Eva
Tomašovičová Květa
Trajkovová Libuše

Truchlá Klára
Trvdý Přemysl
Uhlíř Petr
Uhlíř Zdeněk
Ulverová Radana
Urbánková Blanka
Vacek Jiří
Vacková Ludmila
Vagner Pavel
Vajnerová Hana
Válková Lenka
Vančatová Běla
Vandasová Anna
Vaňková Milena
Vaňoučková Lucie
Vasilík Michal
Váša Alexandr
Vašek Zdeněk
Vašková Jana
Vávrová Petra
Vejražková Jana
Venulejová Sylvie
Vernerová Irena
Viceníková Jana
Vodička Jiří
Vojáčková Pavlína
Vojtišková Helena
Vonásková Věra

Vondráčková Michaela
Vondráková Soňa
Voráčková Markéta
Vostrovská Vladislava
Votípka Karel
Vozková Markéta
Vráblíková Vendula
Vrbický Jiří
Vřešťalová Dana
Vychodil Bedřich
Vyskočilová Zdenka
Warausová Zuzana
Wildová Zdeňka
Wolfová Pavlína
Zahořík Radovan
Zálešáková Jana
Záviška Michal
Zděnková Libuše
Zdražílek Vít
Zeinertová Olga
Zemánková Ladislava
Zima Jan
Zsilák Michal
Zusková Kamila
Žabička Petr
Žemličková Anna
Žížala Martin

Zkratky

ALEPH	Automated Library Expandable Program of Hebrew University
AV ČR	Akademie věd České republiky
CASLIN	Czech and Slovak Library Information Network / Česká a slovenská knihovní informační síť
CDH	Centrální depozitář Hostivař
CERL	Consortium of European Research Libraries
ČNB	Česká národní bibliografie
DIFFER	Determinator of Image File Format propERTies
EBSCO	plnotextová databáze z oblasti společenských a humanitních věd
EDS	EBSCO Discovery Service
EMBARK	Enhance Manuscriptorium through Balkan Recovered Knowledge
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
CHJ MF	Centrální harmonizační jednotka (při Ministerstvu financí ČR)
INTERPI	Interoperabilita v paměťových institucích
ISBN	International Standard Book Number / Mezinárodní standardní číslo knihy
JIB	Jednotná informační brána
KIV	oborová brána Knihovnictví a informační věda – portál
k. j.	knihovní jednotka
LTP	Long-Term Preservation
MARC21	Machine Readable Cataloguing
MDT – MRF	Mezinárodní desetinné třídění – Master Reference File
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MK SR	Ministerstvo kultury Slovenské republiky
MZK	Moravská zemská knihovna v Brně
NAKI	NAKI – program Národní kulturní identita
NDK	Národní digitální knihovna
NKC	katalog Národní knihovny – databáze
NKF	Národní konzervační fond
OCR	Optical Character Recognition
RISM	Répertoire International des Sources Musicales
SKC	Souborný katalog ČR
SF	Studijní fond
SDRUK	Sdružení knihoven ČR
SKIP	Svaz knihovníků a informačních pracovníků
UKF	Univerzální knihovní fond
URN:NBN	Uniform Resource Name (identifikátor digitálního dokumentu)
VISK	Veřejné informační služby knihoven

Důležité údaje a kontakty

Klementinum 190, 110 00 Praha 1
221 663 + linka příslušného oddělení
221 663 111 (ústředna)
<http://www.nkp.cz>
<http://www.klementinum.cz>
<http://www.facebook.com/narodni.knihovna>

221 663 262, přímá linka 222 220 358 (Sekretariát ředitele)
sekret.ur@nkp.cz

221 663 277 (Oddělení PR a marketingu)
public.ur@nkp.cz

221 663 252 (ředitelka Odboru služeb)
jana.hunova@nkp.cz

Centrální depozitář Hostivař

Národní knihovna ČR, Centrální depozitář, Sodomkova 2/1146, 102 00 Praha 15
281 013 111 (ústředna)
281 013 309 (Odbor správy fondů)
281 013 102 (Odbor ochrany knihovnických fondů)
281 013 316 (Vydavatelské oddělení)

Slovanská knihovna

221 663 356 (půjčovna)
sluzby.sk@nkp.cz
<http://www.nkp.cz/slk>

Referenční centrum

221 663 201
reference@nkp.cz
221 663 202 (meziknihovní služby)
mvs@nkp.cz

Hala služeb

221 663 244 (Půjčovna)
221 663 248 (Informace)
221 663 131 (Reprografické služby)
hala.os@nkp.cz

Darovací konto Národní knihovny ČR

123-85535-011/0100
Komerční banka, Staroměstské nám. 24, Praha 1

Zřizovatel Národní knihovny České republiky

Hlavní partner Národní knihovny České republiky

HB REAVIS
REAL ESTATE

Mediální partner Národní knihovny České republiky

ČESKÝ ROZHLAS

Národní knihovna České republiky
Výroční zpráva 2012

Odpovědná redaktorka: Irena Maňáková

Redakční zpracování: Redakce Vydavatelského oddělení NK ČR

Návrh obálky, grafická úprava a sazba: Alena Křesalová

Fotografie: Jana Dřevíková, Eva Hodíková, Milena Kárná, Pavel Macenauer, Petra Vávrová

Vydala Národní knihovna České republiky

Praha 2013

ISBN 978-80-7050-622-6

ISSN 1804-8625 (Online)